Скырг
М22.

Кундузбу Маматова

АЛА-ТООНУН АК КУШУ

ОБ.
Скырп
М22

КУНДУЗБУ МАМАТОВА

АЛА-ТООНУН АК КУШУ

Токтогул Сатылганов атындагы Ош облустук китепкана
АБОНЕМЕНТ
Токтогул Сатылганов атындагы Ош облустук китепкана
ИНВ № 487798

БИШКЕК – 2024

УДК 821.512.154-1
ББК 84(5Кир)-5
М 89

Маматова К.
М 89 **Ала-Тооунун ак кушу:** *Ырлар.* Б.: «Улуу Тоолор» 2024. – 304 бет.

ISBN 978-9967-9547-45-5

Маматова Кундузбүнүн «Ала-Тоонун ак кушу» аттуу китебинин эки тилде чыгышы, достуктун, бир тууганддыктын, ынтымактыктын белгиси. Кыргыз тилинен каракалпак тилине которгон Оразбай Сатпаев эл достугун чыңдоого чоң салым кошкон. Эки акындын чыгармалары окурмандарды кайдыгер калтырбайт жана мындан ары да адабий байланыштын чыңдалышына жол ачат.

УДК 821.512.154-1
ББК 84(5Кир)-5

ISBN 978-9967-9547-45-5

© Маматова К., 2024

АЛАТАЎДЫҢ АҚ ҚУСЫ

Қарақалпақ китап оқыўшылары туўысқан қырғыз халқының кең пейилин, мәртлигин, адамгершилик пазыйлетлерин, өтмиштеги тарийхын, қар жамылған таўлары менен жасыл далаларын Шыңғыс Айтматовтың прозалық шығармалары, Өзбекстан Қаҳарманы, Өзбекстан ҳәм Қарақалпақстан халық шайыры, уллы устазымыз Ибрайым Юсуповтың өшпес лирикалық поэзиясы, қырғыз шайырларынан аўдармалары арқалы, сондай-ақ театрларымызда қойылған айырым спектакльлер арқалы кеңнен таныс еди. Деген менен бурынғы аўқам тарқағаннан кейинги жылларда қырғыз поэзиясы, оның кейинги авторларының шығармалары ҳаққында хабарсыз қалғанымыз сыр емес.

Мине, бүгин халқымызға лирикалық қосықары, поэмалары менен кеңнен танылған белгили лирик шайыр, Өзбекстан, Қарақалпақстан Жазыўшылар аўқамының ағзасы, Қарақалпақстан Республикасына мийнети сиңген мәденият хызметкери Оразбай Сәтбаевтың аўдармасында қырғыздың белгили шайыр қызы Кундузбу Маматованың жаңа қосықлар топламы қарақалпақ тилине аўдарылып атыр.

Белгили лирик шайырымыз Оразбайдың талғамына унаған қырғыз шайыры Кундузбуның қосықлары менен мен де интернет тармақлары арқалы таныспан. Кундузбу Қырғызстан миллий жазыўшылар аўқамының ағзасы болып, оның оннан аслам поэзиялық, прозалық топламлары жәрияланған. Ол “Алақа” халық аралық әдебий фондының баслығы, “Пегас” журналының шөлкемлестириўшилериниң бири. Сондай-ақ шайырдың поэзиялық,

драмалық шығармалары Қырғыстанның ҳәм халықаралық таңлаўларда жеңимпаз болып сыйлықланған.

Кундузбуның жәрияланып атырған ҳәр бир қосығы жаңа мазмун, жаңа сезим, кеўил толғанысы менен оқыўшыны өзине тартады. Адамзаттың жан-дүньясында жүз беретуғын кеширмелерди сезип билип, жаңа қосық қатарларына түсире алыўы менен-ақ Кундузбуның йошлы шайырлығын оқыўшы мойынлайды, және де оқығысы келеди, шайыр ҳалатында сырлы ойлар жетегине ерип кетеди.

Аўдармашы Кундузбуның қосықларын қарақалпақ тилиниң маржан сөзлери менен аўдарып, оқыўшыны жаңа шығарманы жалықпай сүйип оқыўына имкәният жаратқан. Буннан бурын да Оразбай Сәтбаев қырғыз тилинен бир неше шығармаларды қарақалпақ тилине аўдарып, интернет арқалы жәрияланған таңлаўдың жеңимпазы болып, зәрүр тәжирийбе топлағанынан хабарым бар.

Мен қырғыз шайыры Кундузбу Маматованың қарақалпақ тилиндеги топламына ҳақ жол тилеп, аўдармашы Оразбай Сәтбаев екеўине еки туўысқан халықлар әдебияты арасында байланысты беккемлеўдеги ийгиликли ислерине жаңа табыслар тилеп қаламан. Усы қосықлар топламы Алатаўдың ақ қусындай тезирек ушып келип, қарақалпақ оқыўшыларының кеўлинен қоным тапсын.

***Жуманияз ӨТЕНИЯЗОВ**, шайыр,*
"Әмиўдәрья" журналының бас
редакторы орынбасары.
8.06.2024-жыл.

МАМАТОВА КУНДУЗБУ АЛИМБЕКОВНА

1965-жылы 29-ноябрда Ош облусунун Кара-Кулжа районунун Бий-Мырза айылында туулган. «Тагдыр буйругу», «Эрке» прозаларынын, «Кирпиктеги тамчы», «Махабат ыргагы», «Жүрөктөгү толкун», «Чаң жолдогу издер», өзбек тилинде чыккан «Жол карап» ыр жыйнактарынын автору. Эл аралык "Пегас" журналынын негиздөөчүсү, "Эл достугу" котормо китептеринин түзүүчүсү. 2021-жылы Кыргыз Республикасынын Президентине караштуу Мамлекеттик тил боюнча улуттук комиссиясынын «Кыргыз Республикасынын мамлекеттик тилин өнүктүрүүгө кошкон зор салымы үчүн» ардак грамотасы менен сыйланган жана башка бир нече сыйлыктардын ээси. Кыргыз Республикасынын маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлиги жана Кыргыз театр ишмерлер союзу тарабынан уюштурулган VII Эл аралык "Жаңы ысымдар" театр фестивалынын 2 жолку лауреты, жеңүүсү, Кыргыз Улуттук жазуучулар союзунун, Түндүк Америка жазуучулар союзунун мүчөсү."Алака" Эл аралык коомдук фондунун директору, "Эл достугу" котормо китептеринин негиздөөчү түзүүчүсү. Үй бүлөлүү, төрт баланын энеси.

* * *

«Апа, еле бәри жақсы болады»,
Деген гәпиң берди күш ҳәм исеним.
Сыйқырым болғанда еди, қарағым,
Талқанлар-ем қашшан қолда кисениң!

Сағыныштан ғам- дәрт, ыза туўылып,
Кетежақтай жүрегимди суўырып.
Жолларыңа қарап көзим төрт болып,
Жүзим ашшы жасқа турар жуўылып.

Ҳеш тосқынлық ортамызды бөлмесин,
Хабар алып турман, улым, ҳалыңнан.
Ҳеш бир бенде, ҳеш бир ана көрмесин,
Улын, қолларына кисен салынған!

Имкан болса ийискер едим шашыңнан,
Ортадағы қашықлық тек бир қәдем-ақ.
Жаратқаннан тиленермен ҳәр таңда,
Жүзеге шыққай деп шынлық, әдалат.

* * *

«Апа, баары жакшы болот» - дегениң,
Берип турду жакшылыктан ишеним.
Сыйкыр болсом кучагыма катмакмын,
Талкалай чаап колуңдагы кишениң.

Сагынычым ызалыкка жуурулуп,
Кайнап турат жүрөгүмдөн суурулуп.
Жол кароодон карек дагы карыкты,
Ачуу жашка жүзүм кошо туурулуп.

Эч бир тоскоол ортобузду бөлбөсүн,
Кабар алып турам уулум алыңдан.
Эч бир пенде, эч бир эне көрбөсүн,
Баласынан кош кишенди салынган.

Колдон келсе жыттамакмын чачыңдан,
Ортобузда кадам жеткис алыстык.
Жараткандан тилеп турам ак таңда,
Болсо экен адилеттик, калыстык.

* * *

Жаратқанға үним жетермекен деп,
Жырлар жазсам сағынышым шубалған.
Сезип жүрмен алыс емес ол күнлер,
Баламды баўрыма басып қуўанған.

Сыртта аяз музлатса да әлемди,
Турмыс сынақларынан ҳеш сынбастан,
Жатқан шығар жигербентим бүрисип?..
Уйқым қашып аўнақшыйман тынбастан.

Сырласыўға жулдыз да жоқ жийекте,
Аязлардан ол да алыс қашты ма?
Улым, мен де тиресермен қыс пенен,
Түсер бир күн еңсемдеги тас мына.

Перзентимди сағынғанман өлердей,
Қолым исте, ал кеўилим баламда.
Есик қағып, күлип кирип келердей,
Жақсы үмит, жақсы ойлар санамда.

Алыс емесдур ол күнлер, қарағым,
Усы бүгин жылытаман жыр менен.
Аналардың әлем сыйған жүреги,
Баласына сол уядай кең екен.

* * *

Жаратканга үнүм жетээр бекен деп,
Ырлар жазам сагынычы чубалган.
Сезип жүрөм алыс эмес ал күндөр,
Эркетайды кучактап бир кубанган.

Сыртта чилде бүт ааламды муздатса,
Үйдө жатып тарып барат дүнүйөм.
Уулум кантти? Үшүгөндүр бүрүшүп,
Уйкум качып оодарылам, үшкүрөм.

Сырдашууга жылдыз да жок бекинип,
Кыш суугунан ал да алыс качтыбы?
Бой сеңселтип тирешемин кыш менен,
Уулум үшүйт, алба эми шаштымды.

Алаксыймын ага-буга түйшөлүп,
Колум иште, а көңүлүм баламда.
Эшик кагып күлүп кирип келчүдөй,
Нечен жакшы ойлор жашап санаамда.

Алыс эмес ал күндөр да каралдым,
Үшүбөгүн, жылытамын ыр менен.
Энелердин аалам баткан жүрөгү,
Баласына жылуу уя, кепкенен.

* * *

Сынып муздың тумсығы,
Қыс хошласып атыр ма?
Бет қызарып, қол тоңған,
Мәўсим кетип атыр ма?

Көктен күнди көргенде,
Қол шаппатлап қуўандым.
Тоңған муздай ыдырап,
Көклемиме жубандым.

Булт жылысса дағысып,
Қолды былған сүйиндим.
Дарақтағы ақ қардай,
Дүр силкинип, қыйылдым.

Шилле турар ширенип,
Шоршып күнниң түринен.
Мен излермен ийискеўге,
Байшешектей гүлинен.

Бәржай болып тилеклер,
Иске ассын усы жаз.
Гүллентейик өмирди,
Онысыз да өмир аз.

Сынып муздың тумсығы,
Қыс хошласып атыр ма?
Жүз қызарып, қол тоңған,
Мәўсим кетип атыр ма?

* * *

Сынып муздун тумшугу,
Кыш коштошуп жатабы?
Бет чымырап, кол тоңгон,
Мезгил кетип жатабы?

Көктөн күндү көргөндө,
Алакан чаап кубанам,
Тоңгон муздай тырс сынып,
Бучур алып уланам.

Булут жылса сүрүлүп,
Кол булгалап сүйүнөм.
Дарактагы ак кардай,
Силкинемин, кубүлөм.

Чилде турат чиренип,
Чочуп күндүн сүрүнөн.
Изденемин жыттоого,
Байчечекей гүлүнөн.

Аткарылып тилектер,
Ишке ашсын ушул жаз.
Гүлдөтөлү өмүрдү,
Ансыз деле өмүр аз.

Сынып муздун тумшугу,
Кыш коштошуп жатабы?
Бет чымырап, кол тоңгон,
Мезгил кетип жатабы?

ҮЙГЕ ҚАШАН КИРИП КЕЛЕР ЕКЕНСЕҢ?

Үйге қашан кирип келер екенсең?
Есик ашып, күлимсиреп, жадырап.
«Мен келдим» деп, силкиндирип әлемди,
Бәримизди қуўандырып, жарқырап.

Қашан саған шай тутаман асығып?
Тағам толы ақ дастурхан жайылып.
Қақ алдымда аўқатлансаң көңлим тоқ,
Қалар едим бар дәртимнен айығып.

«Сытыр» етсе және тәшўиш, уўайым,
Жалт қарайман есик «шыйық» деп ашылса.
Қурғыр үмит улын күткен анаға,
Мәдет берип, аяғына бас урса.

Күтип жүрмен жақсы күнди ертеңги,
Сениң барлығыңнан күшли көринип.
Жүрген менен ишки дүньям бийтақат,
Ойым сенде, сан-санаққа бөлинип.

Өзиң келип от жағасаң үйиңе,
Жақсы күнлер келер бир күн, билемен.
Алтын басың жаратқанға аманат,
Жайнап турсын улым, ысық гүл өңиң.

КАЧАН ҮЙГӨ КИРИП КЕЛЭЭР ЭКЕНСИҢ

Качан үйгө кирип келээр экенсиң?
Ачып эшик күлүмсүрөп, жаркылдап.
«Мен келдим»-деп жарык кылып ааламды,
Баягыдай шайыр сүйлөп шаңкылдап.

Качан сага чай беремин шашылып?
Дүйүм толгон ак дасмалым жайылып.
Маңдайымда тамактансаң көңүл ток,
Калаар элем бүт оорумдан айыгып.

«Шытыр» этсе карай салам убай жеп,
Кайрыламын эшик «кыйч» деп ачылса.
Кургур үмүт уулун күткөн энеге,
Бир учугун карматат да дагыле.

Күтүп жүрөм жакшы күндү эртеңки,
Сен бар үчүн күчтүү болуп көрүнүп.
Жүргөн менен ички дүйнөм көчүүдө,
Оюм сенде, санаам-санга бөлүнүп.

Өзүң келип от жагасың үйүңө,
Жакшы күндөр келет бир күн билемин.
Алтын башың жаратканга аманат,
Жайнап турсун жакшынакай гүл өңүң.

КҮТЕ БЕРЕМЕН

Жүрсемдағы көпшиликте қасқайып,
Көзлеримди дәртли ыссы жас шайып,
Еки айдан бери жолға қарайман,
Кеткендеймен шаш ағарып қартайып.

Араласып жақсылардың тобына,
Күлген болдым жүрсемдағы сағына,
Ҳақлығыңды айтып сениң жар салар,
Күнди күтип жүрмен нәйлаж аҳ ура.

Бир минут та, бир секунд та умытпай,
Дийдарың еслесем өмир суўықтай.
Әлем кем-кем тар көринер көзиме,
Сенсиз жоллардың ақыры туйықтай.

Күтер елиң, ата-анаң, туўғаның,
Мүшкил исте бир қайысып турғаның.
Алысыңды жақын қылар ҳақыйқат,
Қыялыңды жаман ойға бурмағыл.

Аманлығыңды Алладан сорандым,
Шынлық ғана айтар кимин адамның.
Сынақлардан сынбай аман өткейсең,
Шынлық дейип шырлаў ушын жаралдың.

Ер жигиттиң не түспейди басына,
Ақыл деген қарамас ҳеш жасыңа,
Сениң барың жан анаңның бахыты,
Аман келгил алтын уяң, тахтыңа.

КҮТӨ БЕРЕМ

Жүрсөм дагы көпчүлүктө кашкайып,
Көздөрүмдө көмүскөдө жаш чайып,
Эки айда күтүү менен каралдым,
Кеткенсидим чач агарып картайып.

Аралашып жакшыларын шарына,
Күлгөн болом түйшүгүмдү жашырып.
Мүнөт санап актыгыңды жар салаар,
күндү күтөм, сагынчымды батырып.

Эсимдесиң, мүнөт-секунд унутпай,
Же күндүзү, же түшүмдө тыныкпай.
Аалам дагы тар көрүнүп баратат,
Сенсиз жашоо жол түгөнгөн туюктай.

Күтөт элиң, атаң-апаң, тууганың,
Мүшкүл иште бир кайышып турганың.
Алыстыкты жакын кылаар акыйкат,
Жаман ойго ойлоруңду бурбагын.

Бекем болгун, аман болгун каралдым,
Чындык гана айтат кимин адамдын.
Сыноолордон сынбай эсен боло көр,
Чындык үчүн чыркыроого жаралдың.

Эр жигиттин келбейт эмне башына,
Акыл туюм карабайт эч жашына.
Сенин барың апакеңдин бактысы,
Аман келгиң алтын уяң, тактыңа.

ҲАЙРАН КӨҢИЛ

Еки сөз аўыр болса, тек бир сөз жеңил,
Ақ қуўдай сыңсыйды үлбирек көңил.
Езиле берместен дәртиңди сақлап,
Қәне, нөсер киби бүгин бир төгил.
Не қыларын билмей ыдырар көңил.

Көңил қурғыр өзин гүлдей аялап,
Алыстағыны да жақын деп санап,
Көкиректи тосып суўық сөзлерге,
Ентигип турады қайғысын қамап.
Езилип питтиң ғой бийшара көңил.

Ақ көңиллигинен жаңғырмай сазы,
Сызатылып ағып азаптың жасы,
Қыймасым, жан досым дегенлердағы,
Жаўдырады екен ғыйбатлар тасын.
Жабырқап турады жаралы көңил.

Тәғдирден ҳеш қарыз алмадым көңил,
Туншыға берместен жамғырдай төгил.
Төгилип-төгилип жеңиллеп ал бир,
Түйиниңди шешип, тигистен сөтил,
Тиришилик ет менде тап-таза көңил.

ЭХ КАЙРАН КӨҢҮЛ

Эки сөз оор бир сөз болуп жеңил,
Эчкирип ыйлайт үлбүрөп көңүл.
Эзиле бербей дартыңды сактап,
Өткүндөй болуп бүгүн бир төгүл.
Өрөпкүп турат күбүлүп көңүл.

Абайлап сүйлөп аярлап карап,
Алысты дагы жакын деп самап.
Көкүрөк тосуп суугуна сөздүн
Энтигип турат кайгысын камап.
Эзилип бүттүң эжигей көңүл.

Ак көңүл болуп арыбай аты,
Сызылып агып азаптын жашы,
Жакыным досум дегендер дагы,
Жаадырат экен таарыныч ташын.
Жабыркап турат жароокер көңүл.

Тагдырдан карыз албадым көңүл,
Тумчуга бербей жамгырдай төгүл.
Бугуң бир чыгып жеңилдеп алгын,
Түйүнүң чечип тигиштен сөгүл.
Жашасын менде таптаза көңүл.

Токтогул Сатылганов атындагы
Ош облустук китепкана
АБОНЕМЕНТ

Токтогул Сатылганов
атындагы
Ош облустук китепкана
ИНВ № 487798

ҲАЯЛЛЫҚ БАХЫТ

Ҳаяллық бахыт қулыпқа мегзеп илик пе,
Ол өз дәртин жасыра билер күлип те.
Қайғыға батып, кеўили шөгип турса да,
Шырағын шашып шам болып жанар пиликте.

Ҳаяллық бахыт - айтыўға аңсат ҳәр кимге,
Елжиреп бала емизип турған қәлпинде,
Ақ сүти менен тойындырып бөбегин,
Меҳири менен шомылдырар ҳәр күнде.

Ҳаял деген көңили эптап нур киси,
Ҳаял болар шын садықлық үлгиси.
Қабарар болса, көтерер дәрҳал көңлиңди,
Қуўанышқа бөлейди сулыў күлкиси.

«Тажы басында» -- олдағы орны гиреўлиң,
Ол барда шәрт пе тәғдирге асық үлеўдиң?
Кимгедур «ана», кимгедур «ҳаял» болса да,
Әлпешлеп баққан олдағы қызы биреўдиң.

АЯЛДЫК БАКЫТ

Аялдык бакыт жөнөкөй, бирок бийикте,
Түйшүгү менен ийрилип келет ийикте.
Кайгысын катып, көмүскө жашып турса да,
Жарыгын чачып шам болуп күйөт биликте.

Аялдык бакыт - айтканга оңой чынында,
Элжиреп бала эмизип турган сынында.
Сүйүүсү менен бүлөнүн түптөп түпкүрүн,
Аябайт жанын, турса деп далай кылымга.

Саябан болот күйгүзсө күндүн ысыгы,
Ак жалын болот үшүтсө эгер кыш суугу.
Көңүлүң чөксө көтөрөт жайнап кабагы,
Кубанып турсаң кубаттап чыгат күлкүсү.

«Таажысы башта»- кадырын билген күйөөнүн,
«Жүрөгү экен»- сагынып турган бүлөнүн.
Бирөөгө «апа», бирөөгө «аял» болсо да,
Алпештеп баккан ал дагы кызы бирөөнүн.

* * *

Шилле шықпай таллар бүртик түйинип,
Көгис аспан бултты қойдай үйирип,
Қәҳәрленип, қамшы былғап тебинип,
Қыс халықты атыр еле шыйырып.

Мен жол қарап кирпиклерим қақпастан,
Жазды күтип, жүриппен нәр татпастан,
Жылыўы жоқ аспан көзин бекитер,
Мендей ҳеш нәрсеге мейли соқпастан.

Улым, бәҳәр кешикпекте аҳ урып,
Жүргендей ме ол да сени сағынып.
Жетелесип келсе еди қәнекей,
Жыллы дийдар ҳәр тәрептен ағылып.

Сен келгенде көшемизде жаз болар,
Дүнья гүл-гүл дөнип, сәўбет-саз болар.
Сени күтип жаз таранып атыр ма?
Сен келгенде шадланғаннан мәс болар!

Тәбият та маған қоса қайғырып,
Сынақлары жан дүньямды тар қылып,
Қыслыққанда, есигимди қақпастан,
Келгил улым, қыс көңлимди дал қылып.

* * *

Чилде чыкпай чыкчырылат көгөрүп,
Кең асманга сур булутун чөгөрүп.
Каарданып, камчыланып теминип,
Эрке жазды алганбы дейм өңөрүп.

Мен олтурам жолду карап көгөрүп,
Жазды күтүп, наар албай өзөрүп.
Жылчыгы жок асман көзүн бекитет,
Мен сыңары кусалыкка бөлөнүп.

Эх уулум эй, жаз кечикти негедир,
Балким ал да жүрөт сени сагынып.
Жетелешип келгилечи капилет,
Жылуу дидар ар тараптан агылып.

Сен келгенде биздин көчө жаз болот,
Ар бир бакка гүлдөр жайнап наз толот.
Сени издеп жаз таарынып жатабы?
Аппак жаанын төгүп-төкпөй онтолоп.

Мени менен табигат да кайгырат,
Сыноолору дүнүйөмдү тар кылат.
Кирип келчи эшигимди чертпестен,
Кыш күнүмө ай толтуруп, жай кылып.

* * *

Соққылардан жүрекгенем мертилип,
Зорға соғар минутларды аралап.
Өткир қанжар киби келип урылған,
Жалған гәплер қояры бар жаралап.

Титиркенип, тула бойым жыйрылып,
Ески жараларым түлеп, сыйрылып,
Турғанда бой көрсеталмай шынлығым,
Дәрт келеди қара булттай үйирилип.

Үмит сөнди! Уқсас бәри бип-бирдей,
Жымыңлаған көзден көзим адасар.
Тили сөйлер жақлағандай шынлықты,
Бирақ, бәри баяғыша алдасар.

Исеним де сынып турар, қәйтейин,
Жуқа тонын терис кийип жамылып.
Еки жүзли адамларды көргенде,
Ызам келип бас шайқарман аҳ урып.

Узақларға тигилермен бийүмит,
Оннан, буннан көңлим қалып, күйиндим.
Жалған турмыс жибереди түңилтип,
Шынлығым ақ, мен усыған сүйиндим.

* * *

Соккулардан жүрөк улам мертинип,
Араң согот мүнөттөрдү аралап.
Капилеттен курч канжардай урулган,
Жалган деле коёт тура жаралап.

Ичиркенип, тулку боюм жыйрылып,
Карт жаралар катмарынан сыйрылып.
Турган кезде өйдөлөнбөй чындыгым,
Чекеледи түгөнбөгөн ый кылып.

Үмүт өчтү! Окшош баары бип-бирдей,
Кыбыңдаган көздөн көзүм адашат.
Тили сүйлөйт жактагандай чындыкты,
Андай эмес, баякыле алдамчылар алдашат.

Ишеним да сынып турат кантейин,
Жука тонун тетир кийип жамынып.
Кайдыгерлик дегим келбей алаксыйм,
Ызалыктын ызгаарына чагылып.

Бет алдыма максаты жок тигилем,
Көңүл калып андан, мындан, тигинден.
Жалган жашоо түнт токоюн аралап,
Чындыгым ак, мен ошого сүйүнөм.

КҮТИҢ ДЕДИ

Күтиң дести март айының он үшин,
Анықпекен берген усы антыңыз?
Толқынланып, толып-тастым сол ушын,
Қайтып келер деп сол күни мәртимиз.

Ырас болса қолаң шашым тарайын,
Муң, қайғылы көринбейин балама.
Ақ нанымнан бир сындырып алайын,
Тилек қылдым, жалбарынып Аллаға.

Өткен менен қара бултлы көп күнлер,
Ҳақыйқатлық жеңер бир күн, шыдай тур.
Сағыныштың изин басар қуўаныш,
Саў бол, улым, төбемизде Қудай тур!

Күтиң деди март айының он үшин,
Жетип бараман улым, сен ушын.
Сай-сүйегим сырқырата қушақлап,
Ийискеў ушын топлайын-шы сәл күшим.

КҮТКҮН ДЕШТИ

Күткүн дешти март айынын он үчүн,
Анык беле ошол берген антыңар?
Толкундоодон чечилүүдө бүт бүчүм,
Уулум чыгып балким көңүл жаркыраар.

Анык болсо олоң чачым тарайын,
Муңайыңкы көрүнбөйүн балама.
Ак нанымдан бир сындырып алайын,
Тилек кылдым, салбай уулду санаага.

Өтсө деле уурдалган убакыт,
Акыйкаттык жеңет бир күн чыдап тур.
Сагынычтын изин жабат кубаныч,
Көрүшкөнчө сак-саламат, эсен тур!

Күткүн дешти март айынын он үчүн,
Кайдан болсом барам уулум сен үчүн.
Миң тамырым зыркырата кучактап,
Жыттоо үчүн топтойм болгон ал-күчүм.

* * *

Жарқылдаған айдай сулыў жамалым,
Берип турар жасыл көклем хабарын.
Көңилимди шөктириўге жол бермей,
Ашып жүрмекшимен енди қабағым.

Күндегиден дүзиўирек апаман,
Енди ҳасла шоршыталмас қақаман.
Езиўиме шоқ күлкимди жасырып,
Сапар шегип бахыт жолын табаман.

* * *

Жаркылдаган айдай сулуу жамалым,
Берип турат жаздын көктөм кабарын.
Көңүлүмдү чөктүрүүгө жол бербей,
Мындан ары ачып жүрөм кабагым.

Күндөгүдөн түзөлүүдө абалым,
Жыпар чачып гүл жыттанып жанарым.
Ууртума үзүм күлкү жашырып,
Сапар тартып бакыт жолун табамын.

КЕРЕК ЕКЕН

Қайларға бурсамдағы қайық басын,
Аңладым жүрек жарам айықпасын.
«Жақсы күнге жорға мин» деген сөз бар,
Керек екен сәл неге қайғырмасым.

Қайсы жолда жалғызлап пақыр басың
Екиленсең шертерсең сабыр сазын.
Ақыл менен ар-намыс алысқанда,
Геўдеңдеги өктем үн келер басым.

Сезип жүрек санадан арылмасын,
Мақсетлерим дарысын, дарымасын,
Күн де, ай да, бултлар да жамғыр менен,
Көктен төгип өтеди ярым жасын.

Керек екен ҳеш ҳарып-талықпасым,
Өрге сүйреп баратып тәғдир тасын.
Ел алдында таза болып абырайым,
Жерге емес, тик қара ҳасыл басым!

Барар бағыт, узақ жолда арым - таўым,
Керек екен от болып жалынлаўым.

КЕРЕК ЭКЕН

Өткөн күндөр өчпөгөн тагдырлашым,
Билсем дагы жүрөк жарам айыкпашын.
«Күндүгүңө жорго мин» - деген сөз бар,
Керек экен кайыгып, кайгырбашым.

Кайчы жолдо жалгыздап арылашым,
Элениптир жүрөктөш акылдашым.
Акыл менен ар намыс тирешкенде,
Көөдөндөгү өктөм үн жасайт басым.

Сезип жүрөк санаадан арылбашын,
Максаттарым койбой улайт дарылашын.
Күн да, ай да, булут да жамгыр менен,
Көктөн төгүп берип өтөт жарым жашын.

Керек экен алсырап чаалыкпашым,
Өргө түртүп баратып тагдыр ташын.
Эл алдында абийрим таза-тунук,
Жер карабай тик кара асыл башым.

Бараар багыт узак-узак басам бачым,
Керек экен өрт болуп жалындашым.

ЕНДИ СИЗДЕН ҮЙРЕНЕМЕН СҮЙИЎДИ

Жалт-жулт еткен алмаз тастай шағылып,
Бул муҳаббат қайдан келди ағылып?
Демин бассам алдамаға сезимниң,
Ал жүрегим басын иймес, қапылып.

Ушқынындай сол алмаздың жалғыз от,
Гөзеледи қалқаншасын жүректиң.
Тынбай атып жай-жебесин көтерген,
Бул мергенши табыспағы тилектиң.

Еки бетим албыраўдан қызарар,
Тил гүрмелмей, оған шекем уялар.
Табы күшли муҳаббатқа бет келиў,
Қандай мүшкил? Ким беллесип тура алар?

Боран-думан ийелеп жан дүньямды,
Еслеткендей сап ышқыда күйиўди.
Әўел бастан ой жуўыртып байқасам,
Енди сизден үйренемен сүйиўди.

ЭМИ СИЗДЕН ҮЙРӨНӨМҮН СҮЙГӨНДҮ

Аскадагы алмаз таштай чагылып,
Бул махабат кайдан келди агылып?
Демин басам алданбоого сезимдин,
А жүрөгүм, башын ийбейт, чамынып.

Чагылгандын учкунундай жалгыз от,
Көзөп өттү калканчасын жүрөктүн.
Таамай атып жаа-жебесин көтөргөн,
Бул мергенчи табышмагы чүрөктүн.

Эки бетим албаргандан кызарат,
Тил күрмөлбөй, чайналат да уялат.
Табы күчтүү махабатка бет келүү,
Кандай кыйын? Ким беттешип туралат?

Бороон-туман ээлеп аруу дүйнөмдү,
Этек-жеңин делбектетти күрмөмдү.
Тээ абалтадан байкабасам сүйүүнү,
Эми сизден үйрөнөмүн сүйгөндү!

АҚЛЫҒЫМА

Күн нуры таңда зер шуғласын шашып,
Оятты жер шарын шырт уйқысынан.
Көклем келди бөбектей күлимсиреп,
Босай алмай бәҳәрий туйғысынан.

Таң менен қоса күлип жарық шашқан,
Жадырар бөбек жерде, ал күн көкте.
Күш берип турса қәйтип көклемесин,
Елжиреп бақса тағы гүлдей көпке.

Былдырлап қолын сермеп сөйлегенде,
Ерке жел ақлығымды сүйип кетти.
Шадланып күле қарап жымың ете,
Томпаңлап ерке желди қуўып кетти.

Жарасып күнге, айға, жазға тағы,
Аман бол жаннан питкен дәнегим-ай.
Аўырған жаным дәри излеп сеннен,
Мойныңнан ийискеп-ийискеп аламан-әй.

НЕБЕРЕМЕ

Күн нуру берметтерин таңда чачып,
Ойготту бүт жер шарын уйкусунан.
Жаз келди, ойгонгула, кол чаап жатат,
Бөбөктай бошой албай упчусунан.

Таң менен кошо күлүп жарык чачкан,
Жадырап бөбөк жерде, а күн көктө.
Күч берип турса кантип көктөбөсүн?
Элжиреп бакча дагы гүлдөйт көпкө.

Кужулдап колун сермеп сүйлөп жатса,
Эрке жел неберемдин өөп кетти.
Энтиге күлө карап мулуң эте,
Томпоңдоп эрке желди кууп кетти.

Жарашып күнгө, айга, жазга дагы,
Бар болгун жандан бүткөн данегим ий.
Ооруган жаным дары издеп сенден,
Мойнуңдан жыттап-жаттап аламын ий.

КӨҢИЛДЕ ДЫҚ, ЫЗАНЫ ЖУЎЫП, ШАЙҚА

Адассам туўры жолды көрсет маған,
Аўырсам шыпакерим, өзиң даўа.
Қайғырсам тең бөлисип, аўҳал сорап,
Жас төгип жабырқасам тапқыл шара.

Буўлықсам баўрыңа бас, жылыта көр,
Бойыңды алып қашпай, көңлиңди бөл.
Қурған жүрек бир жылап, бир сорығып,
Дирилдеп турған гезде жаныма кел.

Тартынып турып қалсам себебин бил,
Сулыў көзиң жайнатып жадырай күл.
Ақ жаўындай себелеп өт муҳаббатың,
Топланып қалмасын ҳеш көңилде кир.

Шаяйын мийримиңе жүрегимди,
Абайлап суўық көзден түнегимди.
Басқаға көзиң таслап, сөз салғанша,
Кирлетпей сақлай көр сен гүл өңимди.

Хошлассам қолым беккем услап ал да,
Жаздырмай, баяғыдай сезим арна.
Назланып керилсем сен қойғыл билип,
Ийбени берген екен сүйген жанға.

Шешим шығарар гезде болып шайда,
Қыйылып турғанымды көзден байқа.
Ишарат болама деп күтип жүрмен,
Көңлиңде ыза болса жуўып, шайқа.

КӨҢҮЛДӨ ЫЗАЛЫКТЫ ЖУУП, ЧАЙКА

Адашсам туура жолду көргөз мага,
Оорусам дарыгерим, өзүң дабаа.
Кайгырсам тең бөлүшүп, абал сурап,
Жаш төгүп жабыркасам тапкын айла.

Буулуксам боорго кысып соорото көр,
Боюнду ала качпай, көңүлүң бөл.
Курган дил бирде ыйлап, бир сооронуп,
Дирилдеп турган кезде жаныма кел.

Таарынып туйтуң этсем себебин бил,
Жайнатып сулуу көзүң жадырай күл.
Ак жаандай себелеп өт махабатың,
Топтолуп калбаса экен, көңүлгө кир.

Чайкайын мээримиңе жүрөгүмдү,
Аялап суук көздөн, түнөгүмдү.
Башкага көзүң артып, сөз салганча,
Кирдетпей сактап алгын гүл өңүмдү.

Кош айтсам колдорумду бекем карма,
Кетирбей, баягыдай сөзүң арна.
Назданып кежирленсем түшүнүп кой,
Кылыкты берген экен сүйгөн жанга.

Чечимди чыгарууга жаным шашпа,
Кыйылып турганымды көздөн байка,
Ишаарат болобу деп күтүп жүрөм,
Көңүлдө ызалыкты жууп, чайка.

ШАҢ БАСҚАН КИТАП

Шаң басқан китап, сарғайып барар,
Жазылды, бәлким жәҳәнге тарар.
Шақылдасқан қылыш ушқыны яңлы,
Өз ишинде түтеп, ишинде жанар.

Әсирлер бойына тарийхты сақлап,
Кимиси қандай? Анықлап, тақлап,
Жалғанлар басын ийдирседағы,
Сарғайып жасайды шынлықты жақлап.

Жуқарып барады ҳәлсиреп күнде,
Мезгиллер менен айланып күлге,
Мың жылға шекем ол жасайды бәлким,
Мегзеп қыябанда қулпырған гүлге.

Шаң басқан китап, жуқарған парақ,
Дизилип турыўы о, қандай азап.
Оқырманлар келип тапсекен сени,
Болар еди сонда басың да азат.
Текшедеги китап, сарғайған парақ,
Оқылмай шаң басып жатырса -- азап!

ЧАҢ БАСКАН КИТЕП

Чаң баскан китеп, саргайган барак,
Жазылды балким миң түркүн санат.
Чабышкан кылыч учкуну менен,
Ичинде түтөп, ичинде жанат.

Кылымдар бою тарыхты сактап,
Кимиси кандай? Аныктап, тактап.
Жалгандар башын ийдирсе дагы,
Саргая жашайт чындыкты жактап.

Жукарып барат алсырап күндө,
Мезгилдер менен айланып күлгө.
Миң жылга чейин а балким жашайт,
Бакчада өскөн окшошуп гүлгө.

Чаң баскан китеп, жукарган барак,
Тизилип туруу кандай бир азап.
Окурман келип тапсакен сени,
Ошондо болот башыңа азат.

Чаң баскан китеп, саргайган барак,
Окулбай турса көйгөй да, азап.

СӨЗИМИЗ ҲЕШ ПИТПЕДИ

Күн гүркиреп, төгип-төгип басылды,
Сүйемен мен нөсерли бул пасылды.
Шашлар кеткен самал менен қопырап,
Ойларым да тап сол замат ушқандай,
Ярым саатқа жеңиллеттим басымды.
Шеги бар ма бул жамғырдың япыр-ай?
Бултлар қаплап кирип келди патырлай,
Дебдиўлерим қолға түспей ҳайт қойып,
Мийимдеги ойлар кетти шашырай.
Өткен өтти, жердиң бәри суў болып,
Ылайланды, шуқырларға суў толып.
Ал мендеги толғаныслар толғатып,
Тынышлық излер... көзлер қалған тоқталып.
Сырт қараңғы, ай бекинген бултқа,
Ол болмаса, айдың бети тынық-дә.
Шашыраған шашыранды ойларым,
Жарық берсе жулдыз көкте турып та,
Мен аспанды, аспан мени тикледи,
«Тағы сен бе, шаршаттың-ғо, уф!» деди.
Көк түтини қаплап турған жеримде,
Екеўимиздиң сөзимиз ҳеш питпеди.

СӨЗҮБҮЗ ЭЧ БҮТПӨДҮ

Күн күркүрөп төгүп-төгүп басылды,
Билген сыңар көкүрөктө басымды.
Чачтар кеткен, албуут шамал учурса,
Ойлор дагы ошол замат учкандай,
Жарым саатка жеңилдеттим башымды.
Бугу барбы бул жамгырдын капырай?
Булут сүрүп кирип келди патырай.
Капилеттен колго илешпей ойт берип,
Мээмде турган ойлор кетти чачырай.
Өткүн өттү, жердин баары суу болуп,
Ылайланды, чуңкурларга суу толуп.
А мендеги толгонуулар толготуп,
Тынчтык издейт... көздөр улам токтолуп.
Сырт караңгы ай бекинген булутка,
А болбосо, айдын бети тунук да.
Чагылышмак чачыраган ойлорум,
Жарык берсе жылдыз көктө туруп да.
Мен асманды, асман мени тиктеди,
«Дагы сенби, тажаттың го, уф»- деди.
Көк түтүнү каптап турган жеримди,
Экөөбүздүн сөзүбүз эч бүтпөдү.

ЎАҚЫТ КӨЛИГИ

Жүрдим жолдан көп адамлар қатнаған,
Ақыры жоқ ойлар гейде баплаған.
Талайлардың изи қалған бул жолда,
Астын шағыл, үстин асфальт қаплаған.

Кәмбағал да, данышпан да өткендур,
Мәнзилине өз ўақтында жеткендур.
Гедир-будыр насаз жолға дус келсе,
Ақ самайын жаз самалы өпкендур.

Қыйыр-шыйыр, шеги жоқ сол узын жол,
Бас-аяғы көринбес ҳәм билинбес.
Қай тәрепке қарамайын, баяғы,
Үмит оты өзгертпеген түрин ҳеш.

Ўақыт жүйрик, алып ушар алдыға,
Салып турар бахытқа да, қайғыға.
Отқа кирип, күлге айланып шығамыз,
Сынақ атлы тәғдир қурған тандырда.

Ўақыт өтип бизиң из де тапланар,
Қыйсынлы бир әўмет келсе тақланар.
Кең мәнзилде көликлердиң көлиги,
Таслақ жолға екиленбей атланар.

МЕЗГИЛ КҮЛҮК

Барам жолдо көп адамдар каттаган,
Аягы жок ойлор келет батпаган.
Канча жандын изи калды болду экен?
Үстүн шагыл, анан асфальт таптаган.

Бир кембагал, же бир гений өткөндүр,
Бүгүнкүдөй өткүн дагы төккөндүр.
Чым аралаш чыйыр жолдо кезиксе,
Ак саамайын шаардын жели өпкөндүр.

Ошол чыйыр түгөнбөгөн узун жол,
Баш-аягы көрүнбөйт да билинбейт.
Кай тарапты карабайын баякы,
Үмүт оту өчпөй араң үлүндөйт.

Мезгил күлүк, алып учат алдыга,
Салып турат бакытка да, кайгыга.
Отко кирип күлгө айланып чыгабыз,
Сыноо деген тагдыр курган тандырда.

Мезгил менен биздин из да тапталат,
Оош-кыйыштуу оомат келсе такталат.
Чоң марада күлүктөрдүн күлүгү,
Таштак жолдо ташыркабай такшалат.

* * *

Алып ушқан жүрегим дүк-дүк урып,
Жол қарайман көз алдым қараўытып.
Көңилимниң ханасы қақ бөлинип,
Жаныма тастай батып, таслар бүрип.

Ақыл-ес үпелектей шашылыўда,
Жан сызлар, жангенем ашыныўда.
Ертең қандай болар деп түн гүзеткен,
Үмитим сол таманға асығыўда.

Маңлайыма сынақлар жазылыўда,
Көп сөзимниң маңызы қазылыўда.
Тежесем де төзимим ырық бермей,
Барлық ойым улыма шашылыўда.

Жүйрик қыял, жүйрик ой жеткермеди,
Алдымды кес-кеслеме, өткер мени.
Ақ жолынан шығайын о, жаратқан,
Таң азаннан улыма жеткер мени!

Ақ жүзинен сүйейин қушақлап ап,
О, жаратқан, улыма жеткер мени!

* * *

Алып учкан жүрөгүм дүк-дүк согуп,
Көз карыгып жол карайт бугум толуп.
Көңүлүмдүн талаасы миң бөлүнүп,
Алапайын табалбай турат ооруп.

Эбелектей акыл эс чачылууда,
Түйшүгү күч кусалык сапырууда.
Кандай болот эртең деп түн күзөткөн,
Саман санаа жөн койбой ашыгууда.

Маңдайыма сыноолор жазылууда,
Кеп-сөзүмдүн маңызы казылууда.
Алаксысам дегеле моюн бербей,
Бардык оюм уулума шашылууда.

Кыял күлүк, ой күлүк жеткирбеди,
Саат жылат, бирок бүгүн кеч кирбеди.
Ак жолунан тосоюн оо жараткан,
Таң эртеңден уулума жеткир мени.

Ак жүзүнөн өбөйүн, бек кучактап,
Оо жараткан, уулума жеткир мени.

ОЙ ТОЛҒАЎ

Аўырып турса қара жан, ҳамалыңның кеткени.
Жағадан алса яки дәрт, Әжелиңниң жеткени.
Қарызың болса қарайлап, тар жолда буўса жолыңды,
Сол сораўларға ҳалың жоқ, бул қәдириңниң кеткени.

Қарайласа қос шырақ, үмитиңниң өшкени,
Елеслер көзге аймалап, анажаныңның өпкени.
Дәрманың кетип турғанда, шықпасын
душпан жолыңнан,
Мысқыллай қарап көз бенен, тирилей осар өкпеңди.

Жақсы адам менен дос болсаң, жаманыңды жасырар,
Саўлығың сорап күн ара, көңлиңниң қусын ушырар.
Күнтийге күниң салмасын, «түйеси қырдан
өткен соң»,
Табалай қарап таңырқап, айыбың айтып асылар.

Айыбы жоқ адам жоқ, адаспаған қәдем жоқ,
Турмыстың өзи муғаллим, жаман болмай жақсы жоқ.
Тырсылдаған тыңлардың тилинен шығар түрли шаң,
Айтылды сөздиң шынлығы, қосымтасы - жалған жоқ.

Жанында жүрген досыңды, қолынан тартып
бурған көп,
Дузақ қойып жолыңа, артыңнан пышақ урған көп.
Мазалы сөйлеп тамсантып, ишкениңди уў қылған,
Сөйлесең аўзың қақпалап, бетиңе қарап турған көп.

Димарың қурып турғанда, ҳал сорасар дос қайда?
Саат санап, сырнығып жылағаннан не пайда?
Қудай берген өмирди, қудай алар күн питсе,
Өтер кетер болған соң, өкингеннен не пайда?

Ай он беси қараңғы, жасығаннан не пайда?
Бийшара өмир өткен соң жаралсақ ғо бир қайта.
Тоқтаған жерден жалғастырып кете берсек қәнекей,
Жаратып елге өнеге, тартыў қылғаның бир пайда.

Ат үстинде шабандоз, жарысайын жел менен,
Ҳазарлы дәрттиң барлығын шығарып қара тер менен.
Алдастырып сол дәртти, адастырып кетейин,
Әжел де турсын қыстанбай, жер тоя коймас
мен менен.

ОЙ ТОЛГОО

(Арстанбек, Калыгул, Молдо Кылыч, Жеңижок, Молдо Нияз жана Кундузбүдөн деп чымчымдан кошуп чыгарма деп жараттым)

Ооруп турса кара жан, амалыңдын кеткени,
Жакадан алса эки дарт, ажалыңдын жеткени.
Карызың болсо карайлап, тар жолдо бууса жолуңду,
Ал сураарга алың жок, и койчу кадырыңдын кеткени.

Карайласа кош карек, үмүтүңдүн өчкөнү,
Элестейт көзгө аргасыз апакеңдин өпкөнү.
Дарманың кетип турганда, чыкпасын душман жолуңдан,
Мыскылдай карап көз менен, тирүүлөй суурат өпкөңдү.

Жакшы адам менен дос болсоң, жаманыңды жашырат,
Соолугуң сурап күн алыс көңүл кушун ашырат.
Кээсине күнүң салбасың, «төө кыядан өткөн соң»,
Табалай карап таңыркап, айыбың айтып асылат.

Айыбы жок адам жок, адашпаган кадам жок,
Турмуштун өзү мугалим, жаман болбой жакшы жок.
Тырсылдаган тыңдардын тилинен чыгат нечен чаң,
Айтылды сөздүн чындыгы, кошулмасы жалган жок.

Жандан жүргөн досуңду, колуңан тартып бурган көп,
Тузак коюп жолуңа, артыңдан бычак урган көп.
Таттуу сүйлөп тамшантып, ичкениңди уу кылган,
Таяр күнүң акмалап карап турган андан көп.

Алың куруп турганда, ал сурашар дос кайда?
Саат санап, санааркап ыйлагандан не пайда?
Кудай берген өмүрдү, кудай алат күн бүтсө,
Өтөөр кетер болгон соң, өкүнгөнгөн не пайда?

Ай он беши караңгы, жашыгандан не пайда?
Кайран өмүр өткөн соң жаралсак го бир кайра.
Токтогон жерден улантып кетмек элем ырымдын,
Жаратып элге көөнөргүс, алгылыктуу бир пайда.

Ат үстүндө чабандес, жарышайын жел менен,
Оору дарттын баарысын чыгарып кара тер менен.
Алаксытып ооруну, адаштырып кетейин,
Ажал да турсун шаштырбай, жер тоймок беле мен менен.

ӨСЕКШИДЕН АЎЛАҚ ЖҮР

Өсек айтып, ғыйбат айтып келгенлер,
Тилин тыймай, журтты жикке бөлгенлер,
Уят, абырай, ар-намысты ойламай,
Адам деген атты жерге көмгенлер.

Ким биреўди жаманласа тоқтамай,
Саған да ол мылтық гөзер оқламай.
Сырың айтпа, тағы сырың алдырып,
Қалып жүрме сен өзиңе уқсамай.

Сөзден қалмас, биреўлерге сөз тасып,
Кимлергедур жүрер олар от басып.
Шырлаўлардан алыс болғыл, жолама,
Жүрме кейин шынлық ушын сотласып.

ТЕҢЕЛБЕ

Ушак айтып жамандашып көнгөндөр,
Тилди тыйбай эки-экиден бөлгөндөр.
Уят сыйыт, ар-намысты билишпей,
Адам деген атты жерге көмгөндөр.

Ким бирөөнү жамандаса   токтобой,
Сага деле мылтык кезейт октобой.
Сырың айтпа, укпа жаман сөздөрүн,
Кийин калба сен өзүңө окшобой.

Сөздөн кармайт, сөздөрүңө сөз кошуп,
Калп сөзү да калат чынга окшошуп.
Чырлуулардан алыс болгун жолобо,
Калба кийин чындык үчүн соттошуп.

ҮЗБӨЙМҮН УУЛУМ КҮДӨРДҮ

Тарттырбай санаа, убайым,
Тилекти берип Кудайым.
Эркетай үйгө келгиче,
Белимди бууп турайын.

Таш, кумун жердин терейин,
Гүлдөрдүн түрүн эгейин,
Жаркылдап уулум келгенде,
Кубана үзүп берейин.

Бакчаны багып турайын,
Шагына шакты улайын.
Мөмөсү бышып жетилсе,
Эркетай көрсүн убайын.

Бакчамда түркүн гүл болот,
Шагына сайрап куш конот.
Актилек келсе бир күнү,
Короомо бакыт, кут конот.

Кайналы гүлү жайнады,
Жыпарын шамал айдады.
Өрүгүн көрүп кулунум,
Кубансын күлүп жайдары.

Күтөмүн жакшы күндөрдү,
Элжирей карап гүлдөрдү.
Ирмелип кирпик турганда,
Үзбөймүн уулум, күдөрдү.

ОЙЛАР

Күн көринбес қамастырған көзлерди,
Булт ығысар сапар шегип тынымсыз.
Маған өмир тоқтап қалған мегзейди,
Мына қәлем-қағаз, мына жырымсыз.

Узақ сапар...жол ақырын көрмегил.
Мен жолаўшы терип жүрмен ырысқы.
Сапарластан адастырып бөлмегил,
Қәстерлейин қудай берген ырысты.

Түрли-түрли адамларға жанасып,
Автобуста ойға шүмип бараман.
Биреўлери көзин тиксе қарасып,
Нәзеримди басқа жаққа аламан.

Бәндиргиде...минип-түсер сапарлас,
Жол сапары өмир сапар билгенге.
Өмир, өлим үзеңгилес, қатарлас,
Бәндиргилер алыс өмир сүргенге.

Күн көринбес қамастырған көзлерди,
Булт жылысар сапар шегип тынымсыз.
Өмир маған тоқтап қалған мегзейди,
Мына қәлем-қағаз, мына жырымсыз.

ОЙЛОР

Күн көрүнбөйт көз жазгантып уялтчу,
Булут жылат сапар улап тынымсыз.
Мага жашоо токтоп калган сыяктуу,
Ак баракка төгүп жазчу ырымсыз.

Узун сапар, жол түгөнө көрбөгүн,
Мен жолоочу терип келем ырыскы.
Сапарлаштан адаштырып бөлбөгүн,
Бапестейин кудай берген ырысты.

Түрдүү түмөн адамдарга жанашып
Автобуста ойго батып баратам,
Айрымдары көзүн салса карашып,
Аяр болуп аяр ырды жаратам.

Аялдама..., чыгат-түшөт сапарлаш,
Жол сапары өмүр сапар билгенге.
Өмүр, өлүм үзөңгүлөш, катарлаш,
Аялдама алыс өмүр сүргөнгө.

Күн көрүнбөйт көз жазгантып уялтчу,
Булут жылат сапар улап тынымсыз.
Мага жашоо токтоп калган сыяктуу.
Ак баракка төгүп жазчу ырымсыз.

ҲАЙРАН КӨҢИЛ

Еки сөз аўыр болса, тек бир сөз жеңил,
Ақ қуўдай сыңсыйды үлбирек көңил.
Езиле берместен дәртиңди сақлап,
Қәне, нөсер киби бүгин бир төгил.
Не қыларын билмей ыдырар көңил.

Көңил қурғыр өзин гүлдей аялап,
Алыстағыны да жақын деп санап,
Көкиректи тосып суўық сөзлерге,
Ентигип турады қайғысын қамап.
Езилип питтиң ғой бийшара көңил.

Ақ көңиллигинен жаңғырмай сазы,
Сызатылып ағып азаптың жасы,
Қыймасым, жан досым дегенлердағы,
Жаўдырады екен ғыйбатлар тасын.
Жабырқап турады жаралы көңил.

Тәғдирден ҳеш қарыз алмадым көңил,
Туншыға берместен жамғырдай төгил.
Төгилип-төгилип жеңиллеп ал бир,
Түйиниңди шешип, тигистен сөтил,
Тиришилик ет менде тап-таза көңил.

ЭХ КАЙРАН КӨҢҮЛ

Эки сөз оор бир сөз болуп жеңил,
Эчкирип ыйлайт үлбүрөп көңүл.
Эзиле бербей дартыңды сактап,
Өткүндөй болуп бүгүн бир төгүл.
Өрөпкүп турат күбүлүп көңүл.

Абайлап сүйлөп аярлап карап,
Алысты дагы жакын деп самап.
Көкүрөк тосуп суугуна сөздүн
Энтигип турат кайгысын камап.
Эзилип бүттүң эжигей көңүл.

Ак көңүл болуп арыбай аты,
Сызылып агып азаптын жашы,
Жакыным досум дегендер дагы,
Жаадырат экен таарыныч ташын.
Жабыркап турат жароокер көңүл.

Тагдырдан карыз албадым көңүл,
Тумчуга бербей жамгырдай төгүл.
Бугуң бир чыгып жеңилдеп алгын,
Түйүнүң чечип тигиштен сөгүл.
Жашасын менде таптаза көңүл.

* * *

Шашымның өримлери қара, бундай,
Жаслығым - жойтып алған тарағымдай.
Қос жанар қыйнап барар алаўланып,
От жырдың жалын шашқан парағындай.

Салмағым гүбелектей, ушып турар,
Ойларым бойсынбастан шөгип, тынар.
Ал, бирақ жүрек булқып соққан гезде,
Питпеген дәстанымда мәўиж урар.

Сездирместен татлы гез бизден өтер,
Қыр асып көшти тартып нөсер кетер.
Қыялға қанат берген илҳам ғана,
Сезимимди қытықлап, битик питер.

Жаман ҳәм жақсы күнлер кетсин мейли,
Сол ушын буны қайтар дүнья дейди.
Арғымақ ат қазығын айланғандай,
Өмир кемип барарын илер зейним.

* * *

Чачымдын өрүмдөрү баягыдай,
Бакчага жыты аңкып тарагыдай.
Кош жанар кайнап барат алоолонуп,
Өрт ырдын жалын чачкан барагындай.

Салмагым көпөлөктөй учуп турат,
Ойлорум имерилбей чөгүп, тунат
А бирок жүрөк булкуп соккон кезде,
Бүтпөгөн дастан менен боюн урат.

Байкалбай кылыктуу кез бизден өтөт,
Кыр ашып көчтү ээрчип жыла көчөт.
Кыягын кыңылдаткан эргүүм гана,
Сезимди кытыгылап аста өсөт.

Жаман да жакшы күндөр кетсин мейли,
Чачылсын түйшүк салган ойлор дейди.
Аргымак ат казыгын айлангандай,
Өмүрдүн азайбасын жаштык чени.

БӘЛКИМ СЕН БҮГИН АЙТАРСАҢ?

Күн менен қоса түнерип, айт қәне, неден қапасаң?
Айтылмай қалған гей сөздиң жәбирин кейин татасаң.
Тартсам мен бүгин көп сөзге, түйинин
шешип сырлардың,
Бир жерден шықса ойымыз, бәлким сен
шының айтарсаң?

Март айы жаўған қар усап, бууьлығып гейде турасаң,
Түнерген түндей ойлардың, түпкирин қайда бурасаң?
Түсиңе кирип тартынбай, бастырып кирип барсам-ше?
Айтармедиң сырыңды, қыйылып гене сорасам?

Қулпырып турған үмиттиң, путағын
зинҳар сындырма,
Жүректиң иси қыйын ис, сыр сақлаў менен қумбылма?
Ашықлық жанды қыйнаса, тартынып жүрип өмирден,
Өтпейин десең әрманда, нақыратын оның мың тыңла.

А БАЛКИМ БҮГҮН АЙТААРСЫҢ

Күн менен кошо бүркөлүп, айтсаңчы неге капасың?
Айтылбай калган кээ сөздү, карекке бекем катасың.
Тартсамбы бүгүн кеп-сөзгө, түйүнүн
чечип сырлардын.
Бир жерден чыкса оюбуз, а балким
чының айтаарсың?

Март айы жааган карга окшоп, буулугуп
неге турасың?
Түнөргөн түндөй ойлордун, түпкүрүн кайда бурасың?
Түшүңө кирип ал сурап, тартынбай кирип барсамбы?
Түйшөлүп жанды кыйнабай, түйүндүү
сырды айтаарсың?

Жанданып турган үмүттүн, бутагын
кайрып сындырба,
Жүрөктүн иши кыйын иш, көп эле сактап сыр кылба.
Ашыктык жанды кыйнаса, тартынып жүрүп өмүрдөн,
Арманда өтүп өксүбөй, кайрыгын кайрып ук, тыңда.

СЕНИҢ ЕРКЕҢМЕН

Көзлериңнен көрдим сүйиў шырағын,
Сүйсиндирер нур шашырап турарың,
Бийиктеги жулдыздайсаң қол жетпес,
Жетиў ушын қандай илаж қылайын?

Түн мөлдеги болып түнди қайтардым,
Ай нурынан саған сәлем айталдым,
Жүзиң өпсе усы шуғла ақ таңда,
Ақ сеўгимниң жуўабын тез қайтарғыл.

Жырлар жазып ырғағына «дем» бердим,
Қыялымда көктен ушып сен келдиң.
Сезимлердиң сересинде сейиллеп,
Сенлик болған жалғыз сениң еркеңмен.

СЕНИН ЭРКЕҢМИН

Көздөрүңдөн көрдүм сүйүү чырагын,
Нур чачырап тартат сулуу ыраңың.
Бийиктеги жылдыздайсың кол жеткис,
Жетүү үчүн кандай айла кылайын.

Түн чүрөгү болуп түндү кайтардым,
Ай нурунан сага салам айталдым,
Жүзүң өпсө ошол шоола ак таңда,
Ак сүйүүмдүн жообун эрте кайтаргын.

Ырлар жазып ыргагына телмелдим,
Кыялымда көктөн учуп сен келдиң.
Сезимдердин сересинде сейилдеп,
Сендик болгон жалгыз сенин эркеңмин.

* * *

Таңғы ҳаўа қоймас көңлиң тербемей,
Басқаны көзге илмедим, қәлбим сен дегей.
Гезлескенде бойым балқып, еркелей,
Ақ жағаңнан тутып алдым серлемей.

Көзлериңниң сыйқырына алданып,
Турсамбекен тағы бир аз қармалып,
Бойым таслап тереңине шабақтай,
Арыўлықта муҳаббат деп жар салып.

Сүрип салып гүйзелдирген ойларды,
Көңил таңлап нелердидур ойлайды.
Туңғыйықта қала берсем сен менен,
Табармедик биз барыўшы жолларды?

Қызық маған, қызық саған жолығыў,
Илгергидей өзимизде сырымыз.
Көкиректиң төңкерисин жасамай,
Жүрсек қайдан болар бизде бурылыс?

* * *

Таңкы таза аба элең, дем элең.
Башка жанды көзгө илбегем, сен дегем,
Жолукканда боюм уруп эркелей,
Ак жакаңдан жыттап алдым демде-дем.

Көздөрүңдүн сыйкырына арбалып,
Турсам экен дагы бир аз кармалып.
Боюм уруп тереңине чабактай,
Аруулуктун махабатын жар салып.

Сүрүп салып түйшөлдүргөн ойлорду,
Көңүл тандап эмнелерди ойлоорду.
Туңгуюкта кала берсем сен менен,
Табаар белек биз баруучу жолдорду?

Кызык мага, кызык сага жолугуш,
Илгеркидей сен боз улан, күтүп кыз.
Көкүрөктүн төңкөрүшүн жасабай,
Жүрсөк кайдан болмок бизде бурулуш?

ТЫНЫШСЫЗ ТАҢ

Питпес сирә қалғанлары шерткилеп,
Өкиништен көңил шети кетилер.
Бүгин мени, ертең сени ермеклеп,
Турған азап ертең бир күн ескирер.

Күнлер менен из басылар излерге,
Мына мезгил сынақ салар кимлерге?
Бул белгисиз, сонлықтан да ҳасыл жан,
Сылбырлан ба, қалтыра ма, тербел ме.

Қос ашықтай өкшелесип гей гезде,
Қәлеўлерди көңилден сырт шығарып.
Ҳақыйқаттың ақ жолынан тайғанда,
Солқ-солқ етер мийде тамыр шыйралып.

Күнлер өтер уйытқыған қуйындай,
Әндийшеси бир уғылып, уғылмай.
Бир исеним, шынлық ғана жол ашар,
Тайғақ кешиў, тар жолларда жығылмай.

Гүйзелткен түн, турдым қарап көшеге,
Еске түсип өкиндирген кешеги.
Көңил тартпай ҳеш нәрсеге буйығар,
Жүзим күлмес, түнериңки безеги.

Қашандур бир әлем жарқ етер,
төбеден күн нурын шашып турғандай.
Пәклик пенен ҳақыйқатлық жасарын билген
гезде күн де күлер, ай сүйер.

Қыстың таңы пүткил дүньямды ысытып
турған менен
ысымадым, отын жақса үмит деген жыллылық.

Шынлық, пәклик, әдалатлық жасаса, онда,
онда ҳәр бир жанда болар сулыўлық.
Өтти бүгин тағы бир таң тынышы жоқ.
Уйқыладым ба? Уйқыламадым, билмеймен!

ТЫНЧЫ ЖОК ТАҢ

Бүтпөйт санаа каалганы черткилеп,
Өкүнүүдө көңүл чети кертилет.
Бүгүн мени, кечээ сени эрмектеп,
Турган азап эртең эле эскирет.

Күндөр менен из басылат издерге,
Ээрчип мезгил сыноо салат кимдерге?
Бул белгисиз, ошондуктан асыл жан,
Муңкүрөбө, калтаарыба, термелбе.

Кош ашыктай өкчөлөсүн кээ бирде,
Каалоолорду көңүлдөн сырт чыгарып.
Акыйкаттык ак жолунан тайганда,
Бүлк-бүлк этет мээде тамыр чыңалып.

Күндөр өтөт уюлгуган куюндай,
Добулбасы бир угулуп, угулбай.
Бир ишеним, чындык гана жол ачат,
Тайгак кечүү, тар жолдордо жыгылбай.

Түйшөлткөн түн, турдум карап көчөнү,
эске түшүп өкүндүргөн кечээки.
Көңүл тартпай эч нерсеге буюгат,
жүзүм күлбөй мурдагыдай бейчеки.

Качандыр бир аалам жаркыйт,
күн төбөдөн нурун чачып тийгендей.
Актык менен акыйкаттык жашаарын,
билген кезде күн да күлөт, ай сүйөт.

Кыштын таңы бүт дүйнөмдү үшүтүп,
турган менен үшүбөдүм,
отун жакса үмүт деген жылуулук.
Чындык, тактык, адилеттик жашаса анда,
анда болот ар бир жанда сулуулук.

Өттү бүгүн дагы бир таң тынчы жок,
Уктадымбы? Уктабадым, билбеймин!

* * *

Езилсем, жан дүньямды дүт қыламан,
Үмит қанаты сынса, уттыраман.
Соның ушын өзимди өзим қайрап,
«Селк» етемен: «Сынаққа тик тураман».

Бар қысметим ишиме жайларман мен,
Дәртимди тек жырларға айтарман мен.
Ҳәр ақшам мың тирилип, мың өлемен,
Ғам тамақтан буўарын байқарман мен.

Оянаман туңғыйықта ойларымнан,
Босанып ҳәсиретлер қолларынан.
Аналар күшли болса, дүнья күшли,
Әдалат излер шынлық жолларынан.

Көзлерим талып жолға қарар мудам,
Көринбей сол бир белес, ушқыр қыран.
Жақсы үмитте күткен ақ таңымнан,
Перзентлер бахтын тилер бир анаман.

Минуттың зымыраўы үмит берип,
Ойымды жақсылыққа бурдым мудам.

* * *

Эзилип ички дүйнөм ойлор туман,
Үмүттүн канаттары сынса улам.
Кайыгып бара жатып «селт» этем да,
«Күчтүүмүн бул сыноого тике турам».

Ичиме бар бугумду сактап анан,
Дартымды ырга гана айта алам.
Ар бир түн миң тирилип, миң өлөмүн,
Ызалык бууп турса тамагымдан.

Ойгоном туңгуюкта ойлорумдан,
Бошонуп санаалардын колдорунан.
Энелер күчтүү үчүн дүйнө күчтүү,
Тактыкты издейт чындык жолдорунан.

Карыгып көздөр жолду карайт улам,
Көрүнбөй ушул белес, бөксө кыраң.
Жакшы үмүт менен тоскон ак таңымдан,
Уулдардын өмүр багын тилеп турам.

Мүнөттүн кагылышы үмүт берип,
Жакшылык жышаанына оюм бурам.

* * *

Түнги мәҳәл, сыртта суўық, жым-жыртлық,
Тынышлықты бузар ийттиң улыўы.
Түн баласы менен жалғыз сөйлескен,
Жүрегимниң неге ҳәлсиз урыўы.

Тоңғанымнан оранаман көрпеге,
Көзди жумып ҳәсиретим жутқанда,
Исенимниң бир ушынан усласам,
Айтар едим бар дәртимди уққанға.

Жер ағарып таң да атып баратыр,
Шығыс жақтан Күн де ойым билгендей.
Нурын шашып қуўат берип тура ма?
Ертеңги күн маған жайнап күлгендей!

Үмит, үмит адамзаттың дүньясы,
Үмитсиз адамның болмас гийнеси.
Ертеңине үмит пенен қараған,
Сынбаса екен исенимниң ийнеси!

* * *

Түн бир оокум, сыртта суук да жымжырттык,
Тынчтык бузган иттин үнү угулат.
Түн баласы менен жалгыз сүйлөшүп,
Жүрөгүм да согот алсыз ургулап.

Үшүгөндөн оронгонмун жуурканга,
Көздү жумуп ызалыкты жутканга.
Ишенимдин бир учугун кармасам,
Айтаар элем бүт дартымды укканга.

Жер жарылып таң да атып баратат,
Чыгыш жактан Күн да оюм билгендей.
Нурун чачып кубат берип турабы?
Эртеңки күн жаркып маанай күлгөндөй!

Үмүт, үмүт адамзаттын дүйнөсү,
Үмүтү жок адам чын да күлбөшү.
Эртеңкини үмүт менен караган,
Сынбаса экен ишенимдин ийнеси!

ХАТ

Отыраман жыллы жерде шайым ишип,
Өлмес ушын, ертең ушын, жасаў ушын.
Ал, сен-ше? Суўық ақшам бүристиң бе?
Уйқысыз таң атырып, түнде узын.

Қалың көрпе оранып басым қатар,
Түрли ой шырмап алып қыйнағанда.
Ал, сен-ше? Тоңғаныңнан ары-бери,
Толғандың тар бөлмеңе сыймағанда!

Санаўлы саатлардан таң да атар,
Жым-жыртлық, қалған ақшам умытылып,
Тунжырап езип турар екеўмизди,
Бирақ, шыйрақласамыз үмит күтип.

Писик бол, ыссы-суўықтан қаймықпаған,
Беккем болсын саўлығың, ҳасыл жаның.
Маған күш, маған қуўат, жасаў, өмир,
Алыста болсаңдағы сениң барың.

КАТ

Олтурам жылуу үйдө чайдан жутуп,
Өлбөскө, эртеңкиге жашаш үчүн.
А сенчи? Муздак түндө карыштыңбы?
Уйкусуз таң атырып, сарптап күчүң.

Оронуп жуурканга башым катам,
Түрүлгөн миң түр ойдон чарчаганда.
А сенчи? Үшүгөндөн ары-бери,
толгондуң, тар бөлмөгө батпаганда!

Саналуу сааттарда таң да атат,
Жымжырттык, атаганат кулак тунат.
Тунжуроо эзип турат экөөбүздү,
А бирок чыйралабыз үмүт улап.

Бышык бол, ысык-суукка кайыкпагын,
Бек болсун ден соолугуң, асыл жаның.
Мага дем, мага кубат, жашоо, өмүр,
Алыста болсоң дагы сенин барың.

АЙЫПСЫЗ АЙЫПЛЫЛАР ИШИНДЕМЕН

Гүнасыз гүналылар ишиндемен,
Күйикке толып атыр ишим мениң.
Жумсақлық душпан болып туншықтырып,
Буўлығып жетпей турар гейде демим.

Айыпсыз айыплылар ишиндемен,
Оңына баспас базда исим мениң.
Ақ көңлим душпан болып көзим ойып,
Жалын болып атлығар отлы демим.

Ақ көңил болдым, бирақ жаққаным жоқ,
Кисини сыйлап келдим, сатқаным жоқ.
Жасырып келсемдағы ғәрремлигин,
Гүналыдай басым ҳеш батқаны жоқ.

Көңилим қабарса да күлип турар,
Мөлтилдеп көзимнен жас аққаны жоқ.
Өйткени, кеўил қалып, жүрек сызлап,
турса да, бахыт таңы батқаны жоқ.

Сындырды, сындым жаў тас боратқандай,
Сынықлары шашылып баратқандай.
Көңлимди алдарқатып келсемдағы,
Кимдур жарамды және қанатқандай...

СЫНДЫРДЫ, СЫНДЫМ ГҮЛДҮҮ КАРАПАДАЙ

Күнөөсүз, күнөөлүүнүн ичиндемин,
Күйүткө толуп турат ичим менин.
Жумшактык душман болуп тумчуктуруп,
Тамактан чыкпай турат буулуп демим.

Айыпсыз, айыптуунун ичиндемин,
Армандап оргуп чыккан ичим менин.
Ак дилим душман болуп көзүм оюп,
Алкымдан алып турат ачуу демим.

Ак көңүл болдум, бирок жакканым жок,
Кичүүнү сыйлап келдим сатканым жок.
Жашырып кылк-жорук, терс сапатты,
Келсем да күнөөлүдөй батканым жок.

Көңүлүм үшүк алып күүлүп турат,
Мөлтүрөп көзүм жашы акканы жок.
Анткени көңүл калып, жүрөк үшүп,
Турса да бакыт таңы батканы жок.

Сындырды, сындым гүлдүү карападай,
Чачылып сыныктары бараткандай.
Көңүлдү алаксатып келсем дагы,
Калыптыр бирикпеген жаракадай.

ҮМИТ ҮЗБЕЙ ЖҮРЕДИ ДЕП БИЛ

Саған қарай ағылса көзимде нур,
Демек, көңлимде өсип шыққаны гүл.
Түсиң болып уйқыңды бузсам егер,
Сағынып жүрген екен-аў дейип бил.
Бир қайрылғыл бийиктен лашын болып,
Баспасын көкиректи уўайым зил.

Мениң дәрим татыған сөзиңдедур,
Сынап бағып телмирген көзиңдедур.
Ямаса аңсап, сүйип таппай жүрген,
Көзиме көринбеген өзиңдедур.
Таўсылмас сораўларды жаўдыраман,
Тосаттан сен дусласып көринсең бир.

Гейде толы сақланған айтылмас сыр,
Ассаңдағы өмирде талай таў-қыр.
Түсе кетсем есиңе ойда жоқта,
Умыта алмай гүйзелип жүреди деп бил.
Бир күнлери өзи излеп табар деген,
Үмит отын сүўретлеп айталмас тил.

ҮМҮТ ҮЗБӨЙ ЖҮРӨТ ДЕП БИЛ

Сага карай агылса көзүмдө нур,
Ак шам болуп жагылат көңүлдө дил.
Түшүң болуп уйкуңду бузсам эгер,
Куса болуп жүрөт деп жүрөктөн бил.
Бир кайрылгын бийиктен барчын болуп,
Баспасынчы көөдөндү сары оору зил.

Менин дарым бал татыган сөзүңдөдүр,
Сынай карап эзилген көзүңдөдүр.
Же болбосо эңсеп, сүйүп таппай жүргөн,
Көзүмө көрүнбөгөн өзүңдөдүр.
Түгөнбөс суроолорду жаадырамын,
Кокустан сен жолугуп көрүнсөң бир.

Көөдөн толо сактаган айтылбас сыр,
Ашса дагы бул өмүр нечен тоо-кыр.
Түшө калсам эсине кокусунан,
Унута албай түйшөлүп жүрөт деп бил.
Бир күндөрү өзү издеп табаар деген,
Үмүт отун сүрөттөп айта албайт тил.

* * *

Қосылып тиришилик шырмаўына,
Адам дүнья, дүнья деп тырбаныўда.
Шамалы қайрылайық, егленейик,
Адамлық бийигинде нур болыўға.

Жығылғанды сүйеп, үйрет қыр таныўға,
Жылаған көздиң жасын қурғатыўға.
Аянбайық жақсы сөз айтыўдан ҳеш,
Олсыз да күнлеримиз урланыўда.

* * *

Кошулуп тирүүлүктүн шарданына,
Көздү жуумп көр дүйнөгө арбалууда,
Аялдап кайрылалы, токтололу,
Бир ирмем адамдыкта кармалууга.

Жыгылган жанды өйдө тургузууда,
Ыйлаган көздүн жашын кургатууда.
Жакшы сөз айтуудан эч аябанбайлы,
Ансыз да күндөр бизден уурдалууда.

ҚАЙЫН ЕНЕМ--АЛТЫН АНАМ...

Уйқыламастан узын түнде, Күтип мениң жолымды.
Гезлескенде қысып услап жаздырмастан қолымды.
Жыллы меҳриң менен қуўат берип келдиң анажан,
Таң азаннан дуўа етип, толтырдыңыз төримди.

Қуўанаман ушып-ушып жупар жутып мойныңнан,
Еркеледим, қушақ жайып шыққым келмей қойныңнан.
Келин демей қызларыңдай пәйик болып күн-түни
Бахытлыман мына бүгин ийискеп ҳасыл қолыңнан.

Көзлериңнен изин көрдим сағыныштың шубалған,
Дирилдеген үниң айтар, бизди көрип қуўанған.
Бар болыңыз о анажан, қәсийетиңнен айландым,
Булағымсаң, теңизимсең, шөллегенде суў алған.

Бахытлыман мен негедур қайыненем жанында,
Йошып сайрар қуслардағы ата қоныс бағында.
Қуўат болып көп жасаңыз алтын апам айкөлим,
Кут берекет, бахыт нуры шашар енем барында.

АПАКЕМ МЕНИН АЙКӨЛҮМ

Уктабастан узун түндө, күтүп менин жолумду,
Жолукканда боорго кысып бекем кармап колумду.
Айтып бүткүс мээрим менен кубат бердиң апакем,
Ак тан менен бата тилеп, ээлеп бардык оюмду.

Кубанамын жерге батпай жыттап жыпар мойнуңдан,
Эркеледим, кучак жаям чыккым келбей койнуңдан.
Келин дебей кыздарындай жалынасын күн-түнү,
Бактылуумун мына бүгүн жыттап асыл колуңдан.

Көздөрүңдөн изин көрдүм сагынычтын чубалган,
Дирилдеген үнүң айтат, бизди көрүп кубанган.
Бар болунуз оо апаке, касиетинден айланам,
Булагымсың, денизимсиң, чанкап келип суу алган.

Бактылуумун мен негедир апакемдин жанында,
Шаншып сайрайт куштар дагы ата конуш шагында.
Кубат болуп көп жашаныз алтын апам айкөлүм,
Кут береке, бакыт нуру чачат апам барында.

КОШ БОЛ ЭНЕМ, АПАКЕМ КОШ БОЛ!

Ишкен асым бойыма тарамай қалды,
Аппақ самай шашың таралмай қалды.
О дүньяға өтә кеттиңиз бүгин,
Әлпешлеп, мәпелеп баққан ақлығың,
Әже дейип жылап, баралмай қалды...

Сағыныш басылып, тарамай қалды,
Көзлериң бағыўға жарамай қалды.
Күниңиз де бүгин питипти ана,
Қойылған жериңе Ақтилек улың,
Топырақ салып келиўге, нәйлажлықтан тек,
Баралмай қалды.
Пушайман болысып,
зар-зар еңиреп,
Қызларың да ҳеш
илаж табалмай қалды...

Сайрап ушқан мысал қус болдың ана,
Биз ушын бир көрген түс болдың ана.
Өтә кеттиң, биз жудалықты көрдик,
Бота киби тек бозлап қала бердик.

Әттең, әттең...анажан-әй,
Ақтилегиң, ақлығың,
топырақ салыўға
баралмай қалды, кешир, анажан...

Қайын енем, анажан
ақ сүпке оралды...хош бол, анажан!!!

КОШ БОЛ АПАКЕ

Айтылчу бугуң тарабай калды,
Ак саамай чачың таралбай калды,
А дүйнө кеттиң апаке бүгүн,
Аздектеп баккан неберең сага,
Энелеп ыйлап баралбай калды...

Сагыныч, кусаң тарабай калды,
Армандан көзүң ачылбай калды.
Күнүң да бүгүн бүтүптүр апа,
Күнчүлүк жерге Актилек уулуң,
Топурак салып келүүгө ыйлап,
Аргасыз гана баралбай калды.
Кыжаалат болуп армандап ыйлап,
Кыздарың алыс, баралбай калды.

Көкөлөп учкан куш болдуң апа,
Кандай бир күнгө туш болдук апа.
Оо дүйнө кетсең сен анда апа,
Ботодой боздоп биз мында апа.

Апакем ай, апакем, Актилек неберең топурак салууга баралбай калды, кечир апаке...

* * *

Сүрме жаққан көзлеримде өкиниш,
Көлеңкесин түсирди дәрт, нетемен.
Бир ушынан услап алып үмиттиң,
Өкиништи адастырып кетемен.

Шаңға батқан бахыт үйин таўып мен,
Тутқасына қол созаман асыға.
Мақсет бийик, сапар узақ, сынақ көп,
Жанасаман ойы тынық жақсыға.

Сынақлардың сындыраман белинен,
Шын мийнетим, таза жүрегим менен.
Жалған күлип, табалағаннан қаш,
Бирикпесин уллы жолым сен менен.

* * *

Сурма тарткан көздөрүмдө өкүнүч,
Көлөкөсүн түшүрдү да, бекитти.
Бир учугун кармап алып үмүттүн,
Адаштырып кетем бир күн өкүттү.

Шаңга толгон бакыт үйүн табам да,
Туткасына колум созом ашыга.
Максат бийик, сапар узак, сыноо күч,
Жанашамын ою мөлтүр жакшыга.

Сыноолордун сындырамын белинен,
Ак эмгегим, тунук таза дил менен.
Жалган күлүп табалаган жолдон кач,
Бирикпесин улуу жолум сен менен.

* * *

Көмекейди буўып турған ашшы үн,
Сыртқа қарай тырмасыўда шығалмай.
Күкирт болып жанып күйип кетиўде,
Сөник турар тысқа недур шығармай.

Ишки дүньям алан-буркан өзинше,
Қайдан келдим, қайда барып адастым?
Күнлер уқсас, қүдирет күш заманда,
Шынлығымды кимге айтып таластым?

Оның жүзи, бунық жүзи көринбес,
Бозғылт думан қаплап турса дүньяңды.
Көзлер күлген, бирақ ишки пердеси,
Жаўып турар кеширилмес гүнаны.

Таңғы төртте уйқым шайдай ашылды,
Еслегенде жүректи езген бүликти.
Сырт қараңғы, қыбыр еткен бир жан жоқ,
Мен турарман жалғай алмай үмитти.

* * *

Көмөкөйдү бууп турган ачуу үн,
Көөдөн карай тырмышууда чыгалбай.
Күкүрт болуп жанып күйүп кетүүдө,
Дымы менен өчүп турат чагылбай.

Ички дүйнөм алпурушат өзүнчө,
Кайдан келдим, кайда барам адашам?
Күндөр окшош, кайдыгер күч заманда,
Чындыгымды кимден барып талашам?

Анын жүзү, мунун жүзү көрүнбөйт,
Боппоз туман каптап турса дүйнөнү.
Көздөр күлгөн, бирок ички пардасы,
Жаап турат кечирилгис күнөөнү.

Таңкы төрттө уйкум пардай ачылды,
Эстегенде жүрөк эзген түйшүктү.
Сырт караңгы кыбыр эткен жан да жок,
А мен турам, улай албай үмүттү.

* * *

Бүгин күниң қалай өтти қулыным?
Төрт дийўалда санаң санға бөлинип,
Түнги уйқың бузылғандур төрт мәрте,
Өткен күнлер түслеринде көринип.

Муздай дийўал...тар бөлмеде тығылып,
Еркин өскен бостанлығың туншықты!
Көңлиндеги тилек-мақсет, үмитиң,
Сыртқа шықпай иште ғана туншықты.

Барған жериң жыллы ма я суўық па?
Тоңып қалмай алғыл жыллы жамылып.
Бизди ойлап сарсылыўшы болма ҳеш,
Түн уйқыңды төртке бөлип қамығып.

Тамағыңнан ас та өтпей, қайғырып,
Уйқың қашып, кетпе улым, арықлап.
Жақсы күнлер келер бир күн буйырса,
Шыққайсаң тез еркинликке жарқылдап...

Улым, сүйсинип кетемен өзиңнен,
Оқып турман көп сөзлерди көзиңнен.
Жаратқанның бар екени шын болса,
Шықпасын шынлық сынбасы есиңнен.

Нелер түспес ер жигиттиң басына,
Түрли нәрсе гезлеседи тәғдирде.
Бул бир сынақ басқа түскен бүгинги,
Арысланым, өзиңди көп алдырма!

Жаман түстей умытылар бул күнлер,
Ақтилегим, жүрек езбе, қайғырма!

* * *

Бүгүн күнүң кандай өттү кулунум,
Төрт дубалда санааң санга бөлүнүп.
Түнкү уйкуң бузулгандыр төрт жолу,
Өткөн күндөр түшүңдө да көрүнүп.

Муздак дубал... тар бөлмөдө тыгылып,
Эркин өскөн эргүүлөрүң тумчукту!
Көөдөнүңдө тилек-максат үмүтүң,
Сыртка чыкпай ичте гана унчукту.

Барган жериң жылуубу же муздакпы?
Үшүп калбай алгын жылуу жамынып.
Бизди ойлоп көп кыжаалат болбогун,
Түн уйкуңду төрткө бөлүп камыгып.

Тамагыңдан аш да өтпөй санаада,
Уйкуң качып кетпе уулум арыктап.
Жакшы күндөр болот бир күн буюрса,
Чуркап чыккын эркиндикке жаркылдап.

Тегеренип кетем уулум өзүңдөн,
Окуп турам көп сөздөрдү көзүңдөн.
Жаратkандын бар экени чын болсо,
«Ак ийилет сынбайт» сага кезигем.

Нелер түшпөйт эр жигиттин башына,
Төө да минет, жөө да жүрөт тагдырда.
Бул бир сыноо башка түшкөн бүгүнкү,
Жаркылдагым кайгырып көп алдырба!

Жаман түштөй унутулат бул күндөр,
Актилегим, жүрөк эзбе, кайгырба!

ҲАСЫЛ ЖАНЛАР

Жығылып жатқанымда демегенлер,
Жанымды мийримине бөлегенлер.
Келтирген жас гезимди қайта басқа,
Қайырлы ис, жақсы мақсет деген ерлер.

Қулазысам болғанлар саяманлар,
Қуўарған гүл өңимди аяғанлар.
Ушқынлы үмитимди жалынлатып,
Гөзлеген мақсетимди аялаңлар.

Көңлине тек жақсылық жыйнағанлар,
Дүньяның бар шадлығын сыйлағанлар.
Сизлер менен көрдим әлем сулыўлығын,
Алыс кетсе бир-бирин қыймағанлар.

Еситилсе ой-қырлардан шадлық үним,
Әлемниң кеңлигинде өткен күним.
Сизлерди ҳүрметлеймен, жақсыларым,
Ырғалса көклемимдей өмир гүлим.

АСЫЛ ЖАНДАР

Жыгылып бараткaнда жөлөгөндөр,
Жанымда мээримине бөлөгөндөр.
Келтирди жашагымды кайра баштан,
Жакшы иш, жакшы максат жөрөлгөңөр.

Куланып бараткaнда таягандар,
Кубарган гүл өңүмдү аягандар.
Кубантып үмүтүмө отту жакты,
Мертинген максатымды улагандар.

Күн алыс акыбалым сурагандар,
Коoздукка бүт дүйнөмдү сырдагандар.
Силер бар бүткүл аалам кооз көрүнүп,
Силерге жакшы ырды арнагым бар.

Жаңырса кыр-кырлардан шаттуу үнүм,
Дүйнөнүн кеңдигине болбойт да чен.
Көктөмдө жаралгандай жарык күнүм,
Жакшылар силер үчүн төрөлөм мен.

МИНЕ, УСЫ ЖАМАН

Төриңде отырып дузыңды татқан,
Ҳәр қәдемиң бақлап, мың сынап баққан,
Тең бөлип жесе де бары-жоғыңды,
Басыңа ис түссе өзиңди сатқан.
Сен қудайдай көрип исенген адам,
Бирден қарсы шапса, мине сол жаман.

Көзлериңе қарап жалған сөзлеген,
Ант, суў ишип, тек өз мәпин гөзлеген.
Набада сүринип, жығылар болсаң,
Мәс болып күлиўден ҳәргиз кешпеген,
Табалаўдан таймай, мысқыллап күлип,
Сыртыңнан қыйсайтса, мине сол жаман.

Қойнына тас жыйнап пайытын күткен,
Ишине күншиллик урығы питкен,
Ҳал-дәрманың кетер ўақытты пайлап,
Өзиң жоқта түрли ғыйбатың еткен.
Қәдириңди билмес адамлар болар,
Әттегене-ай, әттең!.. Мине, сол жаман!

Ҳәр қәдемиң аңлып, жолыңды тосқан,
Хошаметин берип, жорта қол созған.
Көзинен ҳеш билип болмайды екен,
Ажыратпақ мүшкил душпанды достан.
Отқа усап өзек өртесе егер,
Мине, усы жаман атылған оқтан...
Жақсылық ислесе минлетин артып,
Ҳәр ўақыт жүзиңе пердедей тартып.

Көпшилик бар жерде сағың сындырып,
Аўзыңды қақпалар сениң бийтәртип.
Жанға тийип өртей берсе өзекти,
Жасағың да келмес дүньяда артық.

Жамбаслап жатырып шайыңды ишкен,
Күлип отырып сырың түйинин шешкен,
Қанша ҳүрмет-иззет етсең де, әттең,
Қәдириңнен, сеннен бир демде кешкен,
Адамлардан күтип болмайды үмит,
Мине, усы жаман сырттан тон пишкен.

Көзлериңе қарап бар сырың билген,
Жыландай жылыслап иши-баўрыңа кирген,
Бар жақсылығыңды шығарып жоққа,
Ҳәмийше шайтанға қулағын түрген.
Мине, усы жаман өмирде, әттең,
Жақыныңақ саған зәҳәр, уў берген.

Жәрдем берсеңдағы ҳеш көрдим демес,
Сен жәбирде қалсаң уўайым жемес,
Ал, бас тартар болсаң жәрдем етиўден,
Қорқытпақшы болып сәлемин бермес.
Ҳеш көрмеген болып жаныңнан өтер,
Бундай нәрсе сениң ядыңа келмес.

Әттең, әттең, қолыңнан келмей,
Сорғалар көзиңнен ыссы жас селдей.
Қыйналып сырныққан күнлерде әттең,
Қалғың да келеди жасағың келмей.
Түңилсең болады басқа биреўден,
Ақыр бес саўсағың емесдур теңдей.

МЫНА УШУ ЖАМАН

Жаныңда жүрүп тузуңу таткан,
Жабыгып турсаң сынай сөз айткан.
Бекиткен ашын бөлүшүп жеген,
Иш түшсө башка өзүңдү саткан.
Өзгөчө жакшы ишенген адам,
Өзөртө чапса мына ушу жаман.

Көзүңө карап жалганды айткан,
Убада анттан небактан кайткан,
Жаза бир басып жыгылып турсаң,
Артыңдан күлүп абийириң ачкан,
Табалай карап мыскылдай күлгөн,
Кашайтып жаның мына ушу жаман.

Койнуна котур чоң ташын каткан,
Ичинде ириң жарылбай жаткан,
Алыңдын кетээр убагың күтүп,
Артыңдан мээлеп бычагын каткан.
Баркынды билбес адамдар болот,
Аттиң ай арман мына ушу жаман.

Догуруп ыйлап жолуңду тоскон,
Кошомат кылып сөздөрүн кошкон.
Көзүнөн билип болбойт да экен,
Кандайы кандай жаралган октон.
Өрткө окшоп өзөк өрттөсө эгер,
Мына ушу жаман атылган октон.

Жакшылык жасап милдетин артып,
Ар убак жүзгө пардадай тартып.

Көпчүлүк жерде шагыңды ийип,
Сүйлөтө койбой сөзүңдү тартып,
Тургандар жаман өзөктү өрттөп,
Өлгүң да келет өзүңдөн качып.

Төрүңдө жатып чайыңды ичкен,
Жылмая ю күлүп сырларың чечкен.
Ай жылдап багып келсең да аттиң,
Кадырың сенин тебелеп кечкен,
Мына ушу жаман өкүнтүп аттиң,
Адамдан жакшы үмүт жок экен.

Көзүңө карап сырыңды билген,
Жыландай сойлоп дүйнөңө кирген.
Аралап бардык жакшылык ишин,
Көбуртуп ууну билгизбей сепкен,
Мына ушу жаман өмүрдө аттиң,
Жакының сага уу чыны берген.

Жардамың берсең көрдүм бир дебей,
Көзүңө карап убайым жебей,
Баш тартсаң бир күн, жардамың бербей,
Коркутат сага саламын бербей.
Көрмөксөн болуп жаныңдан өтөөр,
Күнүгө келчү үйүңө келбей.

Аттиң ай дейсиң колуңдан келбей,
Ичиңден кайгы агат го селдей.
Кыйналып кеткен күндөрдө аттиң,
Калгың да келет ичиң бош көңдөй.
Башкадан аттиң түңүлсөң болот,
Күйгүзгөн такыр болбосун өздөй.

* * *

«Апа, еле бәри жақсы болады»,
Деген гәпиң берди күш ҳәм исеним.
Сыйқырым болғанда еди, қарағым,
Талқанлар-ем қашшан қолда кисениң!
Сағыныштан ғам- дәрт, ыза туўылып,
Кетежақтай жүрегимди суўырып.
Жолларыңа қарап көзим төрт болып,
Жүзим ашшы жасқа турар жуўылып.

Ҳеш тосқынлық ортамызды бөлмесин,
Хабар алып турман, улым, ҳалыңнан.
Ҳеш бир бенде, ҳеш бир ана көрмесин,
Улын, қолларына кисен салынған!

Имкан болса ийискер едим шашыңнан,
Ортадағы қашықлық тек бир қәдем-ақ.
Жаратқаннан тиленермен ҳәр таңда,
Жүзеге шыққай деп шынлық, әдалат.

* * *

«Апа, баары жакшы болот» - дегениң,
Берип турду жакшылыктан ишеним.
Сыйкыр болсом кучагыма катмакмын,
Талкалай чаап колуңдагы кишениң.

Сагынычым ызалыкка жуурулуп,
Кайнап турат жүрөгүмдөн суурулуп.
Жол кароодон карек дагы карыкты,
Ачуу жашка жүзүм кошо туурулуп.

Эч бир тоскоол ортобузду бөлбөсүн,
Кабар алып турам уулум алыңдан.
Эч бир пенде, эч бир эне көрбөсүн,
Баласынан кош кишенди салынган.

Колдон келсе жыттамакмын чачыңдан,
Ортобузда кадам жеткис алыстык.
Жараткандан тилеп турам ак таңда,
Болсо экен адилеттик, калыстык.

* * *

Жаратқанға үним жетермекен деп,
Жырлар жазсам сағынышым шубалған.
Сезип жүрмен алыс емес ол күнлер,
Баламды баўрыма басып қуўанған.

Сыртта аяз музлатса да әлемди,
Турмыс сынақларынан ҳеш сынбастан,
Жатқан шығар жигербентим бүрисип?..
Уйқым қашып аўнақшыйман тынбастан.

Сырласыўға жулдыз да жоқ жийекте,
Аязлардан ол да алыс қашты ма?
Улым, мен де тиресермен қыс пенен,
Түсер бир күн еңсемдеги тас мына.

Перзентимди сағынғанман өлердей,
Қолым исте, ал кеўилим баламда.
Есик қағып, күлип кирип келердей,
Жақсы үмит, жақсы ойлар санамда.

Алыс емесдур ол күнлер, қарағым,
Усы бүгин жылытаман жыр менен.
Аналардың әлем сыйған жүреги,
Баласына сол уядай кең екен.

* * *

Жаратканга үнүм жетээр бекен деп,
Ырлар жазам сагынычы чубалган.
Сезип жүрөм алыс эмес ал күндөр,
Эркетайды кучактап бир кубанган.

Сыртта чилде бүт ааламды муздатса,
Үйдө жатып тарып барат дүнүйөм.
Уулум кантти? Үшүгөндүр бүрүшүп,
Уйкум качып оодарылам, үшкүрөм.

Сырдашууга жылдыз да жок бекинип,
Кыш суугунан ал да алыс качтыбы?
Бой сеңселтип тирешемин кыш менен,
Уулум үшүйт, алба эми шаштымды.

Алаксыймын ага-буга түйшөлүп,
Колум иште, а көңүлүм баламда.
Эшик кагып күлүп кирип келчүдөй,
Нечен жакшы ойлор жашап санаамда.

Алыс эмес ал күндөр да каралдым,
Үшүбөгүн, жылытамын ыр менен.
Энелердин аалам баткан жүрөгү,
Баласына жылуу уя, кепкенен.

МЕН ТҮНЕРМЕН ҚОСЫҚЛАРЫМДА

Жырларымда түнеў маған ҳәзирек,
Кушағыма қысып алып мәпелеп.
Биреўлерин пардозлайман, оңлайман,
Қалмасын деп меҳрим жетпей ҳәлсиреп.
Кемтик жерин толықтырып жүрермен,
Шашылғанын иретлеймен елжиреп.

Түсимде де жырларымды көремен,
Бизге тосқын бола алмас сыртта қыс.
Жылытамыз бир-биреўди дем менен,
Журт уйқыда, уйқыламаған тек те биз.
Ажыралмас қос дәнедей жаралдық,
Арыс-ерис -- екеўмиз бир тәғдирмиз.

Жырым сырын айтар болса жулқынып,
Жүрек сөзим жасырмаспан иркилип,
Мен сезгенди сезип, маған үн қосып,
Мен сүйгенди сүйсе, келер нур кирип.
Узын түнди тағы бирге қарсы алып,
Отырыппыз бир қуўанып, бир күлип.

Түнеп шықтым бүгин тағы жыр менен,
Сырласыўға ўақытым көп жыр менен.

ТҮНӨП ЖҮРӨМ ЫРЛАРЫМДЫН САБЫНДА

Түнөп жүрөм ырларымдын сабында,
Кучагыма бекем кысып магдырап.
Улам бирин жылуулаймын, оңдоймун,
Калбаса деп мээрим жетпей алсырап.
Кемтик жерин толуктаймын аярлап,
Чачылганын ироттеймин, сөз кынап.

Түшүмдү да ырлар менен көрөмүн,
Бизге тоскоол боло албайт сыртта кыш.
Жылытабыз бирибизди дем менен,
Эл уйкуда, уктабаган жалгыз биз.
Ажырагыс кош данектей жаралып,
Арка-жөлөк, эриш-аркак тагдыр биз.

Сырын угам, айтам мен да чечилип,
Жаап, жашырбай чын дилимден берилип.
Мен сезгенди сезип, туйлап кошо ыйлап,
Мен сүйгөндө ырым кошо ээлигип.
Бүгүн дагы узун түндү бир тостук,
Кубансак да бир кубанып, бир күлүп.

Түнөп чыктым бүгүн дагы ыр менен,
Сырдашууга убакыт көп, ыр кенен.

* * *

Қатары басым болғай жақсылардың,
Жәмленип бийигинде намыс-ардың.
Жаратқан ийман берип барлығына,
Тазартсын жаман ойын иши тардың.

Бес саўсақ бири узын, бири келте,
Түсинбей қалдық ҳәзир биреўлерге.
Менменликтиң зәҳәрин шашып тынбай,
Ғәрремлик оғын атар жүреклерге.

Пес минез жыртқыш қустай қанат керип,
Вирустай минут сайын жайылыўда.
Шекелеп терис қарап турған ҳалда,
Сый-ҳүрмет кемлик келип қамығыўда.

Тәкаббырлық тас жаўдырып жан дүньяға,
Сүйиўдиң күшин ҳасла сездирмейди.
Ақ жолдан адастырған мийримсизлик,
Ҳәлсиретип, бастан не кештирмейди.

Айтасаң кимге барып әрманыңды?
Жасырып көз көргенди, жалғаныңды.
Ғәлет емес, ҳақланасаң сол заматта,
Заманға салып зилдей салмағыңды.

Гей биреў сәлем бериў былай турсын,
Әликти алыўға да назырқанар.
Кимлердидур көриўден жүзин бурса,
Сурбетлик сондайлардан ҳасыл болар.

Көңил байғус пенен ҳеш санаспастан,
Менменлик қаяқлардан ағылыўда.
Бахытлы күнлер бүгин қайталанбай,
Өмирдиң бир парағы жабылыўда.

Жақсы күн, жақсы үлпет, жақсы минез,
Жаңа жыл менен бирге келсе екен.
Жақсы адамлар көбейип күннен күнге,
Тилеклер ийгилигин берсе екен.

Менменлик, мийримсизлик, топаслықтың,
Ет-баўырын тыйықтай тилсе екен.
Бүгинди ертең таппай қаламыз биз,
Адамзат жасаў ҳәзин билсе екен.

Көңил гүл, өмир қысқа, бул не екен?!
Жуқпасын жомартлыққа ҳеш бир күйе.
Ҳәр бир жан өмир парқын билиў ушын,
Мийрим бер жүрегине уллы Ийем!

* * *

Катары көп болсун деймдин жакшылардын,
Туусундай бийиктикте намыс-ардын.
Жараткан ыйман берип баарысына,
Оңдосун жаман оюн ичи тардын.

Беш салаа бирдей эмес узун, кыска,
Укпай да калдык азыр насаат-нуска.
Мерездик заарын чачып кулач жайып,
Көмүскө огун атат жүрөк тушка.

Кайдыгер мүнөз күндө канат керип,
Вирустай мүнөт сайын жайылууда.
Чекелеп ыйлап турат кылчак карап,
Сый-урмат сыйгаланып улагада.

Таш боордук таш жаадырып жан дүйнөгө,
Сүйүүнүн күчүн дагы сездирбеди.
Ак жолдон адаштырган мээримсиздик,
тайдырып алсыратып мендиргени.

Айтасың кимге барып арманыңды?
Жашырып көз көргөндү жалганыңды.
Калп дечи! Актанабыз ошол замат,
Заманга салып эпсиз салмагыңды.

Саламды айтуу азыр мындай турсун,
аликти алууга да ооз ооруйт.
Зиркилдеп сулуу жүздөр жүзүн бурса,
Албетте, мээримсиздик жүрөт тооруп.

Көңүлдүн четин айрып, талкаламай,
Көбөйүп кайдыгерлик ашынууда.
Бактылуу күндөр бүгүн кайталанбай,
Өмүрдүн бир барагы жабылууда.

Жакшы күн, жакшы мүнөт, жакшы мүнөз,
Жаңы жыл менен бирге келсе экен.
Жакшылар көбөйүшүп күндөн күнгө,
Тилектер ийгилигин берсе экен.

Кайдыгер, мээримсиздик таш-боордуктун,
Жонунан жоон кайыш тилсе экен.
Бүгүндү эртең таппай калабыз чын,
Адамзат өмүр азын билсе экен.

Көңүл гүл, өмүр кыска, сүйүү кенен,
Болбосун жоомарттыка эч бир ченем.
Ар бир жан өмүр баркын билүү үчүн,
Мээрим бер жүрөгүнө ыйык Эгем.

* * *

Тоңған бар ма маған уқсап тоқсанда?
Узын жолда жылтырайды көгис муз.
Қурғақ суўық қалтыратса денемди,
Жол өнсин деп қыдыраман көңил сөз.

«Көк тайғанақ» жыры түсип есиме,
Қалмайын деп сыпқанақта жығылып,
Қол тоңғаны естен шығып бой дүзеп,
Баратырман сырғанақты жыр қылып.

Тоқсан сыры тоқсан түрли кәрамат,
Ызғырықта еске түсер көп нәрсе.
Биз үшеўмиз, бирақ баллар тоқтамас,
Тоқсан емес, шилдеси де дус келсе.

Тайғанақтан нәрсе қорқар түри жоқ,
Сырғанақ деп бар ҳаўазда қыйғырар.
Қолында муз, ал жүзинде жаз ойнап,
Жүрегине бар әлемди сыйдырар!!!

* * *

Тоңгон барбы мага окшоп токсондо?
Узун жолдо карап турса көкмөк муз.
Курулай суук калтыратса ичимден,
Кыбыраймын жол арбыбай көңүл суз.

«Көк жылгаяк» ыры түшүп эсиме,
Шылдың болуп калбай элем жыгылып.
Кол тоңгону эстен чыгып бой түзөп,
Бара жатам жылгаякты ыр кылып.

Токсон сыры токсон түрдүү керемет,
Үшүтсө да эске салат көп нерсе.
Биз үшүйбүз, бирок балдар тоготпойт,
Токсон эмес чилдеси да бет келсе.

Көк муштумдун деги коркоор түрү жок,
Жылгаяк тээп күлүп аалам жаңыртат.
Колунда муз, а жүзүндө жаз ойноп,
Жүрөгүнө бүткүл аалам батырат!!

ҮШ ҚАТАРЛАР

Көңилимнен енди ғана гүл өнип,
киятқанда, боран келди түнерип,
Сорлы үмит бир тирилди, бир өлип.

Диң аспанда булт дағысып баратқан,
Қутылдым дегенде азап, апаттан,
Және бир азап жоллады Жаратқан.

Шырмаған ой талай мәрте алдаған,
Ол мени қайсы соқпаққа салмаған,
Қайда барсам, ол да болып солманда,
Көлеңкемдей соңымнан ҳеш қалмаған.

Сөйлемейин дедим, бирақ сөйледим,
Мөлдиредиң, түтесең де, күймедиң,
Пысқымастан жансын дедим, үрледим.

ҮЧ САПТАР

Эми эле көңүлүмө гүл өнүп,
Турган кезде, бороон -чапкын түнөрүп,
Үшүк алды үмүт кайран мүрт өлүп.

Тээ асмандан булут тарап бараткан,
Кутулдум деп түнөрүлгөн азаптан,
Бирок азап урду күтпөс тараптан.

Кутулбадым ой чырмаган адаттан,
Кайда болсо жасоол болду жаракчан,
Ээрчип мени көлөкөдөй жадаткан.

Сүйлөбөйүн дедим бирок сүйлөдүм,
Мелтиредин, түтөп бирок күйбөдүң,
Бышкыбастан күйсүн дедим үйлөдүм.

ЕРКИН КУПЛЕТЛЕР

Толқып жаным сәнелерден, айлардан,
Татлы толғанысларға боялдым.
Тауў аралап, көлде сүзип шабақтай,
Қыялларлардың пәрўазында ояндым.

Арзыў, ышқы түрмегине оралып,
Арасында бир бардайман, жоқтайман.
Ақ арғымақ минип, бултты аралап,
баратырман, енди қашан тоқтайман.

Сезим менен сергекликте атқан таң,
Қандайлығын сораң дәмин татқаннан,
Сүйген жүрек ғана сүйип қуўанар,
Шын кеўлинен жақсы сөзин арнатқан.

Эх, муҳаббат, қыял менен ушасаң,
Сезсең неге ҳәр бир жанды қушасаң.
Уйқым қашып мен де күтип жүремен,
Артып алып күтиўлердиң ызасын.

Сеўги жасар арыў тынық тилекте,
Орын тапса шынтлап сүйген жүректе.
Сыйқырына алданасаң «сүйдим» деп,
Муҳаббатқа жалған лебиз керек пе?!

Ақ қар, музда жалынланып от болдым,
Қоз жутқандай қызыл жалын шоқ болдым.
Қәпестеги қыран қустай дүрлигип,
Тек алдыға, мудам алға оқталдым.

Қырлар, шөллер епкинине жүз тосып,
Шырша-қайың саўлатынан күш қосып,
Түбиршиктей қуласам да тик ылдый,
Таў жаңғыртып айтқым келер үш қосық.

Таў ишинен қуўат алған бир қызбан,
Толқып турман, үйренгенмен дүз гезип.

ЭРКИН КУПЛЕТТЕР

Толкуп жаным санаалардан, ойлордон,
Толгонуулар такыр жанды койбогон.
Тоо аралап, көлдө сүзүп чабактай,
Кыялдардын учагында ойгоном.

Арзуу, сүйүү түрмөгүнө оролом,
Арасында бир бар болом, жок болом.
Ак аргымак минип булут аралап,
бара жатам, деги качан токтолом.

Сезим менен сергектикте аткан таң,
Салтанаты махабатка арнап шаң.
Сүйгөн гана жүрөк сүйүп кубанат,
Чын дилинен жакшы сөзүн, арнап жан.

Эх махабат, кыял менен учасың,
Сезсең эмне ар бир жандын кусасын.
Уйкум качып мен да күтүп жүрөмүн,
Артып алып күтүүлөрдүн ызасын.

Сүйүү жашайт аруу тунук тилекте,
Түнөк тапса арзып сүйгөн жүрөктө.
Сыйкырына арбаласың «сүйөм деп»,
Айтылганда сулуу кызыл илепте!

Ак кар музда алоолоном от болом,
Чок жуткандай кызыл жалын чок болом.
Капастагы кыраан куштай күүлөнүп,
Улам алга талпынамын, октолом.

Кырлар, зоолор эпкинине жүз тосуп,
Арча-кайың жыттарынан күч толуп.
Тобурчактай куласам да тик ылдый,
Тоо жаңырат калган өңдүү бук болуп.

Тоо ичинен кубат алган бир кызмын,
Толкуп турам, деги качан токтолом?

ЧАГЫЛГАНЫМ

Жарқ етиўди үйреткен сағым маған,
Өртең, шоққа айланып ағыламан.
Ушқындай жалт-жулт етип шағылысып,
Мойныңа моншақ болып тағыламан.
Шоқ уртлап, қорғасындай балқып турып,
Бир төгилип, бир төгилмей ағыламан.

Кеш гүзги боз думандай қулпыраман,
Шыйралып сениң менен бир тураман.
Қолымнан тут, жетеле шексизликке,
Шыпа бол жүрегиме шырқыраған.
Адасып жол излеген жолаўшыман,
Қыял менен жер шарын қыдыраман.

Дилимде жамғыр болып төгилемен,
Жүзиңде, кирпигиңде өбилемен.
Түсимде жасын болып жарқылдасаң,
Күн болып, көринбеймен, көринемен.
Кимдур биреў жоқ десе муҳаббатты,
Жалған деп, тал шыбықтай өрилемен.

ЧАГЫЛГАНЫМ

Жарк этип селт эттирген чагылганым,
Өртүңө чокко айланып агыламын.
Учкундай жылт-жулт этип чагылышып,
Мойнуңда мончок болуп тагыламын.
Чок ууртап коргошундай көлкүп турам,
Төгүлүп же төгүлбөй, жалындарым.

Кеч күзгү көз байлаган боз туманым,
Чыйралып сени менен бир турамын.
Жетеле колдон алып чексиздикке,
Ооруган жүрөгүмө болгун дарым.
Адашып жол издеген жолоочумун,
Кыдырам кыял менен бүт жер шаарын.

Дилимде жамгыр болуп төгүлөмүн,
Жүзүңдө, илебиңде өбүлөмүн.
Чагылган болуп түштө чартылдасаң,
Күн болуп, бир көрүнүп, көрүнбөймүн.
Жок десе кимдир бирөө махабатты,
Жалган деп жаным үрөп төгүндөймүн.

* * *

Оян намыс, жерге урма басыңды,
Сыпыр көзде қалқып шыққан жасыңды.
Сен қамсығып жыламсырап турғанда,
Душпанларың зәҳәр әйлер асыңды.

Билек түрип гүрес, келсе гүрескиң,
Тиресе бер, келсе егер тирескиң.
Шынлық жатар шырматылып шығалмай,
Бир тамырын байлап алып жүректиң.

* * *

Ойгон намыс салба жерге башыңды,
Шыпырып сал көздө турган жашыңды.
Сен мелтиреп ыйламсырап турганда,
Амалдуулар ууга айланты ашыңды.

Түрүп билек күрөш келсе күрөшкүн,
Күчү болуп жер омкорчу күрөктүн.
Чындык жатат чымга айланып чыгалбай,
Бир тамырын байлап алып жүрөктүн.

КӨТЕРДИМ ЫШҚЫ БАЙРАҒЫН

Шырымын алып көзимниң,
Дәнеги болдың сөзимниң.
Өсирдиң гүлди көңилге,
Султаны болып сезимниң.
Шийрини болдым сөзиңниң,
Тамшысы болдым көзиңниң.
Сезимге жағып өшпес от,
Канизаң болдым өзиңниң.

Көз тийип қалды-аў, төгилдим,
Себебин билмей егилдим.
Шеше алмай сырлы жумбақты,
Жолыңды күтип өкиндим.
Узын түн санап миннетли,
Арзығып нешше күн өтти.
Изге қайрылмай, япырмай,
Гүл-жаслық өтти де кетти.

Күтиўден көңил мертилип,
Күнлерим өтер шертилип.
Әлпешлеп баққан сезимди,
Ар-намыс қояр өлтирип.
Майырдың көңил қусымды,
Үсийтип жүрек түсинди.
Султаны едиң сезимниң,
Сынадың мениң күшимди.

Сынбадым бирақ қайралдым,
Солмадым, гүллеп жайнадым.

Сезимниң гүлин өсирип,
Өмирде қайта қайнадым.
Көкледим бүртик байладым,
Сыладым өмир айдарын.
Көксиме жағып үмитти,
Көтердим ышқы байрағын.

КӨТӨРДҮМ СҮЙҮҮ БАЙРАГЫН

Карегин ээлеп көзүмдүн,
Данеги болдуң сөзүмдүн.
Өстүрдүң гүлдү көңүлгө,
Султаны болуп сезимдин.
Ширини болдум сөзүңдүн,
Тамчысы болдум көзүңдүн.
Сезимге жагып өчпөс от,
Канышаң болдум өзүңдүн.

Көз тийип кетти а балким,
Себебин билбейм өкүмдүн.
Чече албай сырдуу табышмак,
Жолуңду күтүп өкүндүм.
Узун түн санайм мүнөттү,
Кайдыгер нечен күн өттү.
Калыстык калбай капырай,
Жаштыктын күнү тим өттү.

Күтүүдөн көңүл мертинип,
Күндөрүм өтөт кертилип.
Аярлап баккан сезимди,
Ар намыс турат өлтүрүп.
Чөктүрдүң көңүл кушумду,
Үшүтүп жүрөк үшүмдү.
Султаны элең сезимдин,
Сынадың менин күчүмдү.

Сынбадым бирок чыйралдым,
Соолбодум гүлдөп жайнадым.

Сезимдин гүлүн өстүрүп,
Өмүргө кайра арбалдым.
Көктөдүм мөмө байладым,
Жыттадым өмүр айдарын.
Көөдөнгө жагып үмүттү,
Көтөрдүм сүйүү байрагын.

СЕН БАРДА

Жуқа көйлек самалда ойын қурса,
Шабазың бул суўыққа шыдай турса,
Сендеги бир жылыўлық тоңазытпай,
Меҳирине ораса болдым ырза.
Бахытлы адам жоқдур меннен артық,
Жанымда сендей жалын лаплап турса.

Желбиреп турса бүгин аппақ жаўлық,
Өткен гез еске түсип жүрек аўрып.
Сағынып сағынышты жеңермен мен,
Күш болсаң бойсындырдым жолын таўып.
Аңласаң, меннен өткен сүйкимли жоқ,
Сен жоқта қалсам керек гүлдей солып.

Гүл болмас ғумша байлап ашылмаған,
Сыр болмас сақланбаған, шашылмаған.
Түнерип турсамдағы қара булттай,
Мен - жүзи жарқын айың, ҳасыл лалаң!
Өмирге қулшындырған сыйқыр менен,
Муҳаббат гүли болып қалдым мудам.

СЕН БАРДА

Үлбүрөк көйнөк кийгем абдан жука.
Туруштук беремин деп ушул суукка,
Сендеги бир жылуулук чыйрыктырбай,
Бакыттын бар нуруна ороп турса.
Бактылуу адам жоктур менден артык,
Жанымда сендей жалын күйүп турса.

Желбиреп турса бүгүн аппак жоолук,
Өткөн кез эске түшүп жүрөк ооруп.
Сагынып сагынычты жеңип келем,
Күч болсоң кусалыктын жолун тооруп.
Бар болсоң менден өткөн сүйкүмдүү жок,
Сен жокто балким калам аста соолуп.

Гүл жоктур бүчүр байлап ачылбаган,
Сыр жоктур, сакталбаган, айтылбаган.
Түнөрүп турсам дагы сур булуттай,
Сен үчүн жүзүм жарык жаркылдаган.
Өмүргө кызыктырган сыйкыр белең,
Махабат гүлү болуп аңкып турған.

ҚАЛСАҢ АЗАП ТИРИ ГЕЗДЕ СҮЙИЛМЕЙ

Жүрек соқса муҳаббаттан түңилмей,
Ыссы-суўығына оның бүгилмей.
Бул өмирдиң рәҳәти усы ғой,
Ол жүгинсе тек ышқыға жүгингей.
Умытылыў азап екен билгенге,
Қалар болсаң көз тиринде сүйилмей.

Көзиң жайнап турса күндей күлимлей,
Муҳаббат толқынынан жүз үгирмей,
Арыўлықтың аспанында шарқ урып,
Бар ма екен жасап жүрген күйинбей.
Пәрўаз қуштар палапандай қулаған,
Қандай азап сынса сағың сүйилмей.

Сеўги, үмит, бул өмирдиң булағы,
Бурқып уйтқып өтер кетер нур ўағы.
Кимдур сүйсе сеўгисинен бахытлы,
Ал сүймесе бар ма екен обалы?
Жүрек байғус өмир бойы сүйсем дер,
Болмаса дер торы менен дузағы.

КАЛСАҢ АЗАП ТИРҮҮЛҮКТӨ СҮЙҮЛБӨЙ

Жүрөк соксо махабаттан түңүлбөй,
Ысык-суукта майтарылбай ийилбей.
Бул өмүрдүн ырахаты ушудур,
Жүрөгүңдө сактап жүргөн сүйүүдөй.
Унутулгус азап экен билгенге,
Калсаң аттиң тирүүлүктө сүйүлбөй.

Көзүң жайнап күлүп турса күлүңдөй,
Махабаттын толкунунан түңүлбөй,
Арүүлуктун асманында көкөлөп,
Бар бекенби жашоо берген сүйүүдөй.
Айнек сүйгөн балапандай кулаган,
Азап жоктур шагың сынса сүйүлбөй.

Сүйүү, үмүт, бул жашоонун булагы,
Баалабасаң өтөт, кетет убагы.
Бирөө сүйсө сүйүүсүнөн бактылуу,
Сүйүлбөсө барбы деги убалы?
Жүрөк чиркин жашоо үчүн сүйсөм дейт,
Болбосо экен тоскоолдугу, тузагы.

ҚАНДАЙ ЖАҚСЫ СЕНИҢ БАРЛЫҒЫҢ

Сағынба жаным дедим, Сол нәрсеге алдырмағыл,
Сағынып жүрмен мен де кешигип атқан таңым.
Боз думан жол тосып набада адастырса,
Шешалмай турарман мен тәғдирдиң табыспағын.
Ал, бирақ билсең егер еслеўге, сағынарға,
Эх, қандай жақсы, жаным, өмирде сениң барың.

Көп күтпе жаным дедим, биз ушын жоллар жабық,
Ал, бирақ муҳаббатта гүлзарлар бизге жарық.
Жабығып азап шексең даўагер мен болайын,
Сеўгимди сүртип қойып, жараңды өзим таңып.
Күтиўден қыйналсам да, толқынлап турман, жаным,
Өйткени, қуўандырар күтерим сениң барың.

«Сүйдим» деп айтпа дедим, ишимнен айтса дедим,
Уқсам деп қулақ түрер, сездирмей ишки сезим.
Сен шеккен азаплардан мендағы қуры емеспен,
Күни-түни көз алдымда дийдарың жаным, сениң.
Тосықлар таўдай болсын мен ушын бул да бахыт
Сағынып еслеп турар, жарқыным барың сениң.

КАНДАЙ СОНУН СЕНИН БАРЫҢ

Сагынба жаным дедим санаага алдырбагын,
Сагынып турам мен да кечигип аткан таңым.
Боз туман жолду тосуп ой бөлүп адаштырса,
Чече албай турам азыр тагдырдын табышмагын.
А бирок билсең эгер эстээрге, сагынаарга,
Эх кандай сонун, сонун өмүрдө сенин барың.

Көп күтпө жаным дедим биз үчүн жолдор жабык,
А бирок махабатта гүл бакча бизге жарык.
Жабыгып азап чексең дабаагер мен болойун,
Сүйүүмдү сүртүп коюп жараңа өзүм табып.
Күтүүдөн кыйналсам да, толкундап турам жаным,
Анткени кубандырат күтөөрүм сенин барың.

«Сүйөм» деп айтпа дедим а бирок айтса дедим,
Уксам деп кулак түрөт, байкатпай ички сезим.
Сен чеккен азаптардан мен дагы кур эмесмин,
Күн-түнү курчап турат элесиң жаным сенин.
Тоскоолдук тоодой болсун мен үчүн бакыт болду,
Сагынып эстеп тураар, жаркыным барың сенин.

НЕГЕ, НЕГЕ?

Аңлатып бул өмирдиң бөлеклигин,
Жүрекке жәмлеп ышқы ереклигин,
Бийлеп алыпсаң пүткиллей жан дүньямды,
Үйретип қәйтип сүйиў кереклигин.
Ал, бирақ неликтендур үйретпепсең,
Өзиңсиз күнлер ашшы келерлигин.

Үйретип ашықлықтың гөззаллығын,
Аңлатып муҳаббаттың абзаллығын.
Жарқ етип көңилимди алдың бийлеп,
Еслетип көзде шадлық жас барлығын.
Ал, бирақ неликтендур ескертпедиң,
Ышқыда жан шыдамас тас барлығын.

Үйретип пал сезимниң жылыўлығын,
Ашықлық уғымының сулыўлығын.
Көзимнен сүйип қойып еркелетип,
Сездирдиң қол жеткисиз қунлылығын.
Ал, бирақ, неликтендур ескертпедиң,
Күтиўдиң узақлығын, уллылығын.

Ҳайранман, неге үйретпедиң екен,
Өзиңсиз қәйтип жасаў кереклигин?

НЕГЕ, НЕГЕ

Билгизип бул өмүрдүн белектигин,
Жүрөккө тартып сүйүү элестерин.
Ээлепсиң жан дүйнөмдү бүтүн бойдон,
Үйрөтүп кантип сүйүү керектигин.
А бирок үйрөтпөпсүң эмнегедир,
Өзүңсүз күндүн ачуу белестерин.

Үйрөтүп ашыктыктын аруулугун,
Билгизип махабаттын таттуулугун.
Жарк этип жайнап көңүл ээлептирсиң,
Эстетип өткөн күндүн барктуулугун.
А бирок үйрөтпөдүң эмнегедир,
Сүйүүнүн жан чыдагыс ачуулугун.

Үйрөтүп бал сезимдин жылуулугун,
Айтчу элең ашыктыктын сулуулугун.
Көзүмдөн сүйүп коюп эркелетип,
Сездирдиң кол жеткисим улуулугуң.
А бирок эскертедиң эмнегедир,
Күтүүнүн узактыгын, уулуулугун.

Эмнеге үйрөтпөдүң экен, экен,
Өзүңсүз кантип жашоо керектигин?

СЕН МЕНИ ҲӘЛСИЗ ДЕМЕ

Сен мени ҳәлсиз деме, ышқыда күшли жанман,
Сездирмей жүрген менен ышқы деп күйип-жандым.
Кәрамат битиклерди қызыға бир оқып қой,
Бәйитлер ырғағында жасайман, жырда барман.

Сен мени жарлы деме, сеўгиге әбден байман,
«Мың бир түн» ертегиндей, ышқы деп күйип-жандым.
Қалтам жоқ-жуқа, жарлы болса да, жан дүньям бай,
Қыйналсам, муҳаббат жырларымнан қуўат алдым.

Сен кейўаны дей көрме, ышқыны мөлдиреттим,
Сеўгини дәстан етип, мақсетке келер жетким.
Жүрек жас, ыссы-суўық тоңдыра алмас ҳәзир,
Байрағын муҳаббаттың бәлентте желбиреттим.

Сен мени әззи деме, жаслықты гүрсиндирдим,
Ышқыға байлап берип, бийикке қулшындырдым.

СЕН МЕНИ АЛСЫЗ ДЕБЕ

Сен мени алсыз дебе, сүйүүдө күчтүү жанмын.
Байкатпай жүргөн менен, сүйүү деп күйүп жандым.
Керемет ыр саптарын кызыга бир окуп кой,
Сабында, кайрыгында жашаймын, ырда бармын.

Сен мени жакыр дебе, сүйүүгө абдан баймын.
«Миң бир түн» жомогундай, сүйүү деп күйүп жандым.
Чөнтөгүм жука, жакыр болсо да жан дүйнөм бай,
Махабат ырым кубат кыйналып турган жандын.

Сен мени кары дебе, сүйүүдө секелекмин,
Сүйүүнү дастан кылып, максатка жете элекмин.
Жүрөк жаш, ысык-суукту тоготпой турат азыр,
Байрагын махабаттын ыйык деп көкөлөттүм.

Сен мени алсыз дебе, жаштыкты жетелеттим,
Сүйүүгө байлап берип, бийике көкөлөттүм.

УШЫРЫППАН ЖАСЛЫҒЫМНЫҢ ҚУСЛАРЫН

Теңиз көрдим, жалаңаяқ кешпедим,
Күнди көрдим, жыллығын сезбедим.
Шөлди көрдим, сапырылған қумлары,
Адам көрдим, «қаш!» деди кеўил безбеним,
Тәғдиримниң түйип қойған түйинин,
Жаздырмадым я батынып шешпедим.

Булақ көрдим, маўқым қанып жутпадым,
Бүлбил көрдим, муқамын ҳеш уқпадым.
Муҳаббатты мың түрлентип жазсам да,
Жүрек силкип бир сеўгини утпадым.
Әттең, жаслық қайрылмастан кетипти,
Таслап қоймай муҳаббаттың урқанын.

Боран көрдим, төсим тосып шықпадым,
Дубылғасын муҳаббаттың уқпадым.
Шақмахтай жарқ етип түссе мен жаққа,
Тартыншақлап мен алыслаў ықладым.
Гүз түсипти... Сезгендеймен ызғарын,
Ушырыппан жаслығымның қусларын.

УЧУРУПМУН ЖАШТЫГЫМДЫН КУШТАРЫН

Деңиз көрдүм жылаңайлак кечпедим,
Күндү көрдүм жылуулугун сезбедим.
Чөлдү көрдүм сапырылган кумдары,
Адам көрдүм сырдаша албай өксөдүм,
Тагдырымдын чийип койгон чийинин,
Буза албадым же батынып чечпедим

Булак көрдум моокум кана жутпадым,
Булбул көрдум мукам үнүн укпадым.
Махабатты миң түрлөнтүп жазсам да.
Жүрөк дегдеп бир сүйүүнү утпадым.
Аттиң жаштык кеткен экен кайрылбай,
Таштап койбой махабаттын ууртамын.

Бороон көрдүм төшүм тосуп чыкпадым,
Добулбасын махабаттын укпадым.
Чагылганым чарк деп тушсө мен жакка,
Тарткынчыктап мен алыска ыктадым.
Күз түшүптүр аттиң кайран өмүргө,
Учурупмун жаштыгымдын куштарын.

* * *

Долананың дәнесиндей,
жар баўрында көгердим,
Жазды күтип, қарды кешип,
жыр толғатып өтер күн.
Самал турса ырғаламан,
даўыс созып ыңылдап,
Муздан муза жаратаман,
бир жол излеп сығалап,
Көремен мүшкил аўҳалды,
түсинликти өширгендей,
мийрим бер-ши дәрекли.
Мен суқланған сулыў жүзден,
Сезилмесе бир ирмем,
Үмит еткен жыллы қарас өшсе, усы керек пе?
Жоқ, жоқ, жоқ, керек емес!
Көргим келмес ондайды,
Тепкилеўге қоймайман енди,
Ар-намысты, абырайды.

«Көкиректи көтерместен,
Оңла енди минезди,
Аппақ сүптей пейил көрсет,
Оңлап терис минезди»-
Деди анам, деди әкем, гей-гейде,
Себепсизден себепсиз
жабылғанда қабағым.
Көз жасыма жуўылып,
муздай болса жамалым.
Үнсиз ғана тураман,
жете алмай оларға,

Еслегенде ҳазарлы,
орынын мен жараның.
Мине, әйне усындай,
ҳәзир мениң аўҳалым,
Билмедим ҳәм билмеймен,
де қандай жолды таңларым.
Туңғыйыққа баратырман,
жумып кара көзимди,
Исенемен, көңлим сезер,
шынлық оты жанарын.

Доланаының дәнесиндей,
жар баўрында көгердим,
Январдың ортасында қар кешип,
Жыр толғатып усы болды берерим.

* * *

Долононун данегиндей
жар боорунда көктөдүм,
Жазды күтүп карды кече,
Ыр толготуп төрөдүм.
Шамал болсо ыргалам да,
Добуш созо кыңылдап,
Муздан муза жаратып да,
Бир жол издеп шыкаалап,
Көрөм мерез каректи.
Кайдыгерлик өчүргөндөй,
мээрим сунчу даректи.
Мен суктанган сулуу жүздөн,
Байкалбаса бир ирмем,
Үмүт кылган жылуу караш
өчсө, ошол керекпи?
Жок, жок, жок, керек эмес!
Көргүм келбейт андайды,
Тебелөөгө бербейм эми,
Ар намысты, ыңгайды.

«Көкүрөктү кур көтөрбөй,
Оңдо эми мүнөздү,
Ак көрпөдөй пейил жайгын,
Оңдоп тетир мүнөздү»-
Дечү апам, дечү атам кээ-кээде,
Тутулганда себеби жок кабагым.
Жашка жуулуп муздай түшсө жамалым.
Үнсүз гана турам жетпей аларга,
Эстегенде сыйрыйм ордун жаранын.
Мына ушундай азыр менин абалым,

Белгисиз да кандай жолду табарым.
Туңгуюкка баратамын көздү жуумп,
Ишенемин чындык оту жанарын.

Долононун данегиндей
жар боорунда көктөдүм,
Январдын ортосунда кар кечип,
Ыр толготуп ушул төрөдүм.

БИР СЕЗИМ АЛЫС ҚАШЫП

Мен сениң айың болдым, түнлерди баўрыма басып,
Күндизи күниң болдым, жылытқан нурын шашып.
Қайғырсаң мәдет болдым, болсын деп саған азық,
Ийискесең гүлиң болдым, жупарым жут деп нәзик.
Мөлдиреп үн қатпайсаң, жүректи босатпадың,
Питпеди сынақларың, тураман ойдан қашып.

Сен ушын тәғдир болдым, күнлерди бир-бир санап,
Жыласаң мийрим болдым, баўырыма беккем басып.
Ерке жел еликкендей самайың күнде сылап,
Желпидим қолым менен, сен кетсең егер ысып.
Сазырайып үн қатпайсаң, тиклейсең сырды ғана,
Қалмайсаң артымнан ҳеш, жүрекке ғам-дәрт салып.

Сен ушын жырлар болдым, сыясы қурғар емес,
Қыйғырығы таў жаңғыртса, адам бенде уғар емес.
Қой, болды жетер енди сабырымды сынамашы,
Көңилим ылайланған, елеберин тынар емес.
Бәлким мен алжастым ба сендеги ҳасыл ойды,
Байқамай жаслық етип, таба алмай қәдем жолды.

Сен ушын түн де болдым, уйқылатып еркелеткен,
Татлы түс тилеп саған, көңилиң тербеп өткен.
Уйқыласаң түсиң болдым, қыдыртып ай-әлемди,
Буйығып уйқылап жатсаң, жүзиңнен талай өпкен.
Мөлдиреп сен тиклесең, сырыңды беккем қатып,
Барады мендедағы бир сезим алыс ағып.

БИР СЕЗИМ АЛЫС КАЧЫП

Мен сенин айың болдум, түндөсү жарык ачып,
Күндүзү күнүң болдум, үшүсөң нурум чачып.
Кайгырсаң маанай болдум, жанарым күндө жанып,
Жыттасаң гүлүң болдум, жыпарым маанай ачып.
Мелтиреп үн катпайсың, жүрөктү бошотподуң,
Бүтпөдү сыноолоруң, турамын ойдон качып.

Сен үчүн тагдыр болдум, күндөрдү бирден санап,
Ыйласаң мээрим болдум, боорума бекем кысып.
Эрке жел ээликкендей саамайың күндө сылап,
Желпидим колум менен, сен кетсең эгер ысып.
Мостойуп үн катпайсың, тиктейсиң сырдуу гана,
Калбайсың же артымдан, жүрөккө азап салып.

Сен үчүн ырлар болдум, сыясы кургай элек,
Кайрыгы тоо жаңыртса, жан адам уга элек.
Жароокер болду эми сабырым сынабачы,
Көңүлүм ылайланып, али да туна элек.
А балким адаштымбы сендеги асыл ойду,
Байкабай жаштык менен, таба албай басаар жолду.

Сен үчүн түн да болдум, уктатып эркелеткен,
Таттуу түш каалап сага, көңүлүң термеп өткөн.
Уйкуңда түшүң болдум, кыдыртып ай-ааламды,
Мемиреп уктап жатсаң, ууртуңдан нечен өпкөн.
Мелтиреп сен тиктесен, сырыңды бекем катып,
Баратат мендеги да бир сезим алыс качып.

* * *

Ишки дүньям езилип басса думан,
Үмит қанаты сынса қылмаң гүман.
Қайғырып баратырып «селт» етермен,
«Күшлимен!» деп сынаққа бердим шыдам.

Бар сырым ишке бүгип сақлап аман,
Дәртимди жырға ғана айта аламан.
Ҳәр ақшам мың өлип, мың тирилемен.
Дәрт, ыза буўғанында тамағымнан.

Оянарман салмақлы ойларымнан,
Босанып уйқы ҳәм түс қолларынан.
Аналардың күшинен дүнья күшли,
Пәкликти излер шынлық жолларынан.

Көзлерим талып жолға қарай бердим,
Сол белеслер көринбей, елес көрдим.
Жақсы үмитте күткен ақ таңымнан,
Ул-қызларым өмирин тилеп турдым.

Көңилиме нелердур үмит берип,
Ойымды жақсылық таман бурдым.

* * *

Эзилип ички дүйнөм ойлор туман,
Үмүттүн канаттары сынса улам.
Кайыгып бара жатып «селт» этем да,
«Күчтүүмүн бул сыноого тике турам».

Ичиме бар бугумду сактап анан,
Дартымды ырга гана айта алам.
Ар бир түн миң тирилип, миң өлөмүн,
Ызалык бууп турса тамагымдан.

Ойгоном туңгуюкта ойлорумдан,
Бошонуп санаалардын колдорунан.
Энелер күчтүү үчүн дүйнө күчтүү,
Тактыкты издейт чындык жолдорунан.

Карыгып көздөр жолду карайт улам,
Көрүнбөй ушул белес, бөксө кыраң.
Жакшы үмүт менен тоскон ак таңымдан,
Уулдардын өмүр багын тилеп турам.

Мүнөттүн кагылышы үмүт берип,
Жакшылык жышаанына оюм бурам.

* * *

Онда жаспан, тарқамаған еле ойын қумарым,
Аш болғанымды сезбеппен ғурылдаса да қарыным.
Ойын менен алдарқанып жүре берип көшеде,
Умытыппан болғанлығын үйге қайтар ўақытым.

Геўгим түссе жолға қарап излеп шығып жан әкем,
Ақ жаўлығын қыя шалып гибиртиклеп анамыз,
Уўайымнан нәр татпаған екеўи де аўызына,
Ата-анасын көп күйдирген тентеги биз боламыз.

Уйқылап қалар болсам, қәйтип уйқылап жатқаным,
Қарап кетер байғус анам, жүрисинен сеземен.
Уйқысырап гейде теўип таслар болсам көрпемди,
Әкем қымтастырып, әсте сыйпалайды пешенем.

Қыңырлығым услар болса еркеликтиң шеги жоқ,
Кеўил қәтиржәм, ата-анам алдымда, кеўил тоқ.
Балалық-әй, анажаным жақсы көрип дәл мендей,
Баласы уйқыламай турып ол пақырға уйқы жоқ.

Ҳәзир мен де анам усап жолға қарап отырман.
Елжиреген жүрегимди меҳириме толтырып.
Өмиримниң сәни болған балам қандай сүйкимли,
Соның аманлығын тилеп дуўа қылдым отырып.

* * *

Жаш экенмин токтолбогон, оюнкарак курагым,
Ачканын да сезбегенмин курулдагын курсагым.
Оюн менен алаксыдым, жүрө берип көчөдө,
Унутчумун ар дайыма үйгө келчү убагым.

Күүгүм кирсе жолду карап издеп чыгып атакем,
Улам жайып ак дасмалын күйпөлөктөп апакем.
Кыжаалаттан өздөрү да наар албайт оозуна,
Бала деген ата-энеге ыйык тура эстесем.

Уктап калсам кантип уктап жатканым,
Карап кетсе таанычуумун апакемдин басканын.
Уйку-соонун арасында сезип-туюп көрчүмүн,
Жуурканым кымтыганда атам мээрим чачканын.

Туйтуң этип жиним келчү эркеликтин чеги жок,
Көңүл жайлуу, ой-санаа жок, ата-энем бар пейил ток.
Эх балалык ай, көрсө апакем, жакшы көрүп дал мендей,
Баласынан тынбай санаа жүрчү экен уйку жок.

Азыр мен да апакемдей жолду карап отурам,
Элжирөөдөн жүрөгүмдү бүт мээримге толтурам.
Жүрөгүмө баткан балам жүзү сүйкүм садагам,
Жаным курман өзүң үчүн амандыгың тилеп
гана отурам.

ТҮН БАЛАМ

(Биринши ирет ана болғандағы жырым)

Бүлк-бүлк етип қурсағымда нәрестем,
Татлы сыйқыр ойға салар еликсем.
Жүрегиме үнин қосып жүрегиң,
Жәми шадлық, күлкимниң де ийеси сен.

Қапалансам түсингендей тынбайсаң,
Бирде жайлы, бирде жайсыз туўлайсаң.
Сен жатырған қурсағымда бүлкилдеп,
Жолларыма жарық шашқан Күн, Айсаң.

Алақаным берер болса жыллылық,
Меңиреўден қулақ түрип турғандай.
Неликтендур сергек болдым сен ушын,
Тентек мезгил бираз артта қалғандай.

Улсаң ба? Я қызсаң ба сен ажарлы?
Ким болсаң да бахтым мына сен екен.
«Ана» деген атқа етип ийелик,
Туўылғанда мақтанаман сен менен.

Саат санап күтермен мен түнимди,
«Бүгин, ертең күт, келемен, ана», дер.
Бар дүньяны тасласа да алдыма,
Бала бахыт, не бар оған зат тең келер.

ТҮН БАЛАМ

(Биринчи жолу апа болгондогу ырым)

Бүлк-бүлк этип курсагымда наристем,
Таттуу сыйкыр ойго салат ээликсем.
Жүрөгүмө үнүн кошуп жүрөгүң,
Түйшүгүмдүн, күлкүмдүн да ээси сен.

Капалансам түшүнгөндөй тынбайсың,
Бирде өйдө, бирде ылдый туйлайсың.
Бек кучактап курсагымда бүлкүлдөп,
Бак жолума жарык чачкан Күн, Айсың.

Алаканым жөлөп берсе жылуулук,
Мемирөөдөн кулак түрүп калгандай.
Эмнегедир токтоо тарттым сен үчүн,
Тентек мезгил бир топ артта калгандай.

Уулсуңбу? Же кызсыңбы ажарлуу?
Ким болсоң да бактым сенсиң садагам.
«Апа» деген атка конуп сен менен,
Төрөлгөндө жыттап, жыттап мактанам.

Саат санап күтүп жатам тунумду,
«Бүгүн, эртең күткүн апа, келем дейт»,
Бүт дүйнөнү таштаса да алдыма,
Бала бакыт, баасы такыр ченелбейт.

АТА ЖУРТЫМДЫ САҒЫНАМАН

Ата журтым, тийсе саған табаным,
Қалай қуўанбаспан жазық жабаным.
Дизе бүгип, жүдеп қалған гезимде,
Топырағың кешип қуўат аламан.
Қыйлансам да, шадлансам да жер гезип,
Бәрибир таў-тасларыңды табаман.

Гейде тетик, гейде мүшкил аўҳалым,
Сондай гезде мәдет маған таўларың.
Жупар хош ийисин жутсам аршаның,
Гезгендей боламан жәннет бағларын.
Қай жағдайда болсамдағы, сағынсам,
Қуўат берер сүйрикли сай, жапларың.

Жүзим шайып, булағыңнан жутаман,
Көксимде ғам жибин шешсем, утаман.
Қулақ түрип бүлбил, торғай үнине,
Қанат байлап бийиклерге ушаман.
Топырағың табанымнан күш берип,
Бийғам уйқылап, ерте сергек тураман.

АТА-ЖУРТУМ САГЫНАМ

Ата-Журтум, жерге тийсе таманым,
Унутулуп көргөн кыйын азабым.
Тизе бүгүп, мөгдөп калган кезимде,
Топурагың кечип кубат аламын.
Кыйналсам да, кубансам да жер кезип,
Тоо ташыңа тартыламын, табамын.

Кээде мыкты, кээде кыйын абалым,
Баркын билдим тазалыгын абаңдын.
Арча жыттуу жытың жыттап жашарып,
Жаным тынчып, жакшыргансыйт абалым.
Кандай шартта болсом дагы сагынсам,
Кубат берет, тиги көрктүү карааның.

Жүзүм чайып, булагыңдан жутамын,
Жибин сөгөм көкүрөктө кусанын.
Кулак салып булбул, торгой үнүнө,
Канат байлап бийиктерге учамын.
Топурагың таманымдан күч берип,
Бейпил уктап, эрте сергек турамын.

* * *

Жыр болып барғым келеди сизге ырымлы,
Ырымда айтсам жүректе өскен гүлимди,
Уқсаңыз егер қубылжып шыққан зибанды,
Сезерсиз сонда айтажақ болған сырымды.

Жыр болып барсам деп қәлбиң бағын аралап,
Аўырар көңлим отырсам қағаз қаралап,
Жыр жаздым сизге сырласып узын түн менен,
Қайырлы таң деп жөнеттим сизге даралап.

Жыр болып барсам жырлаңыз муқам үн менен,
Жырлаған сайын күш берер сеўги не деген,
Қатып-семип қалғанман ақыр қашшан-ақ,
Жырларым менен ғуссаның бәрин жеңемен.

* * *

Ыр болуп барам таруулап сизге ырымы,
Ырымда айтам, жүрөктө жанган сүйүүмдү.
Уксаңыз эгер кубулжуп чыккан обонду,
Сезээрсиз балким, айтыла турган сырымды.

Ыр болуп барам агартып дилиң аралап,
Ооруса көңүл мукам үн созуп дарылап.
Ыр жаздым сизге сырдашып узун түн менен,
Кутман таң айтып жөнөтөм сизге жадырап.

Ыр болуп барам ырдаңыз мукам үн менен.
Ырдаган сайын махабат жанып күч берген,
Кайрыгы менен сабында сүйүүм катылуу,
Ырларым менен кусаны баарын мен жеңем.

ИЗЛЕП ЖҮРЕМЕН

Излеймен мен гүл жайнаған көклемди,
Жасыл жайлаў, қуслар...олар көп енди.
Бахтым таўдай, муҳаббатлы айлы түн,
Маўжыратқан жаслық гезди, өткенди.
Таппай жүрмен, излеп жүрмен,
Жалаңаяқ қолға алып өкпемди.

Излеп жүрмен, екеўимизди шад қылып,
Қалған гезди бир көриўден жақтырып,
Әлем тегис, қыйыстырса қурақты,
«Селт» еттирип сезим турса мәс қылып.
Өкиндирип, сағындырып,
қайран гезди мезгил кетти азғырып.

Умытпадым бахыт тынған өткенди,
Өткил төгип, жүзим сылап өпкенди.
Гүлдәстели жоллығымды былғап мен,
Пал татыған көклемиме кетсем бе?
Жеталаман ба...табаламан ба?
Булақ басын, муҳаббатлы көшкимди.

ИЗДЕП ЖҮРӨМ

Издеп жүрөм, гүл төгүлгөн көктөмдү,
Жашыл жайлоо, куш сайраган өстөндү.
Бактым тоодой махабаттуу айлуу түн,
Магдыраткан жаштык кечин, өткөндү.
Издеп жүрөм, таппай жүрөм,
Жылаңайлак шүүдүрүм чөп кечкенди.

Издеп келем, баёо күлкү каткырык,
Калган кезди бир көргөндө жактырып.
Аалам тегиз, токтололек куракты,
«Дүрт» эттирип сезим турса мас кылып.
Өкүндүрүп, сагындырып,
Кайран кезди мезгил кетти азгырып.

Унутпадым бакыт тунган өткөндү,
Өткүн төгүп, жүзүм сылап өпкөндү.
Гүлдүү байлам жоолугумду булгалап,
Бал татыган көктөмүмө кетсемби?
Жеталамбы... табаламбы?
Булак башын, махабаттуу өстөндү.

* * *

Тәғдир маған қәйтип есик ашқанын,
Аңлаў ушын қыйынынан қашпадым.
Төзип келип түрли сынақларына,
Көрдим жыр дүньясының дүр шашқанын.

Өмирдиң сан өткелинен өткенмен,
Самайымнан көп ашшы тер төккенмен.
Гейде қәте, гейде туўры жолларда,
Ҳасла адаспаўды нийет еткенмен.

Көп нәрсе үйренип адам, әлемнен,
Жаңылмадым дурыс бағытлы қәдемнен.
Үлкени де, кишиси де қатарлас,
Дусласамыз, гәп басланар сәлемнен.

Тең болысып бөлсе биреў сөзимди,
Екиншиси аңлыр күнде өзимди.
Кеше тартып жүрген болса мурынын,
Бүгин таяр шуқыйўға да көзимди.

Мейли тессин, тепкилесин есигим,
Тийгизсе де уллы жолда кесирин.
Селт етпестен уйытылған алтындай,
Тербетемен жыр дүньясы бесигин.

Бар байлығым ушлы қәлем, ақ парақ,
Басқан жолым узақ, шектим мың азап.
Сапаршының әлўан түрли ойлары,
Жаза берсем парақ жетпес санасақ.

Силтермен мен барлығына қолымды,
Жол жүрермен, топлап ақыл-ойымды.
Мойнымдағы бир миннетим жыр жазыў,
Мәнзиллерде Алла ашқай жолымды.

* * *

Колу-бутка салып түйшүк капканын,
Тагдыр мага кантип эшик ачканын.
Билүү үчүн көтөрүнүп баратам,
Кереметтүү ыр дүйнөнүн чачпагын.

Бирде катуу, бирде жайлап басканым,
Саамай ылдый куюлуп тер чачканмын.
Кээде ката, кээде туура жолдордо,
Адашпаска багыт алып шашамын.

Жакшы угуп, жаман угуп адамдан,
Арыбадым багыттаган кадамдан.
Улуусу да, кичүү да катарлаш,
Бет келебиз даңгыр улуу сапардан.

Тың болушуп бөлсө бирөө сөзүмдү,
Экинчиси аңдыйт күндө өзүмдү.
Кечээ эле мурдун тартып «шорр» эткен,
Бүгүн даяр чукуганга көзүмдү.

Мейли жыртсын, тепкилесин эшигим,
Тийгизсе да улуу жолдо кесирин.
Уютулган сары алтындай солк этпей,
Терметемин ыр дүйнөнүн бешигин.

Көтөргөнүм учтуу калем, ак барак,

Баскан жолум узак, анан миң азап.
Сапарлаштын түрдүү түмөн ойлору,
Жаза келсем, барак түтпөйт миң санат.

Шилтеп келем бардыгына колумду,
Улайм сапар, топтоп акыл-оюмду.
Мойнумдагы бир милдетим ыр жазуу,
Каруум арып, жоорутсам да жонумду.

МЕН ШАРШАМАДЫМ, СЕН ДЕ ШАРШАМА

Маған ғана тийислидур қарасың,
Кеширмени болмас екен жүўенлеп.
Жүрмен гезип бағымыздың арасын,
Көлеңкендей бар-жоғыңды түўеллеп.
Қулағымда кешегидей жаңғырар,
Ең дәслепки айтқан сөзиң «еркем» деп.

Жақпай қалып гей күнлери минезиң,
Гежирлигим тутар- қапа мен өзим.
Гей бир күни толған айдай толықсып,
Нурың шашып, қушақ ашып күлесең.
Ыссы - суўық, ашшы - татлы аралас,
Кейип пенен жетелейсең жүресең.

Бәлесең-ә, мантықпайсаң, жеңесең,
Капитансаң, айдап билер кемесин.
Толқын менен артымызда қалдырдың,
Талай-талай маяклардың төбесин.
Жеңе билдиң мантықпастан, капитан,
Кемпириңниң гежирлигин сүйесең.

Ишим писер, мантықпасаң жер қарап,
Кетерим бар сондай гезде сени аяп.
Басқа жанға рәўа көрмей келермен,
Өзиңнен хеш көзим үзбей мен таяп.
Көрсе қызар еркексең-дә бәрибир,
Сулыў көрсең, тамсанасаң сығалап.

Келте бойым болып саған көлеңке,
Ерип жүрермен хеш көнбей бөлекке.
Ул-қызымыз ҳәм ақлықлар жарық нур,
Үмит, бахыт, бағы-дәўлет тилекке.
Көлеңкедей ертип изге тағы да,
Муҳаббатты беккемлейик жүрекке.

Бир-биреўди излеўден ҳеш шаршамай,
Отыз бес жыл өткериппиз байқамай.
Кеше ғана қосылғандай сезилер,
Қызғаныўлар, тартыныўлар, япырмай...
Эх, жарқылық, татлы сезим өшпесин,
Сүйиўден ҳеш қумарымыз тарқамай.

Асыўларға сенде, менде бар шама,
Шаршамадым, сен де ярым, шаршама.
Машақатлы өмир жолын бир басып,
Жығылмастан тең шығайық асқарға.
Сениң күлкиң берер маған зор қуўат,
Билинбейди бирақ булар басқаға.

ТАЖАБАДЫМ, СЕН ДА МЕНДЕН ТАЖАБА

Мага гана тиешелүү карашың,
Чейрек кылым жетеледи жүгөндөп.
Моюн сунбайм десем деле ээрчиймин,
Көлөкөңдөй бар, жогуңду түгөлдөп.
Кулагыма кечекидей жаңырат,
Эң биринчи айткан сөзүң « эркем» деп.

Жакпай калып кээ бир күнү мүнөзүң,
Кежирлигим тутуп, капа мен өзүм.
Деген күнү толгон айдай толукшуп,
Нуруң чача, кучак жайып күлөсүң.
Ысык - суугу, ачуу - таттуу аралаш,
Мүнөз менен жетелейсиң, жүрөсүң.

Мококсуң ээ, унчукпайсың жеңесиң,
Капитансың, айдап бүлө кемесин.
Толкун менен артка таштап калтырдың,
Түгөйүңдүн каары менен жемесиң.
Жеңдиң бирок, унчукпастан капитан,
Кемпириңдин кежирлигин сүйөсүң.

Ичим тыз дейт, унчукпасаң жер карап,
Кетем мен да чебеленип сени аяп.
Башка жанга ыраа көрбөй келатам,
Жан жагыңдан көзүм албай мен таяп.
Деген менен эркексиң да катыгүн,
Сулуу көрсөң, сулуу көзүң алаят.

Чейрек кылым болуп сага көлөкө,
Ээрчип жүрөм ыраа көрбөй бөлөккө.
Уул - кызыбыз, неберелер жарык нур,
Үмүт, бакыт, дөөлөт кошуп тилекке.
Көлөкөдөй ээрчишели дагы да,
Махабатты бекители жүрөккө.

Сен мени издеп, мен сени издеп чарчабай,
Отуз беш жыл өткөрүппүз байкабай.
Кечее гана үйлөнгөндөй сезилет,
Кызганычтар, таарынуулар капырай.
Эх, чиркин ай, таттуу сезим өчпөсүн,
Биз сүйүүдөн кумарыбыз таркабай.

Тажабадым, сен да менден тажаба,
Чарчабадым, сен да такыр чарчаба.
Өр таянган өмүр жолду бир басып,
Жыгылбастан бир чыгалы аскага.
Сенин күлкүң, колдооң мага чоң кубат,
Билинбестир, деги эле башкага.

ЖАҒЫП ТУРАР

Күнде түсиме кирип,
Жүрекке үмит илип,
Айлы түн самайымнан,
Аялап сылап, күлип,
Сүйгениң жағып турар,
Жан дүньям оттай күйип.

Толқының асып-тасып,
Уйқысыз хатың жазып,
Аямай мийримиңди,
Турғанда нурың шашып,
Сөзлериң жағып турар,
Сүйиўге есик ашып.

Үзалмай гүдеримди,
Билгендей күтеримди,
Жүргенде жөнетесең,
Ҳәр таңда гүллериңди,
Гүллериң унап турар,
Қубылтып гүл өңимди.

Жүрегим аўырғанда,
Сағынып алқынғанда,
Шынжырлап алдың ерким,
Жүзбе-жүз жолыққанда.
Сағынған унап турар
Сүйиўден қаныққанда.

Дүньямды арбағанда,
Излеўден талмағанда,

Ток болып дирилдеттиң,
Қолымнан қармағанда.
Негедур унап қалдың,
Ышқымды жаўлағанда.

ЖАГЫП ТУРАТ

Күнүгө түшкө кирип,
Жүрөккө үмүт илип.
Айлуу түн саамайымдан,
Аярлай сылап, күлүп.
Сүйгөнүң жагып турат,
Жан дүйнөм оттой күйүп.

Толкунуң ашып-ташып,
Уктатпай катың жазып.
Тажабай мээримиңди,
Жадырай турсаң чачып.
Сөздөрүң жагып турат,
Сүйүүгө эшик ачып.

Үзалбай күдөрүмдү,
Билгендей күтөөрүмдү.
Жүргөндө жөнөтөсүң,
Ар таңда гүлдөрүңдү.
Гүлдөрүң жагып турат,
Албыртып гүл өңүмдү.

Жүрөгүм ооруганда,
Сагынып оолуканда,
Чынжырлап алдың эрким,
Бет маңдай жолукканда.

Сагынган жагып турат,
Сүйүүдөн соолукканга.

Дүйнөмдү арбаганда,
Издөөдөн талбаганда.
Ток болуп дирилдеттиң,
Колумдан кармаганда.
Негедир жагып кеттиң,
Көздөрүң арбаганда.

БУЛТ БОЛЫП БАРСАМ БА?

Қараңызды көргениме қуўанып,
Көкиректе үмит оты тутанып.
Көзиңизди көргим келип ақ таңда
Тилеп турдым Жаратқаннан сораныл.

Көкте жулдыз көзин қысар наз қылып,
Аспаныма жарық шашты жаз қылып.
Бийиклерден қолың былғап күлип қой,
Мен толқыйын жүрек жырын саз қылып.

Ақ булт болып аўылыңа барсам ба?
Таўып алып бир қушақлап алсам ба?
Тынып турған дүньяңызға азырақ,
Сеўги нурын сездирместен салсам ба?

Таңғы түстей ойын қурып барсам ба?
Ойыңызды жалғыз бийлеп алсам ба?
Аўнақшып сиз уйқылай алмай жатсаңыз,
Самайыңыздан сыйпалап қайтсам ба?

БУЛУТ БОЛУП БАРСАМБЫ

Карааныңды көргөнүмө кубанып,
Көкүрөктө үмүт отум тутанып.
Көзүңүздү көргүм келип ак таңда,
Тилеп турам Жараткандан суранып.

Көктө жылдыз көзүн кысат наз кылып,
Асманыма жарык чачты жаз кылып,
Бийиктиктен колуң булгап күлүп кой,
Мен толкуюн жүрөк сүйгөн ыр сунуп.

Булут болуп айлыңызга барсамбы?
Адашпай таап бек кучактап алсамбы?
Тынч отурган дүйнөңүзгө азыраак,
Сүйүү нурун байкатбастан салсамбы?

Таңкы түштөй оюн салып барсамбы?
Ойуңузду жалгыз ээлеп алсамбы?
Ооналактап уктай албай турсаңыз.
Ойго салып саамай сылап кайтсамбы?

* * *

Қар гүреп әкем жол салар,
Аппақ қар жаўса дизеден.
Адымым жетпей адымға,
Жарысып изим диземен.

Әкемниң изи жалпайған,
Изимнен мениң кең екен.
Тынымсыз ерке қызына,
Келешек, бағыт жол екен.

Қарыўлы, мықлы қолында,
Зор бахыт жанып турғандай.
Қар гүреп, салған соқпақты,
Мына мен ушын қурғандай.

Териден тиккен телпеги,
Шиймақпал менен тысланған.
Қолларым салып белине,
Мазалы уйқы қушқанман.

Тери тон иши жып-жыллы,
Әкемниң ийсин сиңирип.
Кеткенмен татлы уйқыға,
Жағымлы ийсин симирип.

Сол излерден жоқ хеш бири,
Қараң, ўақыттың өткенин,
Байқамай қалдық, кеўил тоқ,
Кекселик келип жеткенин.

Әкемдей болып ақ таңда,
Қар гүреп салсам жол, қараң,
Сыңғырлап күлип артымда,
Келмекте ерке ул балам.

Кисемди тинтип қарайман,
«Не берсем екен шадлы күн?!»
Галошы менен қар кешер,
Уйқыдан турған ақлығым.

Артынан урпақ жалғанып,
Умытпай жыллар елесин,
Өткере берер адамзат,
Өмирдиң минип кемесин.
Изиңди излеп басардай,

Бар болсын татлы ул-қызың,
Жаратқан тартыў қылыпты,
Ескиден үзип бир үзим.

* * *

Кар жиреп атам жол салчу,
Аппак кар жааса тизеден.
Арышым жетпей арышка,
Жарышат элем из менен.

Атамдын изи балпайып,
Көлөмү менден чоң эле.
Тынчы жок эрке кызына,
Келечек, багыт жол эле.

Салмактуу, күчтүү колунда,
Зор бакыт жанып тургандай.
Көзүмө илбей эч нерсе,
чуркачу элем тызылдай.

Териден тиккен мээлейи,
Чыйбаркыт менен тышталган.
Эки кол салып бирөөнө,
Кучактап жатып уктагам.

Тери тон ичи жыпжылуу,
Атамдын жытын сиңирип.
бал уйку эсти оодарса,
Жытынан кайра тирилип.

Ошондой издин бири жок.
Карачы мезгил өткөнүн,
Байкабай жүрдүк көңүл ток,
Карылык көздү өпкөнүн.

Атамдай болуп ак таңда,
Кар жиреп жолго из салам.
Кытылдап күлүп артымда,
Келатат эрке уул балам.

Чукулап чөнтөк караймын,
«Токтой тур сага не берем».
Көлөшүн кийип кар кечет,
Уйкудан турган неберем.

Артынан урпак уланып,
Мезгилдин тартып жебесин.
Өткөрөт тура адамзат,
Өмүрдүн минип кемесин.

Изиңди издеп басаарга,
Бар болсун таттуу уул-кызың.
Жараткан тартуу кылыптыр,
Бооруңдан үзүп бир үзүм.

КЕШКИ ЖЕЛ

Сырлассам күнлеримниң кеши менен,
Қара-шы, шексиз әлем қандай екен.
Жулдыздан илҳам алып күш топладым,
Ең нәзик үлбиреген сезим менен.
Жүректиң тереңинде ышқы жасар,
Туўылған жер, туўысқанлық, елим деген.

Кешки самал қытықлап илҳам берип,
Отырарман сөз маржанын излеп терип,
Жулдызлар қолын былғар бийиклерден,
Лирика ырғақларын шашып сеўип,
Көңилим көкке ушып шарқ урады,
Лирика ырғағында қанат керип.

Ай шығар жанарынан арзыў төгип,
Арзыған жүреклерге ышқы берип.
Айлантып сезимлерин лирикаға,
Отырман сөз алмазын сайлап терип.
Бәлким, алдым илҳамды толған Айдан,
Нурына жүзим шайып, нурын өбип.

КЕЧКИ ЖЕЛ

Сырдашып күндөрүмдүн кечи менен,
Карачы чексиз аалам кандай кенен.
Жылдыздан эргүү алып куч топтодум,
Эн назик үлбүрөгөн сезим менен.
Жүрөктүн теренинде сүйүүм жашайт,
Туулган жер, ага-тууган, элим деген.
Кечки жел кытыгылап эргүү берип,
Турамын сөз берметин издеп терип,
Жылдыздар колун булгап тээ бийиктен,
Лирика ыргактарын чачып себип,
Көңүлүм көккө учуп бара жатат,
Лирика ыргагында канат керип.

Ай чыгат ажарынан арзуу төгүп,
Арзыган жүрөктөргө сүйүү берип.
Айлантып сезимдерин лирикага,
Турамын сөз алмазын кынап терип.
А балким алдым эргүү толгон Айдан,
Нуруна жүзүм чайкап, нурун өбүп.

МЕНДАҒЫ КӨПТИҢ БИРИМЕН

Мен де көптиң бирimen, тартынаман,
жылайман, қуўанаман,
Кеўилим қабарып үзилип, қайта,
қуўараман, жубанаман.
Сапырарман ойды айрандай, өкиниў, күтиў бен,
Ырзаман тәғдир берген сыбағамнан.

Мен де көптиң бирimen, сағынаман,
жадырап күлемен,
Көңилим қабарса да сездирмей ҳеш қулпырар
гүл шырайым.
Ақ жамғырда қалған бир тал ақ гүлдей,
тербелип, әсте майысып,
Турады ашып гүллерин, Көп көрмегейсең, Қудайым.
Мен де көптиң бирimen, жан дүньям
шөллеп шөгемен,
Гей күни ушсам масайрап, гей күни жерге түсемен.
Көксиме жәмлеп жаз ийсин, жүрегим соғар қуўанып,
Қайсы жерлерге барса да, ышқыдан үзбес гүдерин.

Мен де көптиң бирimen, жап-жасыл жазды күтемен.

МЕН ДЕЛЕ КӨПТҮН БИРИМИН

Мен деле көптүн биримин, таарынам, ыйлайм, кубанам,
Көңүлүм чөгүп үзүлүп, чыйралып кайра уланам.
Сапырып ойду самандай, жыялбай өңдөн кубарам,
Өкүнүү, күтүү, ыр жазуу, тагдырдан алган шыбагам.

Мен деле көптүн биримин, сагынам, жайнап күлөмүн,
Кетилсе көңүл билгизбей, кулпурат кайран гүл өңүм.
Ак жаанда калган ак гүлдөй, жалбырак үшүп кайрылып,
Турса да ачып гүлдөрүн, соолутпай жанды сүйөмүн.

Мен деле көптүн биримин, жан дүйнөм кирдеп чөгөмүн,
Кээ күнү учсам көкөлөп, кээ күнү жерге түшөмүн.
Көөдөнгө байлап жаз жытын, жүрөгүм согот кубанып,
Таянып өргө барса да, сүйүүдөн үзбөй күдөрүн.

Мен деле көптүн биримин, жашыл төр жазды күтөмүн.

МЕЗГИЛ МЕНЕН УЛҒАЯМАН

Мен өзимди таппай базда үрпейемен,
Туңғыйыққа сүңгип кетип жыр төгемен.
Ақ-қараның айырмасын биле алмай,
Бас қатыра мезгил менен үлкейемен.

Сездим шынжырсыз қолым байланғанын,
Мыйық тартсам көңилимниң аўланғанын.
Қумлы шөлде суў излеген кәрўан болып,
Сездим көз жасым көлге айланғанын.

Ақ моншақтай ой дизбеги ашылған ба?
Өткинши самал сезим басылған ба?
Уўысынан гүл төгилген мезгилдиң,
Пәти қайтып күш-ғайраты шашылған ба?

Көзимнен жас қуйылғанын сезип-сезбей,
Тусаламан ақыл менен дүнья гезбей.
Бүгин барман, ертең қандай күнлер күтер,
Әттең менен өтер өмир арман кетпей.

Жеңилдим бе я жеңдим бе өзек талып?
Үмитим лаўлар еле оттай жанып.
Умтыламан сызып шыққан үшмүйешке,
Ендигәри бул өмирдиң палын татып.

МЕЗГИЛ МЕНЕН УЛГАЯМЫН

Мен өзүмдү таппай артка кылчаямын,
Туңгуюкка эрким байлап сумсаямын.
Ак-каранын айырмасын бөлө албай,
Баш катыра мезгил менен улгаямын.

Чынжыры жок кол- бутумду байлаганмын,
Жалган күлүп көңүлүмдү жайгарамын.
Кумдуу чөлдө суу издеген кербен болуп,
Байкабадым жашым көлгө айланганын.

Ак данадай ой тизмеги ачылганбы?
Өткүн сымал сезим төгүп басылганбы?
Көкүлүнөн гүл төгүлгөн курч мезгилдин,
Мизи кайтып кайрат күчү чачылганбы?

Көзүмдөн жаш куюлганын сезип-сезбей,
Тушаламын акыл менен дүйнө кезбей.
Бүгүн бармын эртең кандай күндөр күтөт,
Аттиң менен өтөөр өмүр арман кетпей.

Жеңилдимби же жеңдимби карек талып?
Үмүт отум жанат эле оттой жанып.
Улутунам сызып чыккан үшкүрүккө,
Каналекте бул өмүрдүн балын татып.

СЕН ЖӘНЕ МЕН

Сен гүз бол, мен жамғыр болып қуяйын,
Көңилимди бүгин сөйтип жуўайын.
Себеп пенен тоқтамастан силпилеп,
Жүзиң жуўып, ләблериңнен өбейин.
Уйқылап жатқан сезимиңе бир тыма,
Гүмис күлким менен нурым себейин.

Сен қыс болсаң, ақ тоныңды жамылып,
Тамшыларың кең аспаннан ағылып,
Мен боларман ирет пенен дизилген,
Моншақ киби мойыныңа тағылып.
Өшпеймен ҳеш сен жанымда турғанда,
Жүрегимде ышқы турса жағылып.

Сен жаз болсаң, жазықлықта жадырап,
Бултты қуўып, қулпы дөнип әтирап,
Гүл болайын, жупар шашқан таңдағы,
Ай боларман, көк аспанда жарқырап.
Ал булт болсаң, қабақ үйип түнерген,
Тамшы боларман, терезеңди атқылап.

Саратан бол, әптабыңда яндырып,
Түсиме ен, ой-ақылым алдырып,
Мен булақпан мөлдир, таўдан қуйылған,
Бир жутып ал, суўсыныңды қандырып.
Қумды кешкен кәрўан болсам көш тартқан,
Муҳаббатта өрте мени жандырып.

СЕН ЖАНА МЕН

Сен күз бол, жамгыр болуп төгөйүн,
Теребелге бүгүн көңүл бөлөйүн.
Шылтоо менен токтобостон көнөктөп,
Жүзүңдү жууп, илебиңден өбөйүн.
Уктап жаткаң сезимиңе бир бүркүм,
Күмүш күлкүм менен нурум себейин.

Сен кыш бол, ак тонуңду жамынып,
Берметтериң кең асмандан агылып.
Мен болоюн ирет менен тизилген,
Акданадай моюнуңда тагылып.
Үшүбөймүн сен жанымда турганда,
Жүрөгүмдө сүйүү турса жагылып.

Сен жаз бол, чагылгандай чартылдап,
Булут айдап, өткүн болуп шартылдап.
Гүл болоюн, жыпар чачкан таңдагы,
Же ай болом, тээ асманда жаркырап.
Булут болсоң, кабак түйүп буулуккан,
Мөндүр болом, терезеңди аткылап.

Сен жай бол, аптабыңа куйкала,
Түшкө кирип, оюм бузуп уйпала.
Мен булакмын, мөлтүр тоодон куюлган,
Бир жутуп ал, суусунуңу кандыра.
Кум жиреген кербен болсом чаалыккан
Махабатта кучак жайып калкала.

* * *

Қыйғырығың шықпай иште туншығып,
Неге жуттың айтатуғын сөзиңди?
Қырқ жыллық қыймасың болған ҳалда,
Мен бахытлы қылалдым ба өзиңди?

Балларымның шаўқымына жасырнып,
Жөнсиз сөйлеп, сындырдым ба сөзиңди?
Батынбаған гезлериңде сыр салып,
Мен бахытлы қылалдым ба өзиңди?

Аяйман да! Аяғаның сезбестен,
Албыртлықтан өширдим бе сезимди?
Ақ жаўлығым салған күннен басыма,
Мен бахытлы қылалдым ба өзиңди?

Шайды узатарман, үзбей көзимди,
Күлимсиреп даўамларсаң сөзиңди.
Болғаны ушын сөзлериңниң жылыўы,
Сен менен бахытлы сезермен өзимди.

* * *

Кыйкырыгың чыкпай ичте тумчугуп,
Нечен жуттуң айта турган сөзүңдү.
Кырк жыл жашап кыйбастардан көрүнүп,
Мен бактылуу кылалдымбы өзүңдү?

Балдарымдын далдоосуна жашынып,
Орой сүйлөп, сындырдымбы сөзүңдү?
Батынбаган карегиңде сыр салып,
Мен бактылуу кылалдымбы өзүңдү?

Аялмын да! Аяганың сезбестен,
Албууттанып өчүрдүмбү сезимди?
Ак жоолугум салган күндөн башыма,
Мен бактылуу кылалдымбы өзүңдү?

Чайым сунам, албай карап көзүмдү,
Күлүмсүрөп улантасың сөзүңдү.
Сөздөрүңдүн жылуулугу бар үчүн,
Сени менен бактылуу дейм өзүмдү.

* * *

Кешир мени оқылмай қалған жырлар,
Сени парқлап оқыған қәне, ким бар?
Сөз маржаны дизилип ҳәр қатарда,
Үйлесимин табады қанша сырлар.

Сарғайған парақларда өшпес жырлар,
Жас нәлше де болады бийик шынар.
Шын қәлбинен үңилген адам бир күн,
Толқынына қосылып мәуиж урар.

Егер заман дауылы урса ылғал,
Тереңлете мәнисин уйып тыңлар,
«Елиу жылда ел жаңа» деген ғой журт,
Китап излеп, китапты сүйер мыңлар!

Китап деймиз, изленип жырлар деймиз!
Сүңгип кетсек басымызды көтермеймиз.
Туншығамыз толқынға дус келгенде,
Өзимиз де ашылмаған китап дермиз.

* * *

Кечир мени окулбай калган ырлар,
Сени барктап окуган азыр ким бар?
Сөз бермети тизилип ар бир сапта,
Катып келет табышмак, нечен сырлар.

Саргайыңкы баракта өчпөс ырлар,
Бар болгону жаш көчөт, болоор чынар.
Чын дилинен үңүлгөн адам бир күн,
Толкунуңа бой уруп кошо, жыргаар.

Бул замандын добулу соксо ызгаар,
Тереңдете маңызын муюп тыңдаар,
«Элүү жылда эл жаңы» - дейт эмеспи,
Китеп сүйүп, издеген жандар чыгаар!

Китеп дейбиз, изденип ырлар дейбиз!
Чумкуй кирип деңизге, убай жейбиз.
Тумчугабыз толкунга бет келгенде,
А өзүбүз, ачылбаган китептейбиз.

МУҲАББАТТА СЕН ПҮТКИЛЛЕЙ БАСҚА АДАМ

Сениң ышқың ашылған гүл, шыққан күн,
Жулдыз толы муҳаббатлы айлы түн.
Уйқысырап мен аўнақшып жатсам да,
Татлы сезим, балқытады қоңыр үн.

Сениң ышқың үмит, мақсет, арыўлық,
Еркеликтен болғаным жоқ арылып,
Мен наз етсем көзлеримнен өбесең,
Жүрегиме жыллы туйғы дарытып.

Сениң ышқың жумсақ, лапыз, поэма,
Ерким бийлеп алды қоймай ҳалыма.
Қолды силтеп терис айланып кетиўге,
Мүмкин емес, сени сүймей болама.

Сениң ышқың қызғаныштан басланған,
Мен басқаша көриндим бе басқадан.
Сен бир жөнсең, және сөзге сараңсаң,
Муҳаббатта сен тап-тақыр басқа адам.

МАХАБАТТА СЕН ТАПТАКЫР БАШКА АДАМ

Сенин сүйүүң ачылган гүл, чыккан күн,
Жылдыз толгон махабаттуу айлуу түн.
Уйку соонун арасында жатсам да,
Таттуу сезим, магдыраткан коңур үн.

Сенин сүйүүң үмүт, максат, аруулук,
Эркеликтен кетем кээде таарынып.
Түйтуң этсем көздөрүмдөн өбөсүң,
Жүрөгүмө таштап чымчым дарылык.

Сенин сүйүүң жомок, обон, поэма,
Байлап алды койбой эрким, оюма.
Колду шилтеп терс бурулуп кетүүгө,
Мүмкүн эмес, сени сүйбөй коюуга.

Сенин сүйүүң кызганычтан башталган,
Бир башкача көрүндүмбү башкадан.
Жөнөкөйдө мокок, сөзгө сараңсың,
Махабатта сен таптакыр башка адам.

* * *

Асаў қыял тыпыршылап шулғыйды,
Келип турар бүгин сени излегим.
Тынышлық бермей көкирекке бир туйғы,
Еске салды өткен күнниң излерин.

Сол гезде де ҳәзиргидей март еди,
Үсти-үстине жамғыр қуяр басылмай.
Еки күнде бир жолығыў шәрт еди,
Ақ жамғырға қарамастан асықпай.

Қол шатырда қолды жылытып қорғалап,
Алысламай ықлаймыз биз қушақлап.
Шатыр суўы мойынымызға сорғалап,
Самал қуўған булт барады узақлап.

Бүгин сол бир татлы күнге қайрылып,
Қыялымда алысларға жөнедим.
Бәлким сен де март айында есиңе,
Алдыңбекен, жасы киши бөбегим.

* * *

Сүрүп салып бүт түйшүктү, көйгөйдү,
Келип турат бүгүн сени издегим.
Тынчтык бербей көкүрөккө бир туйгу,
Эске салды өткөн күндүн издерин.

Анда дагы азыркыдай март эле,
Бир жумалап жамгыр төгүп басылбай.
Эки күндө бир жолугуу шарт эле,
Ак жамгырга карабастан шашылмай.

Кол чатырда кол жылытып корголоп,
Алыстабай ыкталабыз кучактап.
Чатыр суусу моюн ылдый шорголоп,
Кызга окшош жаз күнүндөй бышактап.

Бүгүн ошол таттуу күнгө кайрылып,
Кыял менен учуп алыс жөнөдүм.
Балким сен да март айында эсиңе,
Алдың бекен, жашы кичүү бөбөгүм.

БӘЛКИМ СЕНСЕҢ

Бирикпестен қақ бөлинсе ойларым,
Билмедим не боларлығын жойбарым.
Жақсы сөйлеп, көринбестен күш берген,
Бәлким сенсең мениң бәрҳа қолларым.
Мың шатасқан табыспақты шешалмай,
Қайта саған бара берер ойларым.

Моншақ киби шашыраса ақылым,
Топлай алмай, ис тутарман ақырын.
Муңайтпастан елжиреген көз бенен,
Қуўат берши, өзиңсең ғой жақыным.
Жаслық пенен қалдымбекен байқамай,
Адамлардың жомарт пенен бақылын.

Таў аралап терсем жупар гүллерин,
Излеп, аңсап балалықтың излерин.
Таў жаңғыртқан сондай бәлент ҳаўазда,
Бәлким сенсең жолым тосып излерим.
Қыял менен талай бардым таўларға,
Үзе алмай татлы ойлар дизбегин.

БАЛКИМ СЕНСИҢ

Бирикпестен тең бөлүнсө ойлорум,
Билбей турам дагы эмне ойлоорум.
Жакшы сүйлөп көрүнбөстөн күч берген,
Балким сенсиң менин дайым колдоорум.
Миң чаташкан табышмакты чечалбай,
Кайра эле сага барат ойлорум.

Мончок сындуу чачыраса акылым,
Топтой албай, алдастаймын акырын.
Муңайтпастан элжиреген көз менен,
Кубат берчү балким өзүң жакыным.
Жаштык менен калдым бекен байкабай,
Адамдардан адамдыктын асылын.

Тоо аралап терсем жыпар гүлдөрүн,
Издеп, эңсеп балалыктын издерин.
Тоо жаңырткан мукам добуш үн менен,
Балким сенсиң жолум тосуп издээрим.
Кыял менен нечен барам тоолорго,
Үзө албай таттуу ойдун күдөрүн.

* * *

Туўылғай деп бөбек туйғым шырқырап,
Уйқыламастан жатарман ақшам жыр қурап.

Муҳаббат жазы жүрегиме еркелеп,
Қыялды жолға шығары бар жетелеп.

Жасырын сезим бир гезлери серпилип,
Түйини сырдың шыға келеди шешилип.

Көзлеримнен сүйеди сонда сеўги кеп,
Тереңге сүңгип шөгип кете көрме деп.

Көтерип жүрмен, шегип жүрмен ҳазарын,
Арзыўымның жеткизген сонша азабын.

Пегастың тутып қолларымда шылбырын,
Алдыға қарай ушаман, мысал жылдырым.

Аппақ-аппақ ақша бултты аралап,
Ақ төсин гезген ақ суңқарға усадым.

Жулдызлар әне! Жатар тарыдай шашылып,
Күтип ал мени, барарман саған асығып!

Көксиме толған дебдиўлерди ҳәўирли,
Тарқатып бергим келеди сизлерге.

О-ҳо, жулдыз! Үркер! Жети қарақшы!
Мен жол излеп баратырман, қараңшы.

Қолыңды былға, еткил маған қарасық,
Бағытың таппай, қалмайын мен адасып.

Күшим жетпей баратса да, тарысаман,
Ерке самал, кел, сен менен жарысаман.

Жыйнақлай алмай пикиримди, ойымды,
Ақыл, ес пенен тиклермен қәдди бойымды.

Бултлар! Сәл егleniң, изге қайрылың,
Ала кетиңлер мына бар байлығым!

Сорғалаған көз жасымды көрип өт,
Оны мунартқан таўларға төгип өт.

Ерке жел еглен, бир мәўритке тоқтап өт,
Есимди мениң, туйғымды мениң жыйып кет.

Елигип турған көңилге, ескирмес ышқы түйип кет.
Узын түн! Қыймас сырласым, сырымды
беккем жасырғыл.

Қәлбиме, және өзиңе, жасырдым сырдың ашығын.
Уйқының урлап шырымын, соғыўын жаздым
жүректиң.

Бозарып атқан таң менен, уйқымды уплап жүдеттиң.

* * *

Борошо боздоп ышкырат,
Уктабай жатам ыр курап.

Махабат жазы эркелеп,
Кыялдуу жолго жетелейт.

Жашырган сезим серпилтип,
Түйүнүн сырдын чечмелейт.

Көзүмдөн сүйөт махабат,
Тереңге чөгүп кетпе дейт.

Көтөрүп жүрөм азыр да,
Арзуунун жыргал азабын.

Пегастын кармап чылбырын,
Алдыга карай учамын.

Апакай булут аралап,
Желесин кесем кусанын.

Жылдыздар ана! Жылдыздар!
Тосуп ал сага баратам!

Көөдөндө толгон бугумду,
Силерге айтып, таратам.

Ак жылдыз! Үркөр! жетиген!
Жолуңду издеп баратам.

Колуңду булга, тартып ал,
Багытың таппай адашам.

Ал-күчүм батпай өзүмө,
Эрке жел келгин, жарышам.

Жыйнактай албай оюмду,
Акыл, эс менен алышам.

Булуттар! Токто кайрылгын,
Бугумду бүгүн ала кет!

Каректе толгон көз жашты,
Тоолорго барып төгүп өт.

Эрке жел токто, мүнөткө,
Эсимди менин жыйып кет.

Ээлигип турган көңүлгө,
Эскирбес сүйүү илип өт.

Узун түн! Кыйбас сырдашым,
Сырымды бекем жашыргын.

Көөдөнгө, анан өзүңө,
Жашырдым сырдын ашыгын.

Уйкунун уурдап мүнөтүн,
Согушун жаздым жүрөктүн.

Түйшөлкөн эргүү таң менен,
Уйкумду алып жүдөттүң.

МАҚТАЎДЫ КІМ КӨТЕРЕР...

Мақтаўды сәўле шашқан Ай көтерер,
Ақ таңды нурға бөлеп Күн көтерер.
Ямаса ақ қараға гүўа болған,
Тилсимли қәсийетли түн көтерер.
Тербелип бендесиниң тентегине,
Табанында тепселген жер көтерер.

Мақтаўды шалқып жатқан Көл көтерер,
Суў жетпей қақыраған шөл көтерер.
Ыссыға, суўыққа селт етпеген,
Ақ қарлы анаў бийик таў көтерер.
Гей биреў мақтай қойсаң көзин сүзип,
Адамды ҳеш менсинбей тек жөтелер.

Мақтаўды жарылмастан тас көтерер,
Дәми иштей ашарлық ас көтерер.
Салмақлы қәдем таслап ертеңине,
Ақылана ой жуўыртқан бас көтерер.
«Өссем» деп жалықпаған шаршамаған,
Дүньяны ақыл если жан көтерер.

МАКТООНУ КИМ КӨТӨРӨТ

Мактоону - жарык чачкан Ай көтөрөт,
Ак таңды нурга бөлөп Күн көтөрөт.
Болбосо ак карага күбө болгон,
Кебелбес касиеттүү түн көтөрөт.
Термелип пендесинин тентегине,
Таманында тепселген Жер көтөрөт.

Мактоону - чалкып жаткан Көл көтөрөт,
Суу жетпес какыраган чөл көтөрөт.
Ысыкты, суукту билбей солк этпеген,
Ак карлуу, тээ бийикте тоо көтөрөт.
Кээ бирөө мактоо берсең көзүн сүзүп,
Тең санабай адамды кур жөтөлөт.

Мактоону - чарт жарылбай таш көтөрөт,
Татымы жанга жагым аш көтөрөт.
Салмактуу кадам таштап эртеңкиге,
Чынында иштеп турган баш көтөрөт.
«Өссөм»- деп талыкпаган, чарчабаган,
Көтөрүмдүү, акыл - эстүү жан көтөрөт.

ДОСЛАРҒА СӘЛЕМ ЖОЛЛАЙМАН

Кәраматын бул күнниң қара мына,
Ақ таңда аппақ қардың бораўына.
Жатырыппан уйқы көрмей китап оқып,
Жыр жуўап бералмас көп саўалыма.

Дослардың терезесин шертсем бе деп,
Оянғанда, изимнен ертсем бе деп.
Сап ҳаўасын қырғыздың симире жутып,
Ойлап қойдым қушағымды керсем бе деп.

Жан қоңсым Қазақ досқа сәлем жоллап,
Ақ қардан арыў тилек терсем бе деп.
Өзгеден өзимизге жақынырақ,
Өзбек берген лебизине ҳәрдайым бек.
Алыстағы түрк те жанға жақын.

Ашылсын бул дүньяда ығбал-бағың.
Бакуге сәлем айтып бир қырғыз қыз,
Еслесе жүрегим неге етеди «сыз».
Досларым, аппақ қардай тилеклерим,
Сизлерге жөнетерде иретледим.

Дөгерек-даш аппақ қар, жатырман мен,
Бәриңизге жыр тоқып атырман мен.
Қар ҳәм азадалықты берген қудай,
Бенделерин мудамы қоллап турғай.

Дослыққа созылған қол ҳеш талмасын,
Бул дүньяда жазылмаған жыр қалмасын.

Бахыт, ийгилик деген балаң болғай,
Уллылық жасап турсын жүреклерде,
Арыўлық үмит берсин тилеклерге,
Ағайин болып жүрейик алаңламай.
Бабалар руўхы қоллап турсын ҳәр қәдемде,
Жүректе жигер атлы қалаң болғай!

ДОСТОРГО САЛАМ ЖОЛДОЙМУН

Карачы, күндүн кандай кереметин,
Таңкы аба, аппак кардын себелешин.
Мен жатам уйку келбей китеп окуп,
Эргүүдөн толкуп турам ырлар токуп.

Достордун терезесин чертсемби деп,
Ойгонсо «достук» салам берсемби деп
Кыргыздын таза абасын кере жутуп,
Керемет эргип кучак керсемби деп.

Коңшулаш Казак доско салам айтып,
Ак кар менен аруу тилек айтсамбы деп.
Өзгөдөн өзүбүзгө жакыныраак,
Өзбек тууган убадага ар дайым бек.

Алыскы түрк тууганым жанга жагым,
Ачылсын бул дүйнөдө бүткүл багың.
Бакуга салам айтат бир кыргыз кыз,
Алысын эстегенде жүрөгүм тыз.

Досторум, аруу, таза тилектерим,
Ак таңда силерге деп жөнөткөнүм
Сыртта кар айлана тынч, а мен жатам,
Ыр токуп, баарыңарга айтып салам.

Кар менен аруулукту берип кудай,
Болбосун пенделерде эч бир убай.
Достукка сунган колдор бек кармашсын,
Ыр жазып ыр дүйнөдө эч талбасын.

Бакытка, ийгиликке, тосколдукка,
Достук кол ажырабай бир таймашсын.
Улуулук жашап турсун жүрөктөрдө,
Аруулук үмүт берсин тилектерге.

* * *

Ақ таң менен жарысып тең турғанлар,
Тиришиликке көңилин бурғанлар.
Ийман бизден қашып кетсе, сол жаман,
Жақсы сөзден сөйлесейик туўғанлар.

Адасыўдан аласлаған жанлар бар,
Жол бар жерде ҳақыйқат бар, жалған бар...
Ақыл бизден безип кетпестен бурын,
Ақ-қараны аңлайықшы, туўғанлар.

Иштен жылап, ал сыртынан күлген бар,
Жақсы сөзди өмир бойы күткен бар,
Тириликте тарыспайық, сый болсын,
Сыйласық деп жанын жағып жүрген бар.

Қуўанышың тең бөлисип турған бар,
Қәдир-қымбатыңды жерге урған бар.
Көр дүньяға ҳасла тулға болмаймыз,
Қымбат сөзден сөйлейик-се, туўғанлар!

* * *

Ак таң менен тең ойгонуп тургандар,
Тирүүлүккө бүт көңүлүн бургандар.
Ыйман бизден качып кеткен өңдөнөт,
Жакшы сөздөн сүйлөйлүчү туугандар.

Адашуудан алдастаган жандар бар,
Акый айтып азап жолун салган бар.
Акыл бизден безип качкан өңдөнөт,
Ак-караны ылгайлычы туугандар.

Ичтен ыйлап, а сыртынан күлгөн бар.
Жакшы сөздү өмүр бою күткөн бар,
Тирүүлүктө талашыбыз сый болсун,
Сый үстүндө жанын үрөп сүйгөн бар.

Кубанычын тең бөлүшүп турган бар,
Назарыңды жерге чаап урган бар.
Көр дүйнөгө түркүк деле болбойбуз,
Кымбат сөздөн сүйлөйлүчү туугандар.

* * *

Өмир тоқтамастан зымырай берер,
Ўақыт ушқан қустай қанатын керер.
Көзлеримде ҳижран қалқыған менен,
Көкирегимде жигер ой-қырға желер.

Қараңғы түнлерге шериклес ойым,
Шатыраш ҳәм шым-шытырықдур жолым.
Бағытым қаяққа? Барарман болжап,
Қағаз, қәлем менен бәнт мениң қолым.

Тәғдирдиң таслары қайнатып шорым,
Сынақлары питпей жайғанда торын.
Бир ғана жырларым келер жәрдемге,
Көрсеткен ҳал маған жолымның оңын.

Жақсылықлар тосар садақтың оғын,
Кешер болсам талай қызарған шоғын.
От болып лаўлайды қәлбимде недур,
Бирим-бирим үзип сынақлар торын.

Ўақыт зымыраўда суймырық қусап,
Нәлшем еле жап-жас, өмири узақ.
Ханама сыймаспан туншығып базда,
Ушарман бийикке қойса да тусап.

Аўа, ушқанда да бәлент ушаман,
Тек сонда қумарым тарқар қусаған,
Жетелеп турғанда муҳаббат жыры,
Жасыл көклем келсе сайрап ушаман.

* * *

Токтобой өмүр, жол жүрүп келет,
Убакыт камгак, канатын керет.
Көзүмдө карек карыккан менен,
Көөдөндө эргүү ой-кырга желет.

Караңгы түнгө шериктеш ойум,
Чатыраш болуп чытырман жолум.
Багытым кайда? Боолголоп барам,
Жаздансам барак, калемде колум.

Тагдырдын ташы кайнатып шорум,
Сыноосу бүтпөй жайганда торун.
Бир гана ырым жардамга келет,
Көргөзүп мага жолумдун оңун.

Эргүүлөр тосот жебенин огун,
Кечкенде нечен кызарган чогун.
От болуп жанат тай туяк туйлап,
Бырчалап үзүп сыноонун торун.

Өткөрүп өмүр эргүүлөр менен,
Көчөтүм жапжаш, тамыры терең.
Кутуга сыйбай тумчугуп кетет,
Учамын бийик койсо да ченем.

Учамын бийик, бийикке учам,
Ирмемге бир аз таркасын кусам.
Махабат ыры жетелеп турса,
Көктөмгө карай көкөлөп учам.

ӨЗ ҚОЛЫҢ МЕНЕН БЕРИП КЕТ

Жаўын селлетип өткенде,
Түнги жел жүзиң өпкенде,
Аўылыма мениң келип кет,
Шырағы үйдиң өшкенше,
Өкинтип күнлер өткенше,
Кеўил ышқыдан кешкенше.
Қайрыла кеткил қыстама,
Жаз қурақ гүзге көшкенше.

Гүл ғумша жерге түскенше,
Сабағы қуўрап питкенше,
Жолаўшы болып келип кет,
Үмиттиң жибин үзгенше.
Таңғы жел ойын салғанша,
Жаслықтан маўқым қанғанша.
Жол бойы хабар алып кет,
Илинбей кирпик қалғанша.

Сабалап ушқын бәҳәрге,
Қос қанат сермеп талғанша,
Тосқынлық болса жеңип өт,
Әрманлап жылап қалғанша.
Аўылға жақын келип кет,
Аңсаған гүлиң терип кет.
Ынтықтырмастан адамды,
Өз қолың менен берип кет.

Арзыўға толған гүл дәстең,
Күттирмей өзиң берип кет.

ӨЗ КОЛУҢ МЕНЕН БЕРИП КЕТ

Күзгү жаан төгүп өткөндө,
Түңкү жел жүзүң өпкөндө.
Айлыма менин келип кет,
Чырагы үйдүн өчкөнчө.
Өкүнтүп күндөр өткүчө,
Көңүлдөн сүйүү өчкүчө.
Кайрыла кеткин кыштоомо,
Жаз курак күзгө көчкүчө.

Гүл бүрү жерге түшкүчө,
Сабагы куурап бүткүчө.
Жолоочу болуп келип кет,
Үмүттүн жибин үзгүчө.
Таңкы жел оюн салганча,
Жаштыктан моокум канганча.
Жөн эле кабар алып кет,
Ирмелбей кирпик калганча.

Сабалап учкун көктөмгө,
Кош канат сермеп талганча.
Тоскоолдук болсо жеңип өт,
Армандап ыйлап калганча.
Айлыма жакын келип кет,
Арзыган гүлүң терип кет.
Арманга салбай адамды,
Өз колуң менен берип кет.
Арзууга толгон букетиң,
Күттүрбөй өзүң берип кет.

ҚОРҚТЫҢ БӘЛКИМ

Байқатпай пышақ урдың, өлгеним жоқ,
Көксимниң тилингенин көргениң жоқ.
Тирилей не ушын көмдиң топыраққа?
Көмилип гөрдиң ишин көргеним жоқ.

Шөктирдиң балшық сазға, шөккеним жоқ,
Өширдиң көздиң нурын, өшкеним жоқ.
Жүзимниң жылмыйыўын жанландырып,
Хош айтып бул әлемнен кеткеним жоқ.

Жығылттың дузақ қойып орға түртип,
Демимди буўып турдың, ызғар бүркип,
Шоршынып турғанға уқсайсаң сен,
Гөнермес жыр дүньямнан ойың үркип.

Күлкимди буўғың келди, буўылмадым,
Көз жасқа жуўғың келди, жуўылмадым.
Көңилдиң кемтиклерин толтырғанға,
Көкелеп ырғақ пенен жыр жырладым.

КОРКТУҢ БАЛКИМ

Байкатпай бычак урдуң, өлгөнүм жок,
Көөдөндүн тилингенин көргөнүң жок.
Тирүүлөй нечен көмдүң топуракка,
Көмүлүп көрдүн ичин көргөнүм жок.

Чөктүрдүң балыр сазга, чөккөнүм жок,
Өчүрдүң көздүн нурун, өчкөнүм жок.
Жүзүмдөн жылмаюуну жандандырып,
Кош айтып бул ааламдан кеткеним жок.

Жыгылттың тузак коюп орго түртүп,
Демимди бууп турдуң, ууңду буркуп.
Чочулап турдуң окшойт көөдөндөгү,
Көөнөрбөс ыр дүйнөмдөн оюң үркүп.

Күлкүмдү буугуң келди, буулбадым,
Көөдөндү жуугуң келди, жуулбадым.
Көңүлдүн кетиктерин толтурганга,
Көкөлөп ыргак менен ыр ырдадым.

СҮЙИНИЎ МЕНЕН ТАҢЫРҚАНТАЙЫН

Сүймесе де мени биреў берилип,
Қарар жолларыма мүмкин кешигип.
Ышқы жырын жырламақтан таймайман,
Мен биреўди сүйдиргендей сезилип.

Сүймесем де мен биреўди берилип,
Жанып күйип ой баўырым езилип,
Ышқы жырын жырлаў менен өтемен,
Мен биреўди сүйген жандай сезилип.

Ышқы жырын жаздым, тағы жазаман,
Мен сүйиўди сүйип келген адамман.
Бир жаралған ялғаншыда, өмирде,
Ышқы жырын жырлап көңил ашаман.

Муҳаббаттың даңқын жырлап жазаман,
Мен оны баҳалап келген адамман.
Өмир, ышқы бир өмирге бир келер,
Муҳаббат деп жырлап маўқым басаман.

Ышқы жырын жырлаў қандай кеўилли!
Бул өмирде ең жаманы өкиниў.
Не екенин билмесем де сүйиўдиң,
Жырым менен жасартайын көңилди.

Муҳаббат деп жырлар жазсам көңилли,
Муҳаббат та узартар дер өмирди.
Муҳаббатты жырлай берип ҳәрдайым,
Жырым менен узартайын өмирди.

СҮЙҮҮНҮ МЕН ДАҢКТАЙЫН

Сүйбөсө да мени бирөө берилип,
Жоодур карап жолум тосуп кезигип.
Сүйүү ырын ырдагандан тажабайм
Мен бирөөнү сүйдүргөндөй сезилип.

Сүйбөсөм да мен бирөөнү берилип,
Жанып күйүп эт жүрөгүм эзилип.
Сүйүү ырын ырдап дайым өтөмүн,
Мен бирөөнү сүйгөн жандай сезилип.

Сүйүү ырын жаздым дагы жазамын,
Мен сүйүүнү сүйүп келген адаммын.
Бир жаралган бул жашоодо, өмүрдө,
Сүйүү ырын ырдап көңүл ачамын.

Махабатты даңктап ырдап жазамын,
Махабатты баалап келген адаммын
Өмүр, сүйүү бир өмүргө бир келет,
Махабат деп ырдап көңүл ачамын.

Сүйүү ырын ырдап өтөм көңүлдүү,
Бул өмүрдө эн жаманы өкүнүү.
Эмне экенин билбесем да сүйүүнүн,
Ырым менен жашартайын көңүлдү.

Махабат деп ырлар жазам көңүлдүү,
Махабат да узартат дейт өмүрдү.
Махабат деп ырдап өтөм анда мен,
Ырым менен узартайын өмүрдү.

ҚАЙЫРЛЫ ТАҢ

Қайырлы таң ҳасыллардың ҳасыллары,
Дүньясы жыр дүньяға жақынларым.
Жыр менен таң атырып, күн кеширип,
Сағынып жолын күткен ақынларым.

Сәлемиң қабыл болсын ҳәр бир таңда,
Бахыт қусы қона берсин ҳәр бир жанға.
Жыр менен басқан жолың, кең әлемиң,
Толып турсын шоқ күлки, шадлықларға.

Бахыттың нуры жаўсын, төгилмесин,
Қайғыдан қабырғалар сөгилмесин.
Гей күнги көңил суўып қалған исти,
Бүгинги ийгиликлер түўеллесин.

Қайырлы таң, шайыр жанлы жақсыларым,
Қәлеймен бул өмирдиң жақсыларын.
Ҳәр күни сәлем берип, әлик алып,
Қарсы аламан қуўанып бүгин таңым.

КУТМАН ТАҢ

Кутман таң асылдардын асылдары,
Дүйнөсү ыр дүйнөгө жакындарым.
Ыр менен таң атырып, күн кечирип,
Сагынып жолун күткөн акындарым.

Саламың кабыл болсун ар бир таңда,
Бакыт куш коно берсин ар бир жанга.
Ыр менен баскан жолуң, кең ааламың,
Бөксөрбөй толуп турсун күлкү, шаңга.

Бакыттын нуру жаасын, төгүлбөсүн,
Кайгырып кабыргалар сөгүлбөсүн.
Кээ күнкү көңүл ооруп калган ишти,
Бүгүнкү ийгиликтер төгүндөсүн.

Кутман таң, шайыр шатман жакшыларым,
Каалаймын бул өмүрдүн жакшыларын.
Ар күнү салам берип, алик алып,
Кубанып тосуп турам бүгүн таңым.

* * *

Ата-анасы белгисиз көп өспирим,
Тири жетим, жүзлеринде күлки жоқ!
Бөбеклей баллар үйине тасланған,
Ызадан ишлери жалын, сырты шоқ.

Кең көшеде көрип қалса тосаттан,
Бирер ерли-зайыплыны төзимли,
Ата-анам усы емеспекен деп,
Кешер жүрегинен дәртли сезимди.

Ержетпекте жас теректей буралып,
Ойы менен бойы теңнен жетилип.
Минут сайын шыйратылар бир үмит,
Сынар жигер, азапланар отырып.

Күнлердиң бир күнлеринде сабақта,
Тапсырмада сөз таласып дослары,
«Ең сулыў сөз» қайсы деген сораўға,
Жуўап излеп, бас қатыра баслады.

Бири айтты: «жаным» деген сулыў сөз,
Бири айтты: «мийрим толы жыллы көз».
Ал биреўи басын алып төменге,
Қол көтерди ҳәмме жым-жырт болған гез.

Көзлер сөйлеп, бала қәддин дүзеди,
Муғаллим «қәне, ортаға кел!» деди.
Класс жым-жырт, қулақ түрер барлығы,
Ал өспирим оларға сыр бермеди.

«Сөзлердиң бәри де сулыў шынында,
Бул сөз толы меҳир менен жылыўға.
Өмиримде айта алмаған бир мәрте,
«Ана» деген сөздиң өзи сулыў-дә!

Буны неге айтпадың деп сорамаң,
Қай анадан туўылғанман? Билмедим!
«Ана» деген сөзди айтыў буйырмай,
Сум тәғдирди талай ирет тилледим.

«Ана» деген сөздиң өзин билемен,
«Ана» деген сөздиң өзин сүйемен.
Айтарым көп мен көрмеген анаға,
«Гина кимде?» Биле алмай күйемен.

Класс жым-жырт, жас қуйылып көзлерден,
Ақ-қара тәғдирден ишлей езилермен.
Ана-бала айрылмасын ҳеш қашан,
«Ана» уллы сөз екенин сезинермен.

* * *

Көчө бала болуп өсүп өспүрүм,
Ата-энеси белгисиз да дайны жок!
Бөбөгүндө балдар үйдө ташталып,
Ызалыктан ичи жалын, сырты чок.

Кең көчөдө көрүп калса кокустан,
Келишимдүү жигитти же айымды.
Ушул балким менин ата-энемби?
деген үмүт дүрт эттирди сезимди.

Бойго жетти жаш теректей буралып,
Ойу менен бою бийик жетилип.
Ар бир мүнөт чыйрыгуудан бир үмүт,
Карападай сынып турду кетилип.

Күндөрдүн бир күндөрүндө сабакта,
Чоң тапшырма, сөз талашып достору,
«Эң сулуу сөз» - кайсыл деген суроого,
Түйшөлүштү жооп издеп көптөрү.

Бирөө айтты «жаным» деген сулуу сөз,
Бирөө айтты сүйүү арнаган жылуу көз.
А бирөөсү башты ийип урматтоо,
Сылык дагы, урматка бай сыпаа сөз.

Көздөр сүйлөп, бала боюн түздөдү,
Мугалими колдон тартып кел деди!
Класс тыптынч, кулак түрөт баарысы,
А өспүрүм сөздүн ээсин издеди.

«Бардык эле сөздөр сулуу чынында,
Ушул сөздү айтпай калуу кыйын да.
Мен бой жеттим айта албагам бир жолу,
«Апа» деген сөздүн өзү сулуу да.

А эмнеге айтпадың деп сураба,
Туулгандан апакем ким билбедим.
«Апа» деген сөздү айтуу буюрбай,
Бул тагдырды далай жолу тилдедим.

«Апа» деген сөздүн өзүн билемин,
«Апа» деген сөздүн өзүн сүйөмүн.
Көздөрүмө көрүнбөгөн апага,
Айтаар сөз көп, кимибиздин күнөөбүз?»

Класс тыптынч, жаш куюлуп көздөрдөн,
Ак-караны тагдыр ылгап көздөгөн.
«Апа» деген асыл сөзгө байланган,
Эне-бала бөлүнбөсүн өңгөдөн.

Улутунган бала чыгып класстан,
Жутуп алды тамак бууган капасын.
Жер кезүүгө даяр эле бир өмүр,
Бүт ааламдан издеп алтын апасын.

* * *

Мәўжирген бурқасынлы дәрья болып,
Тастан-тасқа секирип, ырғып шықтым.
Жер түбин тесип шыққан булақ болып,
Тып-тынық мөлдиреген арзыў күттим.

Бөлинип аспандағы шоқ жулдыздан,
Туңғыйық жолда жалғыз баратырман.
Жолаўшы жалғар жолын тоқтамастан,
Нәзерим жақсыларға қаратылған.

Тап тастай жерге түсип, шашыламан,
Шашылған жерде гүллеп ашыламан.
Қылышын сүйреп келген боранда да,
Жақсы қосық жазыўға асығаман.

Кәрўан жолын жалғайман жырым менен,
Керегем көзгенеги кеңнен-кеңнен.
Көңлимниң күсегенин ислеймен мен,
Өмир берип қойғансоң Қудай деген.

Бахтымды қарлы таўға теңермен мен,
Сеўгиге жүрегимди бөлермен мен.
Жаратқан қоллап турса ҳәр бир демде,
Ҳақысын жырым менен төлермен мен.
Туўғаным, жақынымды, досларымды,
Ҳәр ўақыт айға, күнге теңермен мен.

* * *

Аскадан агып түшкөн дайра болуп,
Тоо-ташка жанчып эргүүм агып түштүм.
Жер түбүн тешип чыккан булак болуп,
Туптунук мөлтүрөгөн арзуу күттүм.

Бөлүнүп асмандагы топ жылдыздан,
Туңгуюк жолдо жалгыз баратамын.
Жолоочу жолун улайт токтобостон,
Жолукса жакшы адамдар жанашамын.

Топ таштай жерге түшүп чачыламын,
Чачылган жерде гүлдөп ачыламын.
Кылычын сууруп келген бороондо да,
Жакшы ырды жазуу үчүн ашыгамын.

Кербендин жолун улайм ырым менен,
Көнөргөм уютулган кенен-кенен.
Көңүлүм көксөгөнүн аткарамын,
Өмүргө койгучакты Кудай ченем.

Бактымды аппак карлуу тоого теңейм,
Сүйүүгө жүрөгүмдү арнап, бөлөйм.
Жараткан колдоп турса ар бир мүнөт,
Экөөнү ырым менен сүйөп, жөлөйм.

Тууганым, жакынымды, досторумду,
Ар убак асмандагы күнгө теңейм.

ТУРАР ҚОЖАМБЕРДИЕВТИҢ ЖАРҚЫН ЕСТЕЛИГИНЕ

Талай жырды шаршамастан жаратып,
Жүрегинен арзыў нурын таратып,
Поэзия әлемине жол салды,
Ел нәзерин ай, жулдызға қаратып.

«Көлшиктеги ай» китабы төл басы,
Болсадағы шайырлардың ең жасы,
Көкирегине сыйдыра алмай сап ышқын,
«Биз турған жер - бийик таў» деп жыр жазды.

«Қызыл алма» жыр жыйнағын оқысаң,
Муҳаббатқа балқып ушып толқысаң,
«Таў үстиндеги күн» китабы нур шашар...
«Таңғы жулдыз» топламына қол созсаң...

«Ай тийген таў» нурын шашып жүрекке,
«Жыр булақтан» жырлар ағып қуралған.
«Баллар ушын базарлық» жыр жазса,
«Борукер жан» нөсер болып буралған.

«От өшпеген қоламтада» қайнаған,
«Кыл чокулар» бүлбил болып сайраған.
Турар ағам жазған ҳәр бир жырында,
«Мен таўлардан уллыман» деп жайнаған.

«Ақ булттай енекем» дийип толғанса,
«Желбиреши жырдың аппақ парусы».

«Питпес тема», «Жамғыр сести», «Ғаррылық»,
Бар үмитти алға сүйрер жаңғырып.

Баллар ушын жазып нешше жырларды,
«Кетик тисте» айтқан сулыў жыр қалды.
«Бизиң күшик жумалақ» деп қуўантса,
«Гүл теңизи» гүллеп турды сырларды.

Поэзия әлеминде жыр сынып,
Шексизликти жырлар менен жаратқан.
Турар ағам урпақларға өнеге,
Алтын тамға бөлеклерин таратқан.

Ҳәр бир жыры алп ақын еңбеги,
Әсирлерден әсирлерге сақланар.
Әўладларға сабақ болып ҳәр бәйит,
Ирет пенен кириспе сөз басланар...

Шайыр жасар қосық қатарларында,
Шайыр тири аўладлардың ядында.
Туў бийиктен күлимсиреп қол былғап,
Жыр дүньядан сәлем айтар халқына...

Шайыр тири жыры менен оралған,
Жырлары да тал шыбықтай буралған.
Бесиктеги нәресте де жыламай,
Жырын уғып, жүзге күлки таралған.

ТУРАР КОЖОМБЕРДИЕВДИН ЖАРКЫН ЭЛЕСИНЕ

Түркүн ырды чарчабастан жаратып,
Жүрөгүнөн арзуу нурун таратып,
Поэзия ааламына жол салды,
Турар агам, ай жылдызга жанашып.

«Көлчүктөгү ай» китеби төл башы,
Болсо дагы акындардын эң жашы.
Көөдөнүнө батыра албай сүйүүсүн,
«Биз турган жер - бийик тоо» деп ыр жазды.

«Кызыл алма» ыр жыйнагын окусаң,
Махабатка балкып учуп толкусаң.
«Тоо үстүндөгү күн» китеби нур чачат.
«Таңкы жылдыз» ыр жыйнака кол сунсаң.

«Ай тийген тоо» нурун чачып жүрөккө,
«Ыр булактан» ырлар агып куралган.
Балдар үчүн» Базарлык» деп ыр жазса.
«Боорукер жаан» нөшөр болуп буралган.

«От өчпөгөн коломтодо» кайнаган,
«Кыл чокулар» булбул болуп сайраган.
Турар агам жазган ар бир ырында,
«Мен тоолордун уулумун» деп жайнаган,

«Ак булуттай энекем» деп толгонсо,
«Желбиречү ырдын аппак парусу».
«Бүтпөс тема», «Жамгыр жыты», «Карылык»,
Бар үмүттү алга сүрөйт жаңырып.

Балдар үчүн жазып нечен ырларды,
«Кетик тиште» айткан жашоо жыргалды.
«Биздин күчүк кумалак» деп кубантса
«Гүл деңизи» гүлдөп турду сырларды.

Поэзия ааламында ыр сунуп,
Чексиздикти ырлар менен жараткан.
Турар агам урпактарга көөнөргүс,
Алтын тамга белектерин тараткан.

Ар бир ыры алп акындын эмгеги,
Кылымдардан кылымдарга сакталат.
Урпактарга сабак болуп ар бир сап,
Ирет менен сөз башаты башталат.

Акын тирүү жашайт ырдын сабында,
Акын тирүү урпактардын жадында.
Тээ бийиктен күлүмсүрөп кол булгап,
Ыр дүйнөдөн салам айтат баарына.

Акын тирүү ыры менен оролгон,
Ырлары да сүйүү менен торолгон.
Бешиктеги бала дагы ыйлабай,
Ырын угуп, жайдар күлүп соорондгон.

КЕТКЕН ЕКЕН...

Жалын жаслық жүректе ҳеш картаймас,
Деми менен жан дүньяны арыўлап,
Өмир өшегиссе де ҳеш ортаймас,
Әжеп сезимлерди алар баўырлап.
Жүрек сүйсе усы жаслық ушқынлы,
Бирақ үмит жүги барар аўырлап.

Жаслық деген о-ҳо қандай жаңғырар,
Жас гезлерде көп нәрседен жаңылар.
Бахыт екен гейде усы жаңылыў,
Енди қайдан усы қурақ табылар.
Қолдан келсе қайта излеп барарман,
Тентекликти қайта баслап жаңалап.

Жигит көрсек уялғаннан бекинип,
Тик қарамай, сөз сөйлемей есилип,
Ийбе менен гүнәкардай жер қарап,
«Сөз келмесин, болмасын деп шийкилик»,
Қайран жаслық баяўлықтың кесири.
Жыллар өткеннен соң жүрмиз өкинип.

Қалған екен бир көз қарас татлы гез,
Көкирегимде өшпес болып бекинип.

КЕТКЕН ЭКЕН ЧЕКЕСИНЕН КЕТИЛИП

Жалын жаштык жүрөктө эч карыбайт,
Деми менен жан дүйнөнү аруулап.
Өр таянган өмүргө да карабай,
Сенек болгон сезимдерди дарылап.
Жүрөк сүйсө ошол жаштык учкуну,
Жашай берет үмүт берип жаңылап.

Жаштык кез ээ кандай сонун жаңырат,
Курч мезгилде көп нерседен жаңылат.
Бакыт экен кээде ошол жаңылуу,
Эми кайдан ошол курак табылмак.
Колдон келсе кайра издеп бармакмын,
Тентектикти кайра баштап жаңылап.

Жигит көрсөк уяндыктан бекинип,
Тик карабай сөз сүйлөбөй чечилип.
Ыйбаа менен, күнөөлүүдөй жер карап,
«Сөз тийбесин, болбосун деп чекилик».
Кайран жаштык боёлуктун күнүндө,
Кеткен экен чекесинен кетилип.

Калган экен бир көз караш, таттуу кез,
Карегимде өчпөс болуп бекинип.

БИЛМЕДИҢИЗ

Қызғылтым болып сизиң илебиңиз,
Дүкилдеп қатты соғып жүрегиңиз.
Қол созып сәлем айтып нурың төгип,
Күлимлей қарап алып жүр дедиңиз.

Көкирекке қатқан талай татлы сөзди,
Айта алмай эх, әттең жүрек езди.
Жасырып кирпик пенен жанған отты,
Еслеймен еликтирген татлы гезди.

Қумарлы қара көзди илмедиңиз,
Жүректеги ҳәўирди билмедиңиз.
Сездирмей урланып көз қырын салып,
Мендеги от, жалынды үрледиңиз!

БИЛБЕДИҢИЗ

Кызгымтыл болуп сиздин илебиниз,
Дүкүлдөп катуу согуп жүрөгүңүз.
Кол сунуп салам айтып нуруң төгуп,
Күлүңдөй карап алып сурдөдүңүз?

Карекке катып далай таттуу сөзду,
Айтылбай эх, аттиң ай жүрөк эзди.
Жашырып кирпик менен жанган отту,
Эстеймин ээликтирген таттуу кезди.

Кумарлуу кара көздү ирмедиңиз,
Көз менен ичте демди иргедиңиз.
Байкабайт деген өндүү көз кыр салып,
Мендеги от, жалынды үйлөдүңүз!

* * *

Гүркиреп аққан дәрьяның,
Орнында аңғар қалды ма?
Жумысқа елткен ески жол,
Есиңе бизди салды ма?

Зырлаған жыллар соңында,
Үмиткер көңил түңилген.
Жанында енди басқа адам,
Жымыя қарап тигилген.

Салынған қызыл жолағым,
Саратан күнде қуры кетти.
Сағыныш толған көз нуры,
Сен менен бирге бир кетти.

Қырмызы көйлек камзолым,
Кийгенде еске түсесең.
Өтермен гезип қыялда,
Жаслықтың жасыл көшесин.

Ғуссаға толған күнлерим,
Ерк бермей қолдан жетелер.
Зақымлар мезгил, аямас,
Кешеўлединң бе? Өте бер.

Жағаңды оңлап дүзеген,
Жолыңды тосқан мен емес.
Көзиңнен көзин алмаған,
Ал бизиң ышқы бир елес.

* * *

Күркүрөп аккан дайранын,
Ордунда нугу калдыбы?
Жумушка барчу эски жол,
Эсиңе бизди салдыбы?

Жыдыган жылдар соңунда,
Үмүткөр көңүл түңүлгөн.
Жанында эми башка адам,
Жылмая карап тигилген.

Салынган кызыл жоолугум,
Саратан күндө өңү өчтү.
Сагыныч толгон көз нуру,
Сен менен бирге бир кетти.

Кырмызы көйнөк, кемселим,
Кийгенде эске түшөсүң.
Аралап өтөм кыялда,
Жаштыктын жашыл көчөсүн.

Кусага толгон күндөрүм,
Ээ бербей колдон жетелейт.
Закымдайт мезгил, өр таяп,
Келишиң неге кечендейт?

Жакаңды оңдоп-түзөгөн,
Жолуңдан тосчу мен эмес.
Көзүңдөн көзүн албаган,
Ал биздин сүйүү, бир элес

ҚӘСИЙЕТИҢДИ ҚӘСТЕРЛЕЙМЕН, ӘКЕЖАН

(Күтилмеген жерден 1996-жылы әлемнен өткен әкежанымның видеосы келди. Мени жақыннан таныған Байполат иним жөнетти. Аға, үлкен рахмет. Қайта-қайта көрип, босасып, жылап алдым. Видеода бир топар ақсақаллар алдында бала жетелеген ақ сақаллы қария мени баққан әкежаным Батай.)

Қәсийетиңизден қайылман, ғаррылар,
Күлкиң, сөзиң қайдан енди табылар?
Басқан изиң, ақ қар, көк муз болса да,
Қара қызың топырағыңа табынар.

Шайқалысы қуп жарасқан ғаррылар,
Көзге ысық жүзлериңди бәри бар.
Бириң атам, бириң ағам едиңлер,
Күсесем де енди қайдан табылар?

Жүргениңиз байрам еди, бағ еди,
Көше көрки жарық еди, таң еди.
Қос туяғы тас талқанлар тулпардай,
Жүрислериң шыйрақ еди, шар еди.

Сол бир көше, сол бир аўыл, сол бир үй,
Күлки, шадлықты өзине сиңирген.
Ақ сақаллы алпамсадай тал-терек,
Ақ қар жаўса, ийинағаштай ийилген.

О, әкежан, өмирден көп налындым,
Сүрингенде руўхыңа шағындым.
Туў аспаннан көрдиңбекен қызыңды?
Қалғанлығын ортасында жалынның.

КАСИЕТИҢДЕН КАГЫЛАЙЫН АТАКЕМ

(Күтүлбөгөн жерден 1996-жылы тартылган атакемдин видеосу келди. Мени жакындан тааныган Байболот иним жөнөттү. Ага чоң рахмат. Кайра-кайра көрүп, бошоуп, ыйлап алдым. Видеодо топ аксакалдын алдында бала жетелеген ак сакалдуу карыя мени баккан атакем Батай.)

Касиетиңден кагылайын карылар,
Күлкүң, сөзүң кайдан эми табылар?
Баскан изиң, ак кар, көк муз болсо да,
Кара кызың турпагыңа табынаар.

Жайкалышы жарашышкан карылар.
Көзгө жылуу, жакынсыңар барыңар.
Бириң атам, бириң авам ээрчишип,
Көксөсөм да эми кайдан табылаар?

Жүргөнүңөр майрам эле, шаң эле,
Көчө көркү жарык эле, таң эле.
Кош туягы ташты жанчкан тулпардай,
Жүрүшүңөр чыйрак эле, шар эле.

Ошол көчө, ошол айыл, ошол үй,
Күлкүңөрдүн ар бир шаңын сиңирген.
Ак сакалдуу абышкадай тал-терек,
Ак кар жааса, так силердей ийилген.

Оо атаке, карааныңа кагылдым,
Кайра-кайра тиктей берип, жалындым.
Тээ асмандан көрдүң бекен кызыңды?
Калгандыгын ортосунда жалындын.

ҚЫЯЛДЫҢ КҮШЛИЛИГИ

О, әне!
Таң атпай тығылысып автобуста,
Баратырмыз оқыўға ҳәм жумысқа.
Қысылып қалсақ та биз қайыл едик,
Шырпының шөплериндей бул турысқа.

Сүйкимли көзлерге көз урлап қарар,
Арзыўды көпшиликтен излеп қалар.
Автобус шайқалғанда жаға услап,
Сылтаўлап гей бир жигит қызды қармар.

Ересеклер сирескен қыз-жигитке,
Отырып-ап суқланып көзин қадар.
Автобустың тезирек бәндиргиге,
Жетип барыўын бунда ҳәмме қәлер.

Сүрме көз сулыў қыздың шашларынан,
Боз бала айырмастан көзин қадар.
Сөз салыў былай турсын, жақын барыў,
Тығылыстан терлеп-тепшип жерге қарар.

Отырып бүгин сол бир автобусқа,
Жаслығыма қыдыртқандай тәғдир мине.
Ушқыр қыял бийлеп бар ақылымды,
Есимнен шықты түсер бәндирги де.

Тоқтама, тоқтай көрме ақ автобус,
Жеткергил жаслығымның аўылына.
Мендағы қызыл көйлек кийип алып,
Барайын сүйген оқыў сабағыма.

КЫЯЛДЫН КҮЧТҮҮЛҮГҮ

Оо, анда!
Таң атпай кыналышып автобуста,
Барабыз окуу жайга же жумушка.
Кысылып калсак да кайыл элек,
Ширелип ширеңкедей бул турушка.

Сүйкүмдүү көздөр көздү улам карайт,
Арзууну көпчүлүктөн издеп самайт.
Автобус чайпалганы жага түшүп,
Шылтоолоп кээ бир жигит кызды кармайт.

Улуулар кыналышкан кыз-жигитке,
Олтуруп суктануудан көзүн кадайт.
Автобус жолугушуу аялдама,
болгондой ушул саатты баары самайт.

Сурма көз сулуу кыздын чачтарынан,
Боз улан уурдана көзүн албайт.
Кеп салуу мындай турсун жакын баруу,
сүрдөөдөн тердеп-тепчип жерди карайт.

Олтуруп бүгүн ошол автобуска,
Кайрылып барып келдим жаштыгыма.
Кыялдын күчтүүлүгү алаксытып,
Эсимден чыкты түшөөр аялдама.

Токтобо, токтой көрбө ак автобус,
Жеткиргин жаштыгымдын айылына.
Мен дагы кызыл көйнөк кийип алып,
Барайын сүйгөн окуу, сабагыма.

* * *

«Дыз» еткен жүректеги муҳаббатым,
Бекинсе гүзги нөсер арасына.
Сыпқанап жылға киби көзден жасым,
Даўа излер жүректиң жарасына.

Аяўлы сезим бүгин ушып турар,
Нөсердиң соққысына жүзин тоса.
Жуўып сәл ғубарлардың сырқындысын,
Тамырын қалдырмастан кесер қоса.

Гүйзелип неликтендур тыншымассаң,
О, сезим, сени мен де түсинемен.
Өр жаққа биргеликте баратырып,
Байқадым баўырымның, исингенин.

Тымсырайып кеш геўгимде жалғыз шамдай,
Үмитти сабыр-төзим турар тиреп.
Ал бирақ жүректеги муҳаббаттың,
Ушқыны арнап турар арыў тилек.

* * *

«Тыз» - эткен жүрөктөгү махабатым,
Жашынса күзгү нөшөр арасына.
Сарыгып шүүдүрүмдөй агып жашым,
Дары издейт жүрөктүн карт жарасына.

Аялуу сезим бүгүн үшүп турат,
Нөшөрдүн запкысына жүзүн тосо.
Жууп сал кусалыктын урандысын,
Тамырын калтырбастан кесип, кошо.

Түйшөлүп эмнегедир тынчыбасаң,
Оо сезим, сени мен да түшүнөмүн.
Өр таяп биргеликте бара жатып,
Байкадым ооруганың, үшүгөнүң.

Томсоруп кеч күүгүмдө жалгыз шамдай,
Үлүңдөп үмүт дагы араң күйөт.
А бирок жүрөктөгү махабаттын,
Учкуну арнап турат аруу тилек.

ЖАСЛЫҚ ШАҒЫМ ҚАЙТЫП КЕЛЕР БОЛҒАНДА...

Жаслық шағым қайтып келсе, ышқымды
излеп жүрер-ем,
Бой-сыныңа нәзер таслап жайдары ғана күлер-ем.
Жүрегиме жасырып айталмаған сырларың,
Бир қараўда көзлериңнен оқып, билип алар-ем.

Жалын шағым қайтып келсе, мәс боп күлип барар-ем,
Бир гәп айтып, он рет күлип кеўлиңди де алар-ем.
Сениң жүрек-баўырыңды езип турған сырыңды,
Ол жақ, бул жаққа өтип жүрип ақыры билип қалар-ем.

Жаслық шағым қайтып келсе, жалын
шашып барар-ем,
Жымыйып қарап ышқының жалынында жағар-ем.
Шыннан сүйип, ҳеш нәрсени сезбегендей сол гезде,
Сени шыннан сүйдирер-ем, ҳижранларға салар-ем.

(Ески дәптерде)

ЖАШ КЕЗИМ БОЛСО

Жаш кезим болсо, жаныңа жакын бармакмын.
Жамалың карап, жайдары күлүп жанмакмын.
Айталбай жаткан, катылган сенин сырыңды
Көзүңдү карап, сөздөрүң окуп алмакмын.

Курч кезим болсо, тийише сага бармакмын,
Көп сөзду сүйлөп, шаштыңды такыр алмакмын.
Шоктука салып көөдөндү эзген сырыңды,
Эркелей карап көзүңдөн окуй алмакмын.

Жаш кезим болсо жалыным чачып бармакмын
Жылмая карап жалындуу отто жанмаксың
Байкатбай сүйүп, билмексен болуп ар убак.
Сүйгүзүп сени азапка абдан салмакмын.

ӨТКЕНДИ ҚАЙТА ШАРЛАДЫҚ

Күн ара барып булаққа,
Ғайбана ашық төрем деп,
Тоқып өзиңе қол шаршы,
Сақлаған едим беккемлеп.
Кисеңе қәйтип салсам деп,
Қарай берер-ем елеңлеп.

Әтшөктиң тыңлап сайрауын,
Гүллердиң қарап жайнауын,
Көзим алалмай көзиңнен,
Көңлиңе көңлим байладым.
Айталмай кеткен сол гезде,
Дәртимди терең ойладым.

Ай батса түнек тарқалып,
Таң менен қоса жалғанып,
Жолымды тоссаң жорғада,
Өзиңди өзиң қолға алып.
Ўақыт дым қысқа турмайды,
Биз де онша көп турмадық.

Ынтықлығыңа күш берип,
Келмекте мине қарасың.
Жолығалмасам кеширгил,
Бөлинбес, егиз адашым.
Сен де есиңде сақлап қал,
Қыймаслықлардың бахасын.

Қыялай кеткен өмирдиң,
Өрине шықтық таянып.
Өртеңге салған сезимди,
Екеўимиз бирге аядық.
Ғубарға толған көз бенен,
Өткенди қайта шарладық.

ӨТКӨНДҮ КАЙРА САМАДЫК

Күн алыс барып булакка,
Керемет көзүң көрөм деп.
Саймалап сайган бет аарчы,
Сактагам элем белендеп.
Шурусун тизип коздогом,
Күрмөңө салып берем деп.
Күкүктүн тыңшап сайрашын,
Гүлдөрдүн карап жайнашын.
Көзүңдө нурга байланып ай,
Сүрдөгөн элем кыйбасым.
Айталбай кеткем ошондо,
Дартымдын терең ырбашын.

Ай батса бүтпөй кусалык,
Таң менен кошо уланып.
Жоргоңду тартып тизгиндеп,
Жолумдан тостуң кубанып.
Убакыт кыска турбайбы,
Тиктешип бир аз турбадык.

Кылымга тете күч берип,
Келатат ээрчип карашың.
Жолукпай калсам кечиргин,
Бөлүнбөс, эгиз адашым.
Сен дагы эстеп, сактап кал,
Кыялбай кеткен карашым.

Кыялай кеткен өмүрдүн,
Өрүнө чыктык таянып.

Өкүткө салган сезимди,
Экөөбүз бирге аядык.
Кусага толгон көз менен,
Өткөндү кайра самадык.

ҚУШАҚЛАП АЛДЫМ, ҚУШАҚЛАП

Гүз. Жаўын жаўса тоқтамай,
Төбемди жаптың ентелеп,
Ғамқорлық жағып жаныма,
Назлы қарайман еркелеп.
Ҳасылын ойдың байқамай,
Тур еди жаўын себелеп.

Қанатын жайған бүркиттей,
Қорғайсаң кетпей узақлап.
Табалмай сылтаў турғанда,
Қушақлап алдым, қушақлап.

Жағымлы қысқа көз қарас,
Дүньямды алды дузақлап.
Айтпайсаң сөздиң ашығын,
Сырың жасырып тас қылып.
Сынақтың питпей аяғы,
Санаға кирди бастырып.
Дусласса көзиң көзиме,
Тайсалдым сеннен ҳәс турып.

КУЧАКТАП АЛДЫМ, КУЧАКТАП

Күзгү жаан төксө токтобой,
Күрмөңдү жаптың өнтөлөп.
Камкордук жагып жаныма,
Наздана карайм эркелеп.
Асылын ойдун байкабай,
Албасам экен тепселеп.

Канатын жайган бүркүттөй,
Коргойсуң жаандан коомайлап.
Табалбай шылтоо турганда,
Кучактап алдым, кучактап.
Жагымдуу кыска көз ирмем,
Дүйнөмдү алды тузактап.

Айтпайсың сөздүн ачыгын,
Арзууңду бекем сыр кылып.
Сыноондун бүтпөй аягы,
Санаага салды бастырып.
Туш келсе көзүң көзүмө,
Тайсалдап турам аптыгып.

ГҮЗ ТҮССЕ

Гүз түссе өмириңниң парағына,
Жаслық тилермен кеўлиң дарағына.
Гүз бенен қоса ашылсын бахыт гүли,
Жазып жақсы күнлерди маңлайыңа.

Гүз түссе жадыраңқы жанарыңа,
Жаз келсин жан дүньяңа, жамалыңа,
Жадырап көңил қусың сайрай берсин,
Бүлбиллер арзыў арнап гүл бағыңда.

Гүз келсе жасыл шәмен, дарағыңа,
Жазайын арзыў жырын парағына.
Ышқы жалынын бүркken алаў отын,
Гүлге орап усынаман барғанымда.

КҮЗ ТҮШСӨ

Күз түшсө өмүрүңдүн барагына,
Жапжашыл жаштык каалайм сабагыңа.
Күз менен кошо ачылсын бакыт гүлү,
Тартуулап жакшы күндү маанайыңа.

Күз түшсө жакшынакай жанарыңа,
Жаз келсин жан дүйнөңө, жамалыңа.
Жадырап көңүл кушуң көкөлөсүн,
Булбулдар арзуу арнап гүл багыңда.

Күз келсе жашыл бакча, сабагына,
Жазайын арзуу ырын барагыңа.
Сүйүүнүн жалын бүркkөн алоо отун,
Гүлгө ороп тартуу кылам бараарымда.

* * *

Гүзги нөсер дүсир менен,
Түнертиўде жанарын.
Сылайы бар көрсин деген,
Қыстың берип хабарын.

Морыдан түтин буўдақлап,
Боз думанды аралар.
Ал қорада әке-бала,
Отынларын жарғылар.

Шәйнек бурқ-бурқ қайнап турар,
Пуўы ҳаўа нағыслап.
Көптен бери отты көрмей,
Қалған яңлы жалғызлап.

Қызғын шоқтың шайы дәмли,
Зейиниңди ашқандай.
Ишсең мәлҳәм етер жанды,
Мысал набат қосқандай.

Терезеден гүзги жамғыр,
Көз аштырмай төгилер.
Көзим жумып қыял сүрсем,
Балалығым көринер.

* * *

Күзгү нөшөр дыбыр менен,
Түнөртүүдө жанарын.
Камылгасын көрсүн деген,
Кыштын берип кабарын.

Морулардан түтүн булап,
Боз туманды аралайт.
А короодо ата-бала,
Отундарын араалайт.

Чайнек борк-борк кайнап турат,
Буусу чыгып шакылдап.
Көптөн бери отту көрбөй,
Калган эле жалгыздап.

Күчтүү оттун чайы даамдуу,
Шарактады токтобой.
Ичсең суусу ысык, жандуу,
Бал, шекерин кошкондой.

Терезеден күзгү жамгыр,
Көз ачырбай төгүлөт.
Кыялданып көздү жумсам,
Бала чагым көрүнөт.

КӨҢИЛИМ АҢСАП ТУРАР

Шөктирмей көңилимди көз қырын салып өтши,
Шолпандай жуздыз болып сәўлеңди шашып кетши.
Жан дүньям аўырады, өкиниш езип, женшип,
Ақ қуўдай арзыў арнап, ақ таңда нурың сепши.

Қарайлап турғанымда ақ шамдай жарық болшы,
Өзекте өртти өширип, питпеген тарийх болшы.
Туңғыйық, қараңғылық сездирмей тартып барса,
Кешикпей азап көлин қолымнан тартып қойшы.

Айтылмас бир ғуссалық көксимде жасап турар,
Геўдемде жүрек соғып турар.
Сағыныш торын жайып, гөр үмит жолға қарап турар.
Езилген жан дүньям, қақсап турар.

КӨҢҮЛҮМ АКСАП ТУРАТ

Чөктүрбөй көңүлүмдү көз кырың салып өтчү,
Чолпондой жылдыз болуп жарыгың чачып кетчи.
Жан дүйнөм ооруп турат өкүнүч ээлеп, тушап,
Ак жаандай арзуу арнап ак таңда нуруң сепчи.

Карайлап турганымда ак шамдай жарык болчу,
Өзөктө өрттү өчүрүп, бүтпөгөн тарых болчу.
Тунгуюк, караңгылык, байкатпай тартып барса,
Кечтирбей азап көлүн колумдан тартып койчу.

Айтылбас бир кусалык каректе жашап турат,
Көөдөндө жүрөк ооруп балдаксыз аксап турат.
Сагыныч торун жайып кур үмүт жолду карап,
Жан дүйнөм эзилип оов, чыйрыгып какшып турат.

ЕҢБЕГИМДИ ЕЛИМЕ АРНАЙМАН

Тас жаўса да төбеме жамғыр киби,
Алға қарай жүремен қорқыў билмей.
Оң қолымда қәлемим, ақ парағым,
Турғанда ҳеш гөнермес қызыл гүлдей.

Боран болсын, орасын ызғарына,
Жалын болып ысыйман, ҳәзлик, ҳәй-ҳәй!
Тас сынғандай шашырап кетсемдағы,
Жойтпайман қәлемимди шунатайдай.

Булақтай қумға сиңип кетсемдағы,
Билемен қум дүньясын жеңбегимди.
Ең ақырғы қуўатым сарқылғанша,
Ел-журтыма арнарман еңбегимди.

ЭМГЕГИМДИ ЭЛИМЕ АРНАП ТУРАМ

Таш жааса да төбөмө шагыраган,
Сол кол менен калкалап алга жүрөм.
Оң колумда калемим, ак барагым,
турганда эч көөнөрбөйт кызыл гүл өң.

Бороон болсун, оросун ызгаарына,
Жалын болуп ысыйм да таптуу күйөм.
Таш сынгандай чачырап сынсам дагы,
Жоготпоймун калемимди, өгөө, бүлөөм.

Кумга сиңген булактай соолусам да,
Кум дүйнөнүн бир учунан агып чыгам.
Эң акыркы кубатым калгычакты,
Эл-жериме жакшы эмгегим арнап турам.

СЕЗИМ БИЙЛЕП ӨЗИМДИ

Уйқылатпай узын түнде уйқым алып,
Ҳәрдайым көңилимниң төриндесең.
Түсимде аяр сылап самайымды,
Садағам, жүрегимде, сезимдесең.

Жайнаған көзиңди нур сыйпалады,
Дүньямды үш сапырып уйпалады.
Өзиңди ушқыр сезим барар ертип,
Түс қурығыр жанымды қыйқалады.

Елигип көңил ушар қанат байлап,
Көзиңниң нурын тартар сезим айдап.
Қыйғырып барарман мен өзиң жаққа,
Күтип ал қушақ жая күлип, жайнап.

Қыялый қолым салып мойыныңа,
Еркелеў сап ышқының даўасы ма?
Бос қыял үмит берип күнлер өтер,
Жол қарап зар болдым сес, ҳаўазыңа.

СЕЗИМ ЭЭЛЕП ӨЗҮМДҮ

Уктатбай узун түндө уйкум алып,
Ар дайым көңүлүмдүн төрүндөсүң.
Түшүмдө аяр сылаап саамайымдан,
Садагам жүрөгүмдө, сезимдесиң.

Жайнаган көзүңдө нур куйкалады,
Дүйнөмдү үч сапырып уйпалады.
Өзүңдү ээрчип сезим бара жатат,
Көрүнбөй аска-зоосу, туш тарабы.

Ээлигип көңүл учат канат байлап,
Көзүндө нурун тартат сезим айдап.
Көкөлөп бара жатам өзүң жакка,
Тосуп ал кучак жая жаркып, жайнап.

Оюмда колум артып моюнуңа,
Эркелеп кумар канбай оюуңа.
Кур кыял үмүт берип күндөр өтөт,
Жол карап зар болдум ээ добушуңа.

ЖАРАЛДЫҢ БӘЛКИМ МЕН УШЫН

Билемен сизди уйқыламай ойға батасыз,
Ишки сырлардың дәмин тек өзиң татасыз.
Оянып сезим ийримлеп турса күш бермей,
Аўрытса жүрек, даўасын излеп жатасыз.

Сеземен, аўа, қыйналған ҳәлсиз жүректи,
Даўасын таппай меңиреў турған түнекти,
Бийҳал сезимлер жылайын десе үни жоқ,
Талай қыр асып даўасын таппай күн өтти.

Шытпаңыз қабақ үмитти тақыр өширип,
Геўдеңде жанған сезимди алың өсирип.
Сағыныш арнап сағынтқан сезим ерисин,
Сақлаңыз енди тамыры менен көширип.

Сағынарман ақ таңда күтип өзиңди,
Жүзиңнен сүйип көргим келеди көзиңди.
Жарқыным мениң жаралдың бәлким мен ушын,
Жарадар қылмай айтарсаң арзыў сөзиңди.

ЖАРАЛДЫҢ БАЛКИМ МЕН ҮЧҮН

Билемин сизди уктабай ойгоо жатасыз,
Оролуп ойго сырларды ичке катасыз.
Ойгонуп сезим оолугуп турса баш бербей,
Оорутса жүрөк, дабаасын издеп жатасыз.

Сеземин ооба кыйналган алсыз жүрөктү,
Дабаасын таппай чыйрыгып турган түнөктү.
Оорукчан болуп, сезимдер ыйлап үнү жок,
Далай кыр ашып, дабаасын таппай күн өттү.
Чытпаңыз кабак үмүттү такыр өчүрүп,
Көөдөндөн жанган сезимди алгын өстүрүп.
Сагыныч арнап сагынткан сезим эргүүсүн,
Сактаңыз эми тамыры менен көчүрүп.

Сагынып турам ак таңда күтүп өзүңдү,
Жүзүңдөн сүйүп карагым келип көзүңдү.
Жаркыным менин жаралдың балким мен үчүн,
Жарадар кылбай айтаарсың арзуу сөзүңдү.

ТУНШЫҒЫП ТУРМАН

Сымбатым десем өкситтиң қыйып үмитим,
Қымбатым десем қыйнадың, өтпей үгитим.
Көкиреги соқыр көрмедиң көзде ызаны,
Қай жерде маған боласаң арқа сүйерим.

Қабағың шытып, пейилиң жөнсиз тарылып,
Билмедиң неге турғаным саған зарығып,
Жан дүньяң сайыз адамның қәдирин билмеген,
Ишимнен жүрмен сеннен жырақта жабығып.

Көңлим шөктирип, кештирдиң азап аралын,
Ғам шекпей қәйтсин өзиңсиз қәлби жаралың.
Таянар тауым, ертеңим бәри сен едиң,
Туншығып кеттим түнерип қызыл жамалым.

ТУМЧУГУП ТУРАМ

Өбөгүм десем өксүттүң кыйып үмүтүм.
Кымбатым десем кыйнадың салып күйүтүң.
Көөдөнүң сокур көрбөдүң көздө ызаны,
Кай жердё мага болосуң арка жөлөгүм.

Кабагың чытып жөнү жок кээде таарынып,
Билбедиң неге турганым сага зарыгып.
Жан дүйнөң тайыз жан беле кадыр билбеген,
Ичимден сызып жүрөмүн элден айбыгып.

Чөктүрдүң көңүл кечтирдиң азап аралын,
Айыккыс кылдың жаздырып кайгы казалын.
Таянар аскам эртеңим баары сен элең.
Тумчугуп барам тунарып кызыл жамалым.

ТЫНЫШЛЫҚ БОЛСЫН

Атылмасын мылтық сести жаңғырып,
Оқ ушпасын ана баўрын қан қылып.
Нәрестелер урыс көрмей есейсин,
Ержетсин самалдай еркин қаңғырып.

Жер жәҳәнде тек тынышлық орнасын,
Жаратқан Ҳақ бенделерин қолласын.
Инабатын сатпай бирер душпанға,
Азаматлар ата журтын қорғасын.

Қапламасын жердиң бетин тилсиз жаў,
Жер көшпесин, бастырмасын тасқын суў.
Теңселмесин, қуламасын асқар таў,
Тынышлықта желбиресин қызыл туў.

Көре алмаслар биз таманға бир бақсын,
Көңилине ийман, мийрим нур жақсын.
Бәле-қада, қырсық болмай дүньяда,
Ҳәрдайым тек аппақ бахыт таңы атсын.

Тилерим тынышлық дүнья елине,
Гүл жайнасын басқан, өскен жерине.
Қәсийети, кәраматы таңлантып,
Өссин бала туўған мәкан төринде.

ТЫНЧТЫК БОЛСУН

Атылбасын мылтык үнү жаңырып,
Ыйлабасын эне ыйлап зарыгып.
Наристелер апаат көрбөй чоңойсун,
Көөдөнүндө максат-үмүт жагылып.

Дүйнө элинде тынчтык дайым орносун,
Жаратканым пенделерин колдосун.
Элин сатпай, көзүн арткан душманга,
Эр жигиттер ата журтун коргосун.

Каптабасын жердин бетин тилсиз жоо,
Жер көчпөсүн, кулабасын аска-зоо.
Сел болбосун жердин бетин чайкаган,
Ынтымакта желбиресин кызыл туу.

Көрө албастын максаттары таш капсын,
Көңүлүнө мээрим, ыйман нур жаксын.
Бөөдө кырсык болбой дүйнө жүзүндө,
Ар күнүндө аппак бакыт таңы атсын.

Тынчтык болсун бүткүл дүйнө элине,
Гул жайнасын баскан, өскөн жерине.
Касиети, керемети суктантып,
Өссүн бала мекенинин деминде.

* * *

Көзлеримде жылтырап бахытымның ирени,
Жүрегимде жыллы сезим балқыйды.

Суў түбинде жылтылдаған алмаздай,
Үмит, мақсет тынық ҳалда қалқыйды.

Сыйпалаған ҳалда қолаң шашларым,
көзлериме қарап турып қабағыңды бүркедиң.

Ала қашсам керегимди, тартып қалдың қолымнан,
Қысындырдың сора деп. Айтшы, қәйтсин
енди Куку үркегиң.

Жуўап таппай кеттим терлеп, қылмыс
қылып қойғандай.
Көзден жасым ағып атты, бир ҳәдийсе болғандай.

Жалтаңладым, тоқтамадым, ийиниңе бас қойып.
Бес жас қыздай жылап турдым, қолларымды
бос қойып.
Алтын анам, бул сен екен түсимде ҳал сораған.
Ал мен және баяғыдай маўқым баспай қаламан.

Оянғанда көзимде жас, сырт қараңғы, жым-жыртлық,
Анам келип берди маған үмит...сабыр күшлилик.

Ана деген сезер екен ҳал-аўҳалын баланың.
Ал мен ақлай алдымбекен аппақ сүтин анамның?

* * *

Көзгө жашап бактылуулук ирмеми,
Жүрөгүмө жылуу сезим тартуулайт.

Суу түбүндө жылтылдаган алмаздай,
Үмүт, максат тунук суудай калкылдайт.

Оңдоп жатып олоң чачым, саамайымдан жыттап да,
көздөрүмө карап алып кабагыңды бүркөдүң.

Ала качтым карегимди, салбасакен суроо деп.
Колдон тартып тиктеп калдың, айтчы Куку эмне кеп.

Жооп таппай тердеп кеттим, кылмыш
кылып койгондой.
Көздө жашым айып ачты, бир окуя болгондой.

Шолоктодум, токтободум ийиниңе баш коюп,
Беш жашардай ыйлап турдум, калсам деле чоңоюп.

Алтын апам, бул сен элең түштө алым сураган,
А мен дале баягыдай, бүтпөйт көйгөй, убарам.

Ойгонгондо көзүмдө жаш, сырт
караңгы жымжырттык,
Апам келип берди мага үмүт... сабыр, күчтүүлүк.

Эне деген сезет экен акыбалын баланын,
А мен болсо актадымбы ак мээнетин апамдын?

* * *

Мен унатқан қызғалдақлар қыста гүллеп, ашылмас,
Тербетилген жупар ийиси өзлеринен айрылмас.
Мезгил менен қоса аққан арыў, таза булақлар,
Сағындырар, өкиндирер, бирақ изге қайрылмас

Жолығармыз бәлким биз де музлағанда сезимлер,
Муҳаббаттан белги қалмай, елес болып сезилер.
Бир қарастан түсинермиз, көзлер менен сөйлесип,
Сөз айталмай ләбти қымып, жүрек ғана езилер.

Ишқысталық Әксеринен туншыққанда муҳаббат,
Әрман деген кете берер муза-епкин аралап,
Сен қайдасаң, айтшы жоғым, бағытымды бурайын,
Көкирекке батпай барар, сағынышым жан қыйнап.

* * *

Мен жактырган кызгалдактар кышта
гүлдөп, ачылбайт,
Теребелге жыпар жыты буркурабайт, чачылбайт.
Мезгил менен кошо кеткен аруу, таза ирмемдер,
Сагындырат, өкүндүрөт, бирок кайра кайрылбайт.

Жолугаарбыз балким биз да муздаганда сезимдер,
Махабаттын изи калбай чоочун болуп сезилээр.
Бир караштан түшүнөөрбүз, көздөр менен сүйлөшүп,
Сөз айталбай эрин кымтып, жүрөк гана эзилээр.

Кусалыктын далдаасында оор үшкүрсө махабат,
Арман сыры кыяктагы муза - жүлүн аралап.
Сен кайдасың айтчы жообуң, багытымды бурайын,
Көкүрөккө батпай барат, сагынычым жан кыйнап.

* * *

Изледим, сени талай излегенмен,
Изиңди гүз жамғыры жуўсадағы.
Ишимнен жалын бүрккен зарығыўдан,
Серпилер өмирдиң ғам-ғуссалары.

Еслемеў сени ҳәргиз мүмкин емес,
Өйткени күнлер тағы тәкирарланар.
Таң атып, күн батқанда шуғла-нуры,
Есиме түссе, жүрек жараланар.

Набада басқа ойға кеткен менен,
Қайрылып ойдың ушы саған барар.
Мен түўе үмитим де қарлығаштай,
Жыллы жай излеп алға қанат қағар.

Қайрылмас муҳаббаттың бир жылғасын,
Удайы төрт мезгилден излей бердим.
Гейбир күн кирген суўдай мәўижленсем,
Гейбир күн тереңирек сүңгий бердим.

Самалдың гүўили де мени хошлап,
Таң атпай татлы әрманымды қозғап,
Қыйғырығы муҳаббаттың даўрық салып,
Көтерип қайталанар жырым қозлап.

Көзлерим жумықдур, шырт уйқыдаман,
Ал бирақ көкирегим толы ойға.
Қулаққа келип жеткен қоңыр үнге,
Буйырып болармекен, онда тыңла?

Сен мениң жүрегимде жасап турсаң,
Ал маған мыңнан артық дәри болмас.
«Жолығыў»-жолы бизге шийеленген,
Бизге еми қонарлық зат табылмас.

Жетеди, жаным, мениң қыйланғаным,
Өзиңди езип сен де қыйланбағыл.
Еслеме, умыт мени, өткен күнди,
Шубалтпай түйинге түй, жыйна бәрин.

Биз енди дусласамыз жырларда тек,
Вальсте ойнағандай ырғатылып.
Қолыңа қонып алған көгершиндей,
Жеңил қанат қағаман, әсте күлип.

* * *

Издегем, сени далай издегенмин,
Изиңди көз жамгыры жууса дагы.
Ичимден жалын бүркөн кусалыктан,
Өчүүдө көкүрөктүн майрам шаңы.

Эстебөө сени такыр мүмкүн эмес,
Анткени күндөр улам кайталанат.
Таң атып, күн батканда шоола- нуру,
Эсиме салса жүрөк жараланат.

Алаксып башка ойго кетсем деле,
Кайрале ойдун учу сага барат.
Мен түгүл үмүтүм да карлыгачтай,
Жылуу жай издеп алга канат кагат.

Кайрылбас махабаттын бир ирмемин,
Тажабай төрт мезгилден издей берем.
Кээ бир күн кирген суудай албууттансам,
Кээ бир күн ичтен тунам, чумкуйм терең.

Шамалдын добушу да мукам коштоп,
Таң атпай обон созот арман козгоп.
Кайрыгы махабаттын асабасын,
Көтөрүп кайталанат ырым коздоп.

Көзүмдү бекем жумуп уйкудамын,
А бирок көкүрөгүм онтоп, ойгоо.
Жаңырган кулагыма коңур үндү,
Буюруп боло бекен да бир тыңдоо?

Сен менин жүрөгүмдө жашап турсаң,
А мага мындан артык дары болбос.
«Жолугуу»-жолу бизге чиеленген,
Бизге эми жоготуунун орду толбос.

Жетишет менин гана кыйналганым,
Өзүңдү эзип сен да кыйналбагын.
Эстебе, унут мени, өткөн күндү,
Чогултуп түйүнгө түй, жыйна баарын.

Биз эми жолугабыз ыр сабында,
Вальс бийин бийлегендей тегеренип.
Колуңа конуп алган көгүчкөндөй,
Жепжеңил канат күүлөйм, чебеленип.

ЖАСЫЛ ТӨРГЕ ҚАШАЙЫН

Үркер жулдыз сәўле шашып жарқылдар,
Үйде мени күте берип қалғыр яр.
Ал мен болсам бойым дүзеп оңландым,
Қарап қалса қурбы-қурдас ҳасыллар.

Шашларымды оңлы-солға тарайман,
Көзлеримниң жыйрықларын санайман.
Ақ аралап кеткен қусар япырмай,
Айнадан көзимди алмай қарайман.

Таң шуғласы жүзим сүйип жарқылдар,
Жолым тосар бир өмирлик ҳасыл яр.
Ал мен болсам, қыялларға таларман,
Қол былғаса сырлас қурбы, жақынлар.

Көзлеримниң нуры турса күлимлеп,
Көңил қурғыр мың бөлинер дирилдеп.
Жақсылардың жақсы сөзин уғайын,
Кете берер өмир деген биримлеп.

Күн батқан соң мен үйиме қайтайын,
Бар сырымды бүгин ашық айтайын.
Кекселикке мойын бурмай жарқылдап,
Жүрегимнен жыллы мийрим шашайын.

Кем-кем кемип баратырған өмирдиң,
Қызығына ләззетине батайын.
Қәддим тиклеп серппедей серпиле,
Жасыл төрге жасырына қашайын.

ЖАШЫЛ ТӨРГӨ МЕН ЖАШЫНА КАЧАЙЫН

Үркөр жылдыз жарык чачып жаркылдаар,
Үйдө күтөт мени сүйгөн асыл жар.
А мен болсо боюм түзөп оңдоном,
Карап калса курбу - курдаш, асылдар.

Чачтарымды оңго-солго тараймын,
Көздөрүмдүн бырыштарын санаймын.
Ак аралап кетти окшойт капырай,
Күзгүдөн мен көзүм албай караймын.

Таң шооласы жүзүм сүйүп жаркылдаар,
Жолум тосот бир өмүрдүк асыл жар.
А мен болсо, кыял сүрүп түздөнөм,
Кол булгаса сырдаш курбу, жакындар.

Көздөрүмдүн нуру турса күлүңдөп,
Көңүл чиркин миң бөлүнөт дирилдеп.
Жакшылардын жакшы сөзүн угайын,
Кете элек өмүр чиркин бириндеп,

Күн батканда мен да үйгө кайтайын,
Бар сырымды бүгүн ачык айтайын.
Карылыкка моюн сунбай жаркылдап,
Жүрөгүмдөн жылуу мээрим чачайын.

Өрдү таяп бара жаткан өмүрдүн,
Кызыгына, жыргалына батайын.
Боюм түзөп селкилердей серпиле,
Жашыл төргө мен жашына качайын.

* * *

Жалынлаған сезимлердиң табына,
жылынбастан, суўық қарап өширдиң.
Қумға сиңген суўдай үмит ағылып,
кеткен гезде нуры қайтты өңимниң.

Жол қараўдан ҳарығанда кеўилим,
Қайда един? Ўақыт өтти ҳәр қалай.
Жылларымды қуры өткиздим өзиңсиз,
Шорта үзилген үмитимди жалғамай.

Ыссы демим қайтып қалар негедур,
Шоққа суў қуйғандай жүйке жуқартып.
Кимде гүна? Тәрезиге көр тартып,
Бирақ, қойма жүрегиме жүк артып.

Жырларымнан ырғып шық-шы, муҳаббат,
Тынып турар...әрман жырын уққандай.
Сезим өлик, ал ойларым тип-тири,
Муҳаббаттың зәмзәм суўын жутқандай.

* * *

Жалындаган сезимдердин табына,
жылынбастан, муздак карап өчүрдүң.
Кумга сиңген суудай үмүт агылып,
кеткен кезде нуру кайтты өңүмдүн.

Жол кароодон карыкканда карегим,
Кайда элең? Ал-жайымды сурабай.
Жылдарымды кур өткөрүп өзүңсүз,
Чырт үзүлгөн үмүтүмдү улабай.

Ысык демим кайтып турат негедир,
Чокко сууну куйган кездей дым тартып.
Кимде күнөө? Таразалап карап көр,
Бирок койбо жүрөгүмө жүк артып.

Ырларымдан оргуп чыкчу махабат,
тунуп турат... арман ырын уккандай
Сезим өлүк, а ойлорум типтирүү,
Махабаттын мүрөк суусун жуткандай.

* * *

Махсеттиң жетиў ушын бийигине,
Сынбасқа күшти топлап жилигиме,
Урындым тилек зая кетпесин деп,
Нық қәдем атып тәғдир ийигине.

Қарамай азаплардың бүлигине,
Жетиў ушын әрманым бийигине,
Дизгинди босаттым да, қамшы бастым,
Оқыранған жаныўар көлигиме.

Жылынсам бирер меҳир шуўағына,
Шоқ берер үмитимниң шырағына.
Қос өрим қамшы саптай ғайрат пенен
Жедел бермегим керек пырағыма.

* * *

Максаттын жетиш үчүн бийигине,
Сынбаска күчүм топтоп жилигиме.
Ийрилдим тилек, максат жанбасын деп,
Чимирик атып тагдыр ийигине.

Карабай азаптардын чүлүгүнө,
Эргүүнү таптап келем сүйүп күндө,
Тизгинди бошоттум да, камчы салдым.
Суктанып күлүктөрдүн күлүгүнө.

Жылынсам бир мээримдин илебине,
От жакты үмүтүмдүн билигине.
Кош өрүм камчы саптай кайрат менен,
Алдыга арыш керем, түшпөй ченге.

ЗАЙЫРБЕКТИҢ «НӨЛЛЕРИ»

Түске кирип Зайырбектиң «нөллери»,
Жанарына көздиң жасы көлледи.
Мен де бүгин «нөльди» тиклеп отырман,
Ал ойымда өткенлердиң келбети.

Закем жазған жалаң «нөльдиң» ишинен,
Шыға алмай ынжыламан ишимнен.
Талай ирет «нөльден» баслап жолымды,
Мендей жоқдур бул «нөллерди» түсинген.

«Нөллер» менен бағыт-жолым қуралған,
«Нөллер» менен үзилгеним жалғанған.
«Нөль» ишинде ийгиликке ериссем,
Гей бир күни қызыл өңим қуўарған.

Дөңгеленип бул «нөллердиң» ишинде,
Тосқынлық та, ийгилик те ишимде.
«Нөллер» маған қәдем таслап үйретсе,
Ийгиликлер күш қосады күшиме.

Бул өмирде өкинбеген жан бар ма!
«Нөллер» себеп жақсыларым таңланды.
«Нөллер» менен қанат керип бийикке,
Кушақ ашып, сүйе билдим ҳәр жанды.

«Нөль» дегенниң унатаман қаяғын?
Өйткени, сол «нөллер» өмир баяным.
Ойға салған «нөллер» бүгин болмаса,
Қайдан жазбақшыман «нөлдиң» баянын.

ЗАЙЫРБЕКТИН «НӨЛДЕРИ»

Түшкө кирип Зайырбектин «нөлдөрү»,
Ойлоруна көздүн жашы көлдөдү
Мен да бүгүн «нөлдү» тиктеп отурам,
А оюмда, өткөндөрдү эскерүү.

Закем жазган жалаң «нөлдүн» ичинен,
Чыга албай сызыламын ичимден.
Далай жолу «нөлдөн» баштап жолумду,
Мендей жоктур бул «нөлдөрдү» түшүнгөн.

«Нөлдөр» менен багыт-жолум куралган,
«Нөлдөр» менен үзүлгөнүм уланган.
«Нөл» ичинде ийгиликке жетишсем,
Кээ бир күнү кызыл өңүм кубарган.

Тегеренип бул «нөлдөрдүн» ичинде,
Тоскоолдук да, ийгилик да ишимде.
«Нөлдөр» мага кадам шилтеп үйрөтсө,
Ийгиликтер күч кошушат күчүмө.

Бул жашоодо өкүнбөгөн жан барбы!
«Нөлдөр» жандап жакшыларым тандалды,
«Нөлдөр» менен канат керем бийикке,
Кучак ачып, сүйө билип ар жанды.

«Нөл» дегенде коркпой калгам эми мен,
Ал анткени «нөлдөр» өмүр баяным.
Ойго салган «нөлдөр» бүгүн болбосо,
Кайдан жазмак элем «нөлдүн» баянын.

* * *

Сезимниң сересине гүл өсирген,
Сен деген арзыўларда қандай айып?
Жамғырдан елесиңди излеп жүрген,
Көркемлеп жазған жырда қандай айып?

Жулдыздан дәрегиңди күнде сорап,
Жупар шашқан гүллердиң жүзин сылап,
Өзимше қыял менен үмит байлап,
Сағынып өткен күнде қандай айып?

Көргизбей көз жасымды жылап турған,
Бийшара кирпигимде қандай айып?
Узын түнде уйқысыз сени еслеген,
Сағынып, сүйип жүрген менде айып.

(Ески дәптерден)

* * *

Сезимдин сересине гүл өстүрүп,
Сен деген арзууларда эмне айып?
Жамгырдан элесиңди издеп дайым,
Көркөмдөп жазган ырда эмне айып?

Жылдыздан дарегиңди күндө сурап,
Жыпар жыт гүлдөр терип жыттап-жыттап.
Өзүмдүк кыял менен үмүт улап,
Сағынып өткөн күндө эмне айып?

Көргөзбөй көз жашымды жаап турган,
Ирмелген кирпигимде эмне айып?
Уктабай узун түндө сени эстеген,
Сагынып, сүйүп жүргөн менде айып.

* * *

Қолыңды қандай адам қармар екен?
Қайсы сулыў ақ ышқын арнар екен?
Арналған аппақ ышқын уққан гезде,
Жайнаған жамалың бир жайнар мекен?

Шашыңды мен сыяқлы сылармекен?
Бойыңа бойын теңеп турармекен?
Көзиңнен көзин алмай сынай қарап,
Сүйгениң бармекен деп сорармекен?

Жыласаң қоса жылап турармекен?
Қайғырғанда мойынын бурармекен?
Көксиңде қатып қалған әрманыңды,
Оқып әрманы мәўиж урармекен?

Жүрегиң басқа жанды сүйседағы,
Қол силтеп сени ертип жүрермекен?
(Ески дәптерден)

* * *

Колуңду кандай адам кармаар экен?
Кай сулуу ак сүйүүсүн арнаар экен?
Арналган ак сүйүүсүн уккан кезде,
Жайнаган жамалың бир жайнаар бекен?

Чачыңды мен сыяктуу сылаар бекен?
Боюңа боюн теңеп турар бекен?
Көзүңдөн көзүн албай сынай карап,
Сүйгөнүң бар беле деп сураар бекен?

Ыйласаң кошо ыйлап тураар бекен?
Кайгыңды тең бөлүшүп сүйөөр бекен?
Катылган каректеги арманыңды,
Окуса арман кылып ыйлаар бекен?

Жүрөгүң башкан жанды сүйсө деле,
Кол шилтеп сени ээрчип жүрөөр бекен?

КӨҢИЛДИ ҚОЙДЫҢ ЫЛАЙЛАП

Себепсиз азап нурын себеледиң,
Уў шашып, жигеримди шегеледиң.
Әйнектей пыт-шыт қылып исенимди,
Қәдирим жерге урып төбеледиң.

Жасырдың бирақ ҳасла көралмадың,
Өлтирдиң, бирақ жерге көмалмадың.
Шашылған моншақлардай исенимди,
Бир өмир изин излеп табалмадың.

Булақтың суўын тепсеп ылайладың,
Тынбаса жүз қызартып уялмадың.
Мол булақ көгис тартып тынып турса,
Батынып суўын қанып жуталмадың.

(Ески дәптерден)

КӨҢҮЛДҮ КОЙДУҢ ЫЛАЙЛАП

Себепсиз азап нуруң себеледиң,
Уу чачып, ууктуруп жемеледиң.
Айнектей ишенимди чагып салып,
Кадырым жерге уруп тебеледиң.

Жашырдың, бирок дайым көралбадың,
Өлтүрдүң, бирок жерге көмө албадың.
Чачылган мончоктордой ишеничти,
Бир өмүр изин издеп табалбадың.

Булактын суусун тепсеп ылайладың,
Тунбаса бет кызартып уялбадың.
Мөл булак көк иримде тунуп турса,
Батынып суусуң канып жуталбадың.

\Эски дептерден

ЖҮРЕГИМ СҮЙИП

Көңилдиң күши бир шеттен бөртип,
Күнлер кетип атыр бир-бирин ертип.
Бул ярым кеўлим турар ҳаплығып,
Ашықлық жырын ақырын шертип.
Ал күшим мениң барында жырлап,
Алайын, кейин қалмайын өксип.

Сезимим отдур, серпилмес текке,
Турман талпынып бийикке, көкке.
Муҳаббат жырын жаздым тежемей,
Жасыл жаслығым, әрманда өтпе.
Жарадар болған көңлиме сыңар,
Бир сезим меннен алыслап кетпе.

Тутанып турар үзилмей үмит,
Шашылып кетпей көңилде уйып.
Шарасын таппай бараман ғамгүн,
Күсеп бир турса жүрегим сүйип.
Гүз түскен өмир қолларын силтер,
Көңилдиң күши турғанда ийип.

(Ески дәптерден)

ЖҮРӨГҮМ СҮЙҮП

Көңүлдүн кушун четинен кертип.
Күн санап өмүр токтобой өтүп
Албырган жүзүм аптыгып турат,
Ашыктык ырын акырын чертип.
Ал күчүм менин барында ырдап,
Алайын кийин калбайын өксүп.

Сезимди серпип айланып отко,
Талпынып турам тээ бийик көккө.
Махабат ырын тажабай жазам,
Жашыл төр жаштык арманда өтпө,
Жарадар болгон кайберен сыңар,
Бир сезим менден алыстап кетпе.

Тутанып турат үзүлбөй үмүт,
Чачылып кетпей көңүлдө уюп.
Айласын таппай барамын кантем,
Көксөп бир турса жүрөгүм сүйүп.
Күз түшкөн өмүр колун да шилтейт,
Көңүлдүн кушу турганда ийип.

* * *

Жүйин таппай сансыз ойлар түйисип,
Олай, булай басын урар жасындай.
Қай тәрепке қарамайын берилип,
Уқсаслықлар тур тум-тусқа шашылмай.

Мен де бүгин асығыспан негедур,
Қалып турғандай бир исим азғантай.
Желигемен қыймылдауға дәрман жоқ,
Қандайда күш тапжылдырмай басқандай.

Ишим писип, толғай берип төгилип,
Қосықларым дөрелиуге оқталды.
Бөбектей бауырыма қыссам дизбегин,
Жас мөлтилдеп...ақ парақта дақ қалды.

Мезгил менен тең жарысқан қыяллар,
Гейде алда, гейде артта қалысар.
Қәлбим сызлап, кеткен жасыл жаслыққа,
Думан ойлар бир топалаң салысар.

Ҳәр бир күнниң парағында тарийх бар,
Жазылады, таза парақ ашылар...
Ал өмирлер жетегинде минуттың,
Тоқтап қалмай өр таяныП ағылар.

* * *

Нугун таппай ойлор бүгүн түйшөлүп,
Ага, буга башын урат капырай.
Кай тарапты карабайын баякыл,
окшош көйгөй, туш-тарапка шашылмай.

Мен да бүгүн шашып турам негедир,
Бир маанилүү ишим калып жаткандай.
Дээлигемин, кыймылдоого дарман жок,
Бирок бир күч тап жылдырбай баскандай.

Эргүүм бышып, толгоо берип төгүлүп,
Балким ырлар төрөлүүгө аз калды.
Жаш бөбөктөй боорго кыссам саптарын,
Жашым мөлт деп... ак баракта так калды.

Мезгил менен тең жарышкан кыялдар,
Кээде алга, кээде артта калышат.
Ичим сыздап, кеткен жашыл жаштыкка,
Ойлор туман, баш аламан чатышат.

Ар бир күндүн барагында тарыхтар,
Жазылат да, кайра барак ачылат.
А өмүрлөр жетегинде мүнөттүн,
Токтоп койбой өр таянып агылат.

СЕН УШЫН

Жел болып шашыңды сыласам,
Көзиңнен қулқыңды биле алсам,
Аймалап жүзиңди тыныш қоймай,
Бойыңды сергитип тура алсам.
Өзиңе жете алмай жүргенде,
Әттең-ай, жел болып жаралсам.

Узын түн түс болып бара алсам,
Уйқыңа сәл ара тура алсам.
Түңилген сезимге гүл берип,
Түнерткен қапаңды жоя алсам.
Өзим де түңилмей сен ушын,
Уйқыңда түс болып жаралсам.

Боз думан қапласа өзиңди,
Ақ қуўдай арзымды төге алсам.
Сағынып сарсылып турғанда,
Самайдан бир сылап өбе алсам.
Буўлыққан бултқа уқсасып,
Сен ушын ақ қуўға айлансам.

(Ески дәптерден)

СЕН ҮЧҮН

Жел болуп чачынды сыласам,
Көзүңөн кусаңды биле алсам,
Аймалап жүзүңдү тынч койбой,
Боюңду сергитип тура алсам.
Өзүңө жете албай жүргөндө,
Аттиң ай, жел болуп жаралсам.

Узун түн түш болуп бара алсам,
Түйшөлтүп уйкуңдан талашсам.
Түңүлгөн сезимге гүл сунуп,
Түнөрткөн капаңды жоё алсам.
Өзүм да түңүлбөй сен үчүн,
Уйкуңда түш болуп жаралсам.

Боз туман каптаса өзүңдү,
Ак жаандай арзуумду төгө алсам.
Санаада сагынып турганда,
Саамайдан бир сылап өбө алсам.
Буулуккан булутка окшошуп,
Сен үчүн ак жаанга айлансам.

ТАҢҒЫ ТӨГИЛИЎ

Қәлем алып қолыма,
Жыр жазыўға отырдым.
Кемтигимди пүтинлеп,
Жырым менен толтырдым.

Ақ қағазға тигилип,
Сан ойымды бөлемен.
Бурқып жазып алғанда,
Келешегим көремен.

Тәғдиримди жазыўдан,
Қорқып турдым, абайлап.
Жақсы таман ой бөлип,
Өз-өзимди таярлап.

Қәлем деген қәлем ғой,
Сыя толса төгилер.
Дөңбекшиген дебдиўлер,
Көкирегимнен бөлинер.

Жығыламан сүринип,
Аўнақ, таслақ жолларда.
Жалаңаяқ жүргенде,
Нелер келмес ойларға.
Ымырт түскен геўгимде,
Күн нурына зар болдым.
Түн баласын қайтарып,
Түнде төккен жыр болдым.

Жулдыз шықса, суқланып,
Жас балаша қуўандым.
Ойым зәрре бөлинсе,
Үзилдим де жалғандым.

Жақсы сөзди жақсының,
Қарасынан байқайман.
Мийриминен бир үзим,
Алып көңлим шайқайман.

Қырсық, тирсек сөзлерге,
Нәзеримди бөлмедим.
Тириликте бундайдың,
Мен талайын көргенмен.

Табалаған үн уқсам,
Салдым жалғыз Қудайға.
Нийетим дүзиў, кеўлим ақ,
Жақсы күнлер маңлайда!

Келер жақсы күнлерим,
Күнлердиң бир күнинде.
Кимниң қандай екени,
Айтқан сөзи тилинде.
Ат арығы көликдур,
Арғымақтан кем емес.
Оқыранып жер тарпыр,
Оған жорға тең емес.

Түлки жолкер сонындай,
Түрли ҳийле етеди.
Бир күнлери сумлығы,
Өз басына жетеди.

Күн-түн қағаз шыжбайлап,
Кешти қәлем «от» талай.
Көкирегимде бир желис,
Ағылыўда тоқтамай.

Қәлем алып қолыма,
Жыр жазыўға отырдым.
Кемтигимди пүтинлеп,
Жырым менен толтырдым.

ТАҢКЫ ТӨГҮЛҮҮ

Алып калем колума,
Ыр жазууга олтурам.
Кемтигимди дарылап,
Ырым менен толтурам.

Ак баракка тигилип,
Сан оюмду бөлөмүн.
Булгап жазып алууда,
Келечегим көрөмүн.

Тагдырымды жазгандан,
Коркуп турам, абайлап.
Жакшы жакка ой бөлүп,
Өз-өзүмдү даярдап.

Калем деген калем да,
Сыя толо төгүлөт.
Көкүрөктө эргүүлөр,
Көөдөнүмдөн бөлүнөт.

Мүдүрүлөм, жыгылам,
Тик бет, таштак жолдордо.
Жылаңайлак жылгада,
Нелер келбейт ойлорго.

Ирең-бараң күүгүмдө,
Күн нурунан зар болом.
Түн баласын кайтарып,
Түндө төккөн ыр болом.

Жылдыз чыкса суктанып,
Жаш балача кубанам.
Оюм кылт деп бөлүнсө,
Үзүлөм да уланам.

Жакшы сөздү жакшынын,
Карашынан байкаймын.
Мээриминен бир үзүм,
Алып көңүл чайкадым.

Какшык, текээр сөздөргө,
Назарымды бөлбөдүм.
Тирүүлүктө мындайдын,
Бир далайын көргөнмүн.

Табалаган үн уксам,
Коюп койдум Кудайга.
Ниетим түз да, дилим ак,
Жакшы күндөр маңдайда!

Келет жакшы күндөрүм,
Күндөрдүн бир күнүндө.
Кимдин кандай экени,
Айткан сөзү, тилинде.

Ат арыгы күлүктүр,
Аргымактан кем эмес.
Окуранып жер чапчыыр,
Кашаң жорго тең эмес.

Түлкү жойлоп колотто,
Саякатка чыгаттыр.

Куулугунун азабы,
Өзүн бир күн ураттыр.

Ээ-жаа бербей чиймелеп,
Калем жазды октобой.
Көөдөнүмдө бир бугум,
Агылууда токтобой.

Алып калем колума,
Ыр жазууга олтурам.
Кемтигимди дарылап,
Ырым менен толтурам.

* * *

Толқын жоқдур өркешленип дизилмеген,
Үмит жоқдур үзилип-үзилмеген.
Ақшам жатқаныңызда шырт уйқыда,
Түсиңде сырласайын сизиң менен.

Жамғыр жоқдур буўлығып төгилмеген,
Қайғы жоқдур қабырғасы сөгилмеген.
Ерке желдей еркелеп аймаладың,
Қолың тийип өбилип-өбилмеген.

Жулдыз миллиард жылда да өзгермеген,
Жалған жоқдур шынлықтан сескенбеген.
Мың бир жулдыз ишинде сени сүйип,
Мен жүремен көкте сен ҳеш көрмеген.

Арасында бултлардың жасап жүрмен,
Буны ҳеш ким билмес, тек ишим билген!..

* * *

Толкун жоктур өркөчтөнүп түрүлбөгөн,
Үмүт жоктур үзүлүп-үзүлбөгөн.
Түн ичинде түйшөлтүп уйкуң алып,
Түшүң болуп калайын түңүлбөгөн.

Жамгыр жоктур буулугуп төгүлбөгөн,
Кайгы жоктур кабыргасы сөгүлбөгөн.
Эрке желдей эркелеп шаштың алам,
Колуң тийип өбүлүп-өбүлбөгөн.

Жылдыз жоктур миң түргө бөлүнбөгөн,
Жалган жоктур чындыкты төгүндөгөн.
Миң бир жылдыз ичинде сени сүйүп,
Көктө жүрөм көзүңө көрүнбөгөн.

Далдоосунда булуттун жашап жүрөм,
Өткүн менен чагылгандан көрүнбөгөн.

* * *

Бахыт жолы узақ па я жақын ба?
Излеймиз үмит қол былғап турғанда.
Сарғайтамыз сарсаң болған ақылды,
Ҳәр таманнан сынақ қамшы урғанда.

Ўақыт шабан атқа мегзеп сылбырап,
Жылжымайды, күтиў жанға тийеди.
Айт, бахыт не? Азап не дер сыбырлап?
Сабыр ғана парасатты сүйеди.

Үмит бизди алысларға жетелеп,
Талпындырса қуўанғаннан күлемиз.
Бахыт бизди орап жүрер мәпелеп,
Бендемиз ғой, буны кейин билемиз.

* * *

Бакыт жолу узакпы же жакынбы?
Деп издейбиз бакыт жандап турганда.
Саргайтабыз чачыратып акылды,
Туш тараптап сыноо камчы урганда.

Кашаң аттай убакыт да кыбырап,
Жылбай калат күтүү алса жакадан.
Бакыт эмне? Азап эмне шыбырап,
Сабыр гана сактайт бийик аскадан.

Үмүт колдон алыс жакка жетелеп,
Жөнөгөндө бакыт издеп барабыз.
Бакыт бизди ороп жүрөт жетелеп,
Пендебиз да, аны кийин билебиз.

* * *

Алтынның бар ма кереги?
Ҳасыллар турса жанында.
Ақылын айтып хошласа,
Қосылар нектар қаныма.

Гүмистиң бар ма кереги?
Қолласа халқың жанында.
Қызығын айтса өмирдиң,
Қосылар өмир жаныма.

Жығылсам жерден турғызып,
Жымыя қарап берип қол,
Сүринер болсам сүйеген,
Өрнекли жақсым, аман бол.

* * *

Алтындын эмне кереги?
Асылдар турса жанында.
Акыл кеп айтып коштосо,
Кошулат нектар каныма.

Күмүштүн эмне кереги?
Колдосо калкың жанында.
Кызыгын айтса өмүрдүн,
Кошулат өмүр жаныма.

Жыгылган жерден тургузуп,
Жылмая карап берип кол.
Өбөктөп калсам таяган,
Өрнөктүү жакшым аман бол.

МӘДЕТ БЕР СӨЗИҢ МЕНЕН

Қамығып турман ҳәзир, көзимнен көзиң алма,
Ҳәлсиреп турған гезде, қолымнан тут, жаздырма.

Көңилим жылап турар, ийримлеп түби тынар,
Көрип ең жақыныңдай, не барың бүгин арна,
Жабырқап турар екен, жан дүньяң әттең әрман,
Жақсы сөз жанға дәрман, жасаған тири жанға.
Сырнығып турман ҳәзир, түйинли ойдан шықпай,
Төгилетуғын уқсар, ашыў жас болып шықтай.

Өзиң де ой сүрген ҳал, жаныма келши бүгин,
Жағымлы гүрриң айтып, отыршы сөзим жықпай.
Дебдиўди шығарайын, умытып бәрин, бәрин,
Жүректи езген ойдың, дүрсилин бүгин уқпай.
Сынама бүгин мени, умыттыр турмыс кәрин,
Жибитсин жақсы сөзиң, сан ойдың бәрин, бәрин.

Кепсерле қолдан келсе, бирикпей шашыраған,
Унтақтай майдаланған көңилдиң сынықларын.
Жалының алаў болып, қызғынын шашып турсын,
Айдасын жолатпастан қайғының бултларын.
Төгилейин деп тур жасым, төгилтпей күлип жайна,
Дәрт-ыза буўып турар, жолатпай алыс айда.

Теңселген геўдем және, теңселип баратқандай.
Қулатпай дәрман болып, жибермей беккем усла.
Әрманда өтпейин мен, олсыз да өмир қысқа,
Сүйениш болып бүгин, бер ушқын мендей қызға.

Жанымнан алыс кетпе, сездирмей соларман мен,
Жабырқап жасым төгип, азаптан жанарман мен.
Мәдет бер сөзиң менен, жайнаған көзиң менен,
Жанымда сөйлеп турсаң, булақтай тынарман мен.
Шолпандай жайнап көкте, көзимди қызартпастан,
Жаныма келсең жақын, сөзиңди уғарман мен.

Шыйрақлаў турман бүгин, қолымнан беккем усла...

ДАРЫЛА СӨЗҮҢ МЕНЕН

Камыгып турам азыр, көзүмдөн көзүң алба,
Алсырап турган кезде, колумду бекем карма.
Көңүлүм ыйлап турат, бөксөрүп түбү тунат,
Жароокер жакыныңдай, жакшы сөз бүгүн арна,
Жабыркап турат экен, жан дүйнөң аттиң арман,
Жакшы сөз керек тура, жашаган тирүү жанга.

Түйшөлүп турам азыр, түйшүктүү ойдон чыкпай,
Төгүлгөн турат окшойт, ачуу жаш болуп чыктай.
Түйшөлгөн ойду сүрө, жаныма келчи бүгүн,
Татына сөзүң айтып олтурчу мага ыктай.
Бугумду чыгарайын унутуп баарын, баарын,
Жүрөктү эзген ойдун добушун бүгүн укпай.

Сынаба бүгүн мени, унуттур турмуш каарын,
Жибитсин жакшы сөзүң, сан ойдун баарын, баарын.
Дарыла колдон келсе, бирикпей чачыраган,
Кукүмдөй майдаланган көңүлдүн сыныктарын.
Жалының алоо болуп, жарыгын чачып турсун,
Айдасын жолотпостон кайгынан булуттарын.

Төгүлгөн турат жашым, төгүлтпөй күлүп жайна,
Ызалык бууп турат, жолотпой алыс айда.
Теңселген боюм араң, теңселип бара жатат,
Жыгылтпай дарман болуп, көз сала бекем карма.
Арманда өтпөйүнчү, ансыз да өмүр кыска,
Жароокер бүгүн мага, сактаган сүйүүң арна.

Жанымдан алыс кетпе, байкалбай соолуп турам,

Жабыркап жашым төгүп, жан кыйнап ооруп турам.
Дарыла сөзүң менен, жайнаган көзүң менен,
Жанымда сүйлөп турсаң, булактай мен да тунам.
Чолпондой жайнап көктө, көзүмдү кызартпастан,
Жаныма жакын келчи, сөзүңдү бүгүн угам.

Чыйрыгып турам бүгүн, үшүтпөй колум карма.

* * *

Маған қарай қаққанда қанатларың,
Серпип таслап тосқынлық қара дағын,
Мен де саған талпынып даўалайын,
Жүректи езген дәрттиң жараларын.

Қумға сиңген суўдайдур тәсилиң дым...
Қәдирине жет гәўҳар ҳасылымның.
Уўысыңа сен терип алған гезде,
Кирпигиң арасына жасырындым.

Көр сен мына жүректиң буйыққанын,
Алғандурсаң түсинип уғып бәрин.
Күтпегенде дусласып еске салдың,
Селт еттирген сезимди умытқаның.

* * *

Мага карай учканда канаттарың,
Жиреп артка тоскоолдук азаптарын.
Мен да сага талпынып дарылайын,
Жүрөк эзген кусанын жараттарын.

Кирген суудай буулугуп жашыганмын,
Агымында хаухардай чачыламын.
Бирден терип уучуңа алган кезде,
Кирпигиңдин арасына жашынамын.

Мына көрчү жүрөктүн буюкканын,
Чыгар эми жыйынтык угуп баарын.
Капилеттен кезигип эске салдың,
Селт эттирген сезимдин унутканын.

ҚЫЗҒАНАМАН

Терип алмай жаслығым қызғалдағын,
Жасыралмай жан дүньям сызлағанын,
Өмир көп нәрселерден бос қалдырды,
Бийкар кеткен ўақтымды қызғанаман.

Жасыл белес гүллердиң тутамларын,
Тилек, мақсет...үмиттен уталмадым.
Кеш аңладым шаш қыраў шалғанында,
Жаслығым менен ышқым урланғанын.

Саатым шықылдаса уғар жаным,
Тутандырсам ышқымнан шығар жалын.
Қалған күн, саат, ҳәтте минутлардың,
Шотын қағып санап турып қызғанаман.

КЫЗГАНАМЫН

Терип калбай жаштыгымдын кызгалдагын,
Жашыралбай жан дүйнөм сыздаганын.
Өмүр мени күтчүүдөй кенебеген,
Кур кетирген убактымды кырганамын.

Жашыл белес гүлдөрдүн тутамдарын,
Тилек, максат… үмүттүн ууртамдарын.
Кеч байкадым күмүш чач болгон кезде,
Күндөр менен өмүр, ышкым уурдалганын.

Санап калдым саатымдын чыкылдагын,
Тутандырсам ышкымдан күйөт жалын.
Калган күнүм, саатымдын мүнөтүмдүн,
Чотун кагып тызылдап кызганамын.

ОРАЗБАЙ САТБАЕВ:

Оразбай Сәтбаев 1955-жылы Кегейли районында туўылған. 1983-жылы Ташкенттеги рус тили ҳәм әдебияты институтын тамамлап, сол жылдан баслап «Еркин Қарақалпақстан» газетасында ҳәр қыйлы лаўазымларда (әдебий хызметкер, бөлим баслығы, жуўаплы хаткер) мийнет еткен. 2006-жылы көп жыллық жемисли мийнетлери ушын оған «Қарақалпақстан Республикасына мийнети сиңген журналист» ҳүрметли атағы берилген. 1993-жылдан Өзбекстан ҳәм Қарақалпақстан Жазыўшылар аўқамларының ағзасы. Шайырдың өткен дәўир ишинде «Дәслепки қар» (1988-жыл), «Ай сығалайды» (1992-жыл), «Дөңбекшиген дүньясаң» (1995-жыл), «Тырналар» (1997-жыл), «Салдым сүўретиңди сезимлериме» (2009-жыл), «Арзыўлар дарағы» (2010-жыл), «Ақ тулпар» (2011-жыл), «Ишқ ифори» (өзбек тилинде, 2012-жыл), «Шеңгел қоңыраўлары» (2013-жыл), «Өмир дәптери» (2015:-жыл), «Шабыслардан шаршатпа» (2021-жыл), «Кептерлерге бериң аспанды» (2022-жыл), «Жақсының жақсылығын айт» (2023-жыл), «Эл достугу» (қырғыз ҳәм қарақалпақ тиллеринде, 2023-жыл), «Дийўана дәртлер» (2023-жыл) атлы топламлары ҳәр қыйлы жылларда Нөкис, Ташкент ҳәм Бишкекте басылып шыққан.Шайырдың 50 ден аслам қосығына намалар жазылған. 10 поэма авторы.

Оразбай Сәтбаев Қазақстан Республикасында өткерилген, 30 дан аслам мәмлекет жазыўшылары қатнасқан таңлаўда гран-приди (бас сыйлық) жеңип алды. «Литературная Азия-2023» халықаралық таңлаўының жуўмағы бойынша 2023-жылы халықлар арасындағы әдебий байланысларды беккемлеў ҳәм дүнья әдебиятын пропагандалаўға қосқан салмақлы үлеси ушын Султан Бейбарс халықаралық медалы, сондай-ақ Қырғыз Республикасы «Алака» жәмийетлик фондының көкирек нышаны менен сыйлықланған.

МАЗМУНУ

АЛАТАЎДЫҢ АҚ ҚУСЫ ....
МАМАТОВА КУНДУЗБУ АЛИМБЕКОВНА 3
ҮЙГЕ ҚАШАН КИРИП КЕЛЕР ЕКЕНСЕҢ?..................5
КАЧАН ҮЙГӨ КИРИП КЕЛЭЭР ЭКЕНСИҢ 12
КҮТЕ БЕРЕМЕН 13
КҮТӨ БЕРЕМ 14
ҲАЙРАН КӨҢИЛ..................15
ЭХ КАЙРАН КӨҢҮЛ 16
ҲАЯЛЛЫҚ БАХЫТ..................17
АЯЛДЫК БАКЫТ 18
КҮТИҢ ДЕДИ 19
КҮТКҮН ДЕШТИ..................24
КЕРЕК ЕКЕН..................25
КЕРЕК ЭКЕН..................28
ЕНДИ СИЗДЕН ҮЙРЕНЕМЕН СҮЙИЎДИ..................29
ЭМИ СИЗДЕН ҮЙРӨНӨМҮН СҮЙГӨНДҮ 30
АҚЛЫҒЫМА..................31
НЕБЕРЕМЕ 32
КӨҢИЛДЕ ДЫҚ, ЫЗАНЫ ЖУЎЫП, ШАЙҚА..................33
КӨҢҮЛДӨ ЫЗАЛЫКТЫ ЖУУП, ЧАЙКА 34
ШАҢ БАСҚАН КИТАП 35
ЧАҢ БАСКАН КИТЕП..................36
СӨЗИМИЗ ҲЕШ ПИТПЕДИ..................37
СӨЗҮБҮЗ ЭЧ БҮТПӨДҮ..................38
ЎАҚЫТ КӨЛИГИ 39
МЕЗГИЛ КҮЛҮК..................40
ОЙ ТОЛҒАЎ..................41
ОЙ ТОЛГОО..................44
..................46

ӨСЕКШИДЕН АЎЛАҚ ЖҮР ... 48
ТЕҢЕЛБЕ ... 48
ҮЗБӨЙМҮН УУЛУМ КҮДӨРДҮ ... 49
ОЙЛАР ... 50
ОЙЛОР ... 51
ҲАЙРАН КӨҢИЛ ... 52
ЭХ КАЙРАН КӨҢҮЛ ... 53
БӘЛКИМ СЕН БҮГИН АЙТАРСАҢ? ... 56
А БАЛКИМ БҮГҮН АЙТААРСЫҢ ... 57
СЕНИҢ ЕРКЕҢМЕН ... 58
СЕНИН ЭРКЕҢМИН ... 59
ТЫНЫШСЫЗ ТАҢ ... 62
ТЫНЧЫ ЖОК ТАҢ ... 64
ХАТ ... 70
КАТ ... 71
АЙЫПСЫЗ АЙЫПЛЫЛАР ИШИНДЕМЕН ... 72
СЫНДЫРДЫ, СЫНДЫМ ГҮЛДҮҮ КАРАПАДАЙ ... 73
ҮМИТ ҮЗБЕЙ ЖҮРЕДИ ДЕП БИЛ ... 74
ҮМҮТ ҮЗБӨЙ ЖҮРӨТ ДЕП БИЛ ... 75
ҚАЙЫН ЕНЕМ--АЛТЫН АНАМ ... 78
АПАКЕМ МЕНИН АЙКӨЛҮМ ... 79
КОШ БОЛ ЭНЕМ, АПАКЕМ КОШ БОЛ! ... 80
КОШ БОЛ АПАКЕ ... 81
ҲАСЫЛ ЖАНЛАР ... 88
АСЫЛ ЖАНДАР ... 89
МИНЕ, УСЫ ЖАМАН ... 90
МЫНА УШУ ЖАМАН ... 92
МЕН ТҮНЕРМЕН ҚОСЫҚЛАРЫМДА ... 98
ТҮНӨП ЖҮРӨМ ЫРЛАРЫМДЫН САБЫНДА ... 99
ҮШ ҚАТАРЛАР ... 106
ҮЧ САПТАР ... 107
ЕРКИН КУПЛЕТЛЕР ... 108

ЭРКИН КУПЛЕТТЕР ... 110
ЧАГЫЛГАНЫМ ... 112
ЧАГЫЛГАНЫМ ... 113
КӨТЕРДИМ ЫШҚЫ БАЙРАҒЫН ... 116
КӨТӨРДҮМ СҮЙҮҮ БАЙРАГЫН ... 118
СЕН БАРДА ... 120
СЕН БАРДА ... 121
ҚАЛСАҢ АЗАП ТИРИ ГЕЗДЕ СҮЙИЛМЕЙ ... 122
КАЛСАҢ АЗАП ТИРҮҮЛҮКТӨ СҮЙҮЛБӨЙ ... 123
ҚАНДАЙ ЖАҚСЫ СЕНИҢ БАРЛЫҒЫҢ ... 124
КАНДАЙ СОНУН СЕНИН БАРЫҢ ... 125
НЕГЕ, НЕГЕ? ... 126
НЕГЕ, НЕГЕ ... 127
СЕН МЕНИ ҲӘЛСИЗ ДЕМЕ ... 128
СЕН МЕНИ АЛСЫЗ ДЕБЕ ... 129
УШЫРЫППАН ЖАСЛЫҒЫМНЫҢ ҚУСЛАРЫН ... 130
УЧУРУПМУН ЖАШТЫГЫМДЫН КУШТАРЫН ... 131
БИР СЕЗИМ АЛЫС ҚАШЫП ... 136
БИР СЕЗИМ АЛЫС КАЧЫП ... 137
5. ТҮН БАЛАМ ... 142
ТУН БАЛАМ ... 143
АТА ЖУРТЫМДЫ САҒЫНАМАН ... 144
АТА-ЖУРТУМ САГЫНАМ ... 145
ИЗЛЕП ЖҮРЕМЕН ... 148
ИЗДЕП ЖҮРӨМ ... 149
МЕН ШАРШАМАДЫМ, СЕН ДЕ ШАРШАМА ... 152
ТАЖАБАДЫМ, СЕН ДА МЕНДЕН ТАЖАБА ... 154
ЖАҒЫП ТУРАР ... 156
ЖАГЫП ТУРАТ ... 157
БУЛТ БОЛЫП БАРСАМ БА? ... 158
БУЛУТ БОЛУП БАРСАМБЫ ... 159
КЕШКИ ЖЕЛ ... 164

КЕЧКИ ЖЕЛ 165
МЕНДАҒЫ КӨПТИҢ БИРИМЕН 166
МЕН ДЕЛЕ КӨПТҮН БИРИМИН 167
МЕЗГИЛ МЕНЕН УЛҒАЯМАН 168
МЕЗГИЛ МЕНЕН УЛГАЯМЫН 169
СЕН ЖӘНЕ МЕН 170
СЕН ЖАНА МЕН 171
МУХАББАТТА СЕН ПҮТКИЛЛЕЙ БАСҚА АДАМ 176
МАХАБАТТА СЕН ТАПТАКЫР БАШКА АДАМ 177
БӘЛКИМ СЕНСЕҢ 180
БАЛКИМ СЕНСИҢ 181
МАҚТАЎДЫ КІМ КӨТЕРЕР... 186
МАКТООНУ КИМ КӨТӨРӨТ 187
ДОСЛАРҒА СӘЛЕМ ЖОЛЛАЙМАН 188
ДОСТОРГО САЛАМ ЖОЛДОЙМУН 190
ӨЗ ҚОЛЫҢ МЕНЕН БЕРИП КЕТ 196
ӨЗ КОЛУҢ МЕНЕН БЕРИП КЕТ 197
ҚОРҚТЫҢ БӘЛКИМ 198
КОРКТУҢ БАЛКИМ 199
СҮЙИНИЎ МЕНЕН ТАҢЫРҚАНТАЙЫН 200
СҮЙҮҮНҮ МЕН ДАҢКТАЙЫН 201
ҚАЙЫРЛЫ ТАҢ 202
КУТМАН ТАҢ 203
ТУРАР ҚОЖАМБЕРДИЕВТИҢ ЖАРҚЫН ЕСТЕЛИГИНЕ 210
ТУРАР КОЖОМБЕРДИЕВДИН ЖАРКЫН ЭЛЕСИНЕ 212
КЕТКЕН ЕКЕН... 214
КЕТКЕН ЭКЕН ЧЕКЕСИНЕН КЕТИЛИП 215
БИЛМЕДИҢИЗ 216
БИЛБЕДИҢИЗ 217
ҚӘСИЙЕТИҢДИ ҚӘСТЕРЛЕЙМЕН, ӘКЕЖАН 220
КАСИЕТИҢДЕН КАГЫЛАЙЫН АТАКЕМ 221

ҚЫЯЛДЫҢ КҮШЛИЛИГИ 222
КЫЯЛДЫН КҮЧТҮҮЛҮГҮ 223
ЖАСЛЫҚ ШАҒЫМ ҚАЙТЫП КЕЛЕР БОЛҒАНДА... 226
ЖАШ КЕЗИМ БОЛСО 227
ӨТКЕНДИ ҚАЙТА ШАРЛАДЫҚ 228
ӨТКӨНДҮ КАЙРА САМАДЫК 230
ҚУШАҚЛАП АЛДЫМ, ҚУШАҚЛАП 232
КУЧАКТАП АЛДЫМ, КУЧАКТАП 233
ГҮЗ ТҮССЕ 234
КҮЗ ТҮШСӨ 235
КӨҢИЛИМ АҢСАП ТУРАР 238
КӨҢҮЛҮМ АКСАП ТУРАТ 239
ЕҢБЕГИМДИ ЕЛИМЕ АРНАЙМАН 240
ЭМГЕГИМДИ ЭЛИМЕ АРНАП ТУРАМ 241
СЕЗИМ БИЙЛЕП ӨЗИМДИ 242
СЕЗИМ ЭЭЛЕП ӨЗҮМДҮ 243
ЖАРАЛДЫҢ БӘЛКИМ МЕН УШЫН 244
ЖАРАЛДЫҢ БАЛКИМ МЕН ҮЧҮН 245
ТУНШЫҒЫП ТУРМАН... 246
ТУМЧУГУП ТУРАМ 247
ТЫНЫШЛЫҚ БОЛСЫН 248
ТЫНЧТЫК БОЛСУН 249
ЖАСЫЛ ТӨРГЕ ҚАШАЙЫН 258
ЖАШЫЛ ТӨРГӨ МЕН ЖАШЫНА КАЧАЙЫН 259
ЗАЙЫРБЕКТИҢ «НӨЛЛЕРИ» 264
ЗАЙЫРБЕКТИН «НӨЛДЕРИ» 265
КӨҢИЛДИ ҚОЙДЫҢ ЫЛАЙЛАП 270
КӨҢҮЛДҮ КОЙДУҢ ЫЛАЙЛАП 271
ЖҮРЕГИМ СҮЙИП 272
ЖҮРӨГҮМ СҮЙҮП 273
СЕН УШЫН 276
СЕН ҮЧҮН 277

ТАҢҒЫ ТӨГИЛИЎ.....278
ТАҢКЫ ТӨГҮЛҮҮ.....281
МӘДЕТ БЕР СӨЗИҢ МЕНЕН.....290
ДАРЫЛА СӨЗҮҢ МЕНЕН.....292
ҚЫЗҒАНАМАН.....296
КЫЗГАНАМЫН.....297

Кундузбү Маматова

АЛА-ТООНУН АК КУШУ

Ырлар

Редактору *Калбүбү Сариева*
Корректорлору *Шайыр Абылова, Зуурабү Мамытова*
Калыпка салган *Мырзабек Кадыров*

Форматы 60х84 1/16. Офсеттик басуу.
Офсеттик кагаз. Көлөмү 19 б.т.
Тиражы 500 даана. Заказ № 228.

«Улуу Тоолор» басмасы
Бишкек шаары, Үсөнбаев көчөсү, 149.

Маматова Кундузбү Алимбековна, 1965-жылы 29-ноябрда Ош облусунун Кара-Кулжа районунун Бий-Мырза айылында туулган. "Тагдыр буйругу", "Эрке" прозаларынын, "Кирпиктеги тамчы", "Махабат ыргагы", "Жүрөктөгү толкун", "Мекен деми", "Чаң жолдогу издер", өзбек тилинде чыккан "Жол карап" ыр жыйнагынын автору. 2021-жылы Кыргыз Республикасынын Президентине караштуу Мамалеккеттик тил боюнча улуттук комиссиясынын "Кыргыз Республикасынын мамлекеттик тилин өнүктүрүүгө кошкон зор салымы үчүн" Ардак грамотасы менен сыйланган жана башка бир нече сыйлыктардын ээси. Кыргыз Республикасынын маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министирлиги жана Кыргыз театр ишмерлер союзу тарабынан уюштурулган VII Эл аралык “Жаңы ысымдар” театр фестивалынын 2 жолку лауреты. Кыргыз Улуттук жазуучулар союзунун, Түндүк Америка жазуучулар союзунун мүчөсү.”Алака” Эл аралык коомдук фондунун директору, “Эл достугу” котормо китептеринин негиздөөчү түзүүчүсү. “Каркыра” тобунун мүчөсү. Учурда Бүбүсайра Бейшеналиева атындагы Кыргыз Мамлекеттик маданият жана искусство университетинин театр таануу факультетинин 4-курсунун студенти. Үй бүлөлүү, төрт баланын энеси, сүйүктүү чоң эне, таене.